

# muusika

Nr 4  
Aprill  
2009  
hind 35.-

## Mirjam Tally

Noor klaveritüht  
Nikolai Tokarev

Intervju:  
ansambliga U:



# EMTA 2009

## FESTI MUUSIKA PÄEVAD

### 16.04-24.04 TALLINN

Neljapäev, 16. aprill

1800 Estonia Talveaed

**ANSAMBL U: PLAADIESITLUS!**

Uut eesti muusikat

1900 RO Estonia kammersaal  
FESTIVALI AVAKONTSERT:

**COLLEGIUM NOVUM ZÜRICH**

Kavas: Lill (esiettekanne), Körver (esiettekanne),  
Gubler, Caffisch, Grisey

2100 kino „Sõprus“

**VIDEOMUUSIKA**

Kavas: Tarvo Hanno Varres, Elis Jürgens,  
Mark Raidpere, Liina Siib,  
Marianne Kõever, Ülo Pikkov, Mirjam Taly,  
Tatjana Kozlova, Märt-Matis Lill

Reede, 17. aprill

1800 EMTA

**MAMMUTKONTSERT**

Nargen Opera ja Tõnu Kaljuste,  
Maarja ja Kirke Kangro  
Eesti muusikat läbi mitme aastatuhande

Laupäev, 18. aprill

1900 Metodisti kirk

**ERKKI-SVEN TÕURI  
AUTORIKONTSERT**

Dirigent Risto Joost  
TMKK Sinfoniaorkester ja õpilased

2200 Heliloojate Maja

**EESTI MUUSIKA ÖÖ**

Alternatiivse heliloomingu ülevaatus

Pühapäev, 19. aprill

1400 Niguliste kirk

**JAN LEHTOLA (orel, Soome)**

Kavas: Hirv (esiettekanne), Remme, Linjama,  
Kortekangas, Gudmundsen-Holmgreen

1630 Tallinna Laululava klaassaal

EMP estraadikontsert

**HEA TUJUUGA  
UUDE NADALASSE**

Esinevad: KÜTEISHÖRN ROUND 3,  
VILJANDI GUITAR TRIO  
Eesti pärimusmuusika töötused

Esmaspäev, 20. aprill

1200 EMTA

**EMP FOORUM**

1800 EMTA

**EMTA  
kompositsioonitudengite  
looming**

Teisipäev, 21. aprill

1900 Vanalinn Muusikamaja

**HELILOOJA, KES SA OLED?**

Erkki-Sven Tüür

2230 Teatrd- ja muusikamuuseum

**ÕO HUDED**

Heino Elleri muusikapreemia  
Kavas: Alfred Karindi, Alo Põldmäe  
(esiettekanne), Tauno Aints (esiettekanne)

Kolmapäev, 22. aprill

1730 Õpetajate maja

**NOORIMATE  
HELILOOJATE KONSERT**

2000 Pärkoda

**SILVER AINOMÄE &  
MARRIT GERRETZ-TRAKSMANN**

Kavas: Helena Tulve (esiettekanne), Malle Maltis  
(esiettekanne), Lauri Jõelet (esiettekanne), Alfred  
Schnittke

Neljapäev, 23. aprill

1800 Kalevi spordihall

**KORVPALLIVOISTLUS**

EMTA tudengid VS vilistlased ja õppejõud  
Timo Steiner "Kossusümfoonia" (esiettekanne)

Reede, 24. aprill

1930 Metodisti kirk

**ATHELAS  
SINFONIETTA (Taani)**

Dirigent Erik Jakobsson,  
Vambola Krigul (löökpillid)  
Kavas: Tulev (esiettekanne), Rüders  
(esiettekanne), Christensen, Hirv, Kõrvits

[www.helilooja.ee](http://www.helilooja.ee)

# Intro 4/2009

Aastast aastasse on aprill Eesti uusima nüüdismuusika ja džassi kuu. Siis toimub kaks suurt festivali: Eesti muusika päevad ja "Jazzkaar". Ka aprillikuu Muusika on neist teemadest hõivatud.

Ajakirja kaaneperson on helilooja Mirjam Tally, tutvustamist leiab nüüdismuusikaansambel U:. Juttu tuleb Erkki-Sven Tüüri ühest uusimast teosest – violakontserdist "Illuminatio".

Mitmed huvitavad džässimängijad kõnelevad oma kogemustest ja vaadetest muusikale, teiste hulgas "Jazzkaare" tänavune džässisaadik Ray Anderson.

## Ia Rimmel

Peatoimetaja **Ia Rimmel** ia@ema.edu.ee  
Toimetaja **Kristina Kõrver** kristina@ema.edu.ee  
Toimetaja **Joosep Sang** joosep@ema.edu.ee  
Turundusjuht **Herje Tamm** herje@ema.edu.ee  
Kujundaja **Ande Kaalep** ande.kaalep@gmail.com  
Keeletoimetaja **Kulla Sisask**

Rahastaja EV Kultuuriministeerium  
Ajakirja ilmumist toetab Eesti Kultuurkapital  
Väljaandja SA Kultuurileht  
Voorimehe 9, 10146 Tallinn

Toimetuse kolleegium: Eesti Muusikanõukogu juhatus  
Toimetus: Rävälä pst 16, 10143 Tallinn, II korrus, B 214  
Toimetuse telefon **66 757 88**  
Kodulehekülj: **muusika.kul.ee**  
Trükitud **Tallinna Raamatutrükikojas**  
Laki 26, 12915 Tallinn  
ISSN 1406-9466  
© Eesti Muusikanõukogu

Tellimine: AS Express Post  
Maakri 23A, 10145 Tallinn  
Tel 617 7717, www.tellimine.ee  
Tellimisindeks 00679

Otsekorraldus **21** krooni number  
Aastatellimus **295** krooni

**Muusikaõpetajatele ja õpilastele aastatellimuse soodushind 215 krooni.** Soodushind kehtib ka pensionil olevatele muusikaõpetajatele.  
Tellimine: ia@ema.edu.ee, herje@ema.edu.ee,  
6675 788, 55 56 18 94



**Mirjam Tally**  
FOTO JESPER ELÉN

# muusika

## KAVA

### SOOLO

2 Ia Rimmel. Mirjam Tally värviline maailm

### BAGATELID

8 Nele-Eva Steinfeld. Uudiseid maailmast

### UVERTÜÜR

10 Tamara Unanova. "Olen vene pianist, aga mu mängus on ka euroopalikku". Intervjuu Nikolai Tokareviga

### EKSPRESSIOON

13 Ivo Heinloo. Ara Yaralyan – eesti jazz'i asendamatu armeenlane  
15 Immo Mihkelson. Üks kõigi, kõik ühe eest – siis on muusikas tasakaal. Intervjuu Arild Anderseniga

### RUBATO

17 Kristina Kõrver. Intervjuu: ansambliga U:

### LIBER

20 Tiit Kalluste. Akordionimäng Eestis

### EKSPRESSIOON

22 Kaur Garšnek. Jazzisaadik Ray Anderson: New Orleansi traditsioon on ajatu  
23 Martin Eessalu. Saage tuttavaks – Dave Arcari

### AKTSENT

24 Kerri Kotta. Mõtisklusi seoses Tüüri violakontserdi ettekandega  
26 Ia Rimmel. Klaverihäälestajaks Otsa koolis!

### IMPRESSIOONID

28 Immo Mihkelson. Siinpool vaikust. ECMi festivalist  
29 Tiia Teder. Tango, mis pole habaneera. Argentina ansambli Grupo Encuentros kontserdist  
30 Ia Rimmel. Vene muusikat Mederi saalis. Age Juurikas Eesti Interpreetide Liidu kontserdisarjas "Akadeemiline kammermuusika"  
31 Nele-Eva Steinfeld. Noored talendid baroki ja nüüdismuusika kõlaväljas.  
32 Avo Kartul. Maa ja ilma helid Tartus  
33 Margus Haav. Teise maailma saadik laulis jäätunud stereotüübid kristallipuruks. Tanya Tagaqi kontserdist Viljandi Pärimusmuusika Aidas

### BAGATELLID

34 Uudiseid Eestist

### MELOMAAN

37 Heliplaate tutvustusi

### COLLAGE

38 Valik aprillikuu muusikasündmusi



FOTO JESPER ELÉN



SOOLO

# Mirjam Tally värviline maailm

IA REMMEL

*Mirjam Tally muusikat kuulates ja temaga kokku puutudes jäävad meeltesse värvid. Need värvid on kollane, punane ja sinine; Eestimaal nii tavalised hall ja pruun tema puhul küll kõne alla ei tule.*

*Mirjam on kiire inimene, ta ei armasta paigalseisu. Tema viimaste aastate teosed "Turbulence" ja "Shift" on stiililiselt paljuski erinevad, kui varasematel aastatel loodu. Siin on tõsimeelsust, kuid mitte kunagi ängi. Erinevate tekstuuride kihistused ning mõttetasandid muudavad need teosed väga huvitavaks.*

*Soovitan Mirjamit külastada ka tema enda loodud röömsavärvilisel koduleheküljel [www.mirjamtally.com](http://www.mirjamtally.com).*

## **Milline maailm sulle lapsena huvi pakkus, kas need olid just helid või kogu piltide, raamatute jne värviline maailm?**

Minu lapsepõlve üks kõige eredam mälestus on vanaema klaver maal, kust oli hirmus põnev helisid välja võluda. Olin lihtsalt sinna klaveri taha nagu naelutatud, improviseerisin ja laulsin. Mulle meeldis ka voodis hüpates või aiaposti otsas istudes laulda. Hiljem see laulmise huvi ja julgus küll taandus, kui juba koolis hakkasin käima, ja praeguseks on laulmisest saanud vahel harva omaette ümismine. Imestan ise ka, kuhu küll see laulmise julgus kadus, aga otsa ta sai.

Kuigi helide maailm domineeris lapsena tugevalt, fantaseerisin ma samas ka kirjanikuks saamisest. "Kirjutasin" raamatuid juba siis, kui ma veel kirjutada ei osanudki, joonistasin pilte ja lihtsalt sirgeldasin. Hiljem arenesid neist välja raamatute seeriad, mida tähtsalt kutsusin romaanideks.

### Mis laadi lood need olid?

Tondilood väljamõeldud fantaasiategelastega. Seal olid head ja pahad ja just pahad olid värvikamad. Neid oli mitmeid sorte ton- te, terve hierarhia. Vahel meeldis meile lapsena sugulastega ka mängida, et pidime sinna tondimaailma minema, umbes, et kõi- gepealt ostad nagu pileti loomaaeda või tsirkusesse, aga et siis hoopis tondimaailma pääseda. Ja maal vanavanemate juures ahju taga oli alati üks tont ootel. Nüüd tagantjärele imestan, et miks küll tulevad lastele just igasugused tondilood pähe.

### Kus kandis sinu juured on?

Mina olen Tallinnas sündinud, aga mu isa on pärit Lääne- Virumaalt Põlulast. Armastasin oma suved ja koolivaheajad väga maal veeta. Vanaisa oli jahimees, tema oli minu lemmik. Tema õpetas mind metsa tundma ja armastama. Hiljem võisin ise üksinda või siis koeraga tundide kaupa metsas uidata.

Mulle on looduses olemine ja matkamine väga südameläheda- ne. Selles mõttes praegu, kui elan Gotlandil, tunnen, nagu oleks mingi ring täis saanud ja spiraali n-ö teisel tasandil ümbritseb see lapsepõlve keskkond mind nüüd jälle siin. Selline üksinduses ole- mine ja omaette tegutsemine on mulle alati omane olnud, seda kindlasti ka sellepärast, et olin vanemate ainus laps. Ja üsna arglik laps. Süvenesin oma kummaliste romaanitegelaste kujutamisse ja seltskonda väga ei otsinud. Nüüd on mul siis kummaliste raamatu- tegelaste väljamõtlemine asendunud kummaliste heliteoste kirjuta- misega. Eks heliloojaks olemine ongi mingis mõttes ju väga üksil- dane tegevus.

### Olen näinud sinu Gotlandil ja mujalgi tehtud loodusfotosid, need on muljetavaldavad.

Loodust hakkasin pildistama alles Gotlandil. Sain oma abikaasalt Jesperilt digitaalkaamera, mis tal üle oli.

Olen Gotlandil palju rattaga ringi sõitnud ja ikka võtsin foto- aparaadi kaasa, et siis värvikamaid hetki, loomi, linde, floorat ja faunat pildile püüda.

Olen nüüd peaaegu terve Gotlandi rannääre rattaga läbi sõit- nud. Saar on pikkupidi kakssada, laiupidi viiskümmend kilomeet- rit. Ega seda ühe päevaga läbi ei sõida, vahel tuleb ka magamiskott kaasa võtta. Olen ka päris metsikult ööbinud, kord kõssitasin öö puu all, vihmakeep ümber. Enne päikesetõusu oli huvitav kohtu- mine rebasega. Tä oli kohtumisest üllatunud, kõssitasin ta mine- ma, aga võib-olla poleks pidanud seda tegema, oleks võinud tekki- da pikem dialoog.

### Vahel on mul tunne, et loomad mõistavad meid omal kombel mitte halvemini.

Kindlasti linnud ja loomad ei ole nii rumalad ja tundevaesed, kui inimesed ehk mõtlevad. Arvan, et nad on meiega täiesti võrd- väärsed ja neil on oma maailm, meil pole ainult võtit, et seda avada. Mina tahaksin küll loodust paremini mõista. Ja kui minust poleks saanud helilooja, oleksin ehk valinud mõne loodusläheda- sama ala selle sõna otseses tähenduses. Nüüd viimasel ajal on keskkonnasäästlikkuse teemad rohkem päevakorraile tõusnud, võib-olla sellest vallast oleks ka sobinud midagi.

### Kas rootsi keel on sulle kergesti kätte tulnud?

Keeleõppimise protsess oli iseenesest väga põnev. Avastasin, et mul võib-olla on mingisugune “soolikas” selle peale. Algul pead võõrast keelt väga pingsalt kuulama ja vahel oli küll niisugune



Laps, kes armastas kirjutada ja klaverist helisid välja võluda.

FOTO ERAKOGUST

tunne, et kõrvad kukuvad peast ära suurest kuulamisest. Käisin kursustel ja nelja kuu pärast suutsin juba rääkima hakata.

Kodus räägin nüüd rootsi keeles, aga heliloojate keskuses, kus töötan, tuleb enamasti inglise keeles suhelda.

### Kui hea su rootsi keele hääldus on?

Minu häälduse põhjal arvavad inimesed, et ma tulen Soomest, et olen soomerootslane.

### Kas Rootsis on ka piirkondi, kus räägitakse väga teistmoodi murrakut?

Minu meelest mitte. Mitte niimoodi, nagu meil setu ja võru keel.

### Sul on üsna ebatraditsiooniline perekonnanimi. Kas sinus pole mingit võõrast verd?

Algselt kirjutati mu perekonnanimi muidugi i-ga. Aga kord sol- fedžo tunnis sirceldasin vihikukaanele ja proovisin naljaviluks oma perekonnanime igrekiga kirjutada. Vaatasin, et näeb huvitav välja, ja hakkasingi seda niimoodi kasutama. Mõne aja pärast võtsin ette ka nime muutmise. See oli keeruline, pidin ametnikke mitmeid kordi mangumas käima. Lõpuks kolmandal või neljan- dal katsel üks ametnik ütles, et kui suudad meile tõestada, et oled seda kunstnikunimena pikemat aega kasutanud, too meile ajale- heväljalõiked, siis komisjon ehk aktsepteerib. Korjasingi oma aja- leheväljalõiked ja luuletused kokku, viisin näha ja saingi nime lõppu igreki. Aga ei tahetud neid kummalisi tähti ühes eesti pe- rekonnanimes ikka lubada.

### Kirjutasid teismelisena luuletusi ja ulmejutte. Missugused raa- matud on sulle muljet avaldanud, uue maailma avanud?

Erinevas vanuses erinevad. Lapsena olid “Naksitrallid” ja “Pipi Pikksukk”, mis nüüd kohe esimesena pähe tulevad. “Naksitrallid” võib-olla sellepärast, et neis on midagi seikluslikku ja väga loo- duslikku. Mäletan lapsepõlvest ka seda, et juba üsna varakult meeldis mulle lugeda ka teatmeteoseid, ENEKE oli just ilmu- nud... Olin siis vist isegi eelkooliealine. Uurisin anatoomiat ja haiguste kirjeldusi... Hiljem tulid muud teemad, lugesin filosoof- ilist lektüüri, New Age'i ja usualast kirjandust. Alateadvus, une- nägude analüüs ja ulme on väga huvitanud.



**Pärimusmuusikalaagris kannelt meisterdamas.**

FOTO KRISTA SILDOJA

Luules on lemmikuteks Hasso Krull, Elo Viiding, Indrek Hirv, Doris Kareva, Kristiina Ehin. Eesti luule on nii ilus, olen eesti luule patrioot. See on ka peaaegu ainus valdkond, kus minu patriotism välja lööb. Ka muusikat tuleks eesti tekstidele kirjutada nii palju kui võimalik.

Ise kirjutasin teismelisena kas võimalikult poeetiliselt või siis rohkem konstrueeritult. Kasutasin vabavärssi, riimid mulle ei istunud, kuigi Rudolf Rimmel ajakirjast Noorus üritas mind ikka panna ka riimi kirjutama.

Aga siis hakkasin juba muuga tegelema, õppimise kõrvalt Klassikaraadios töötama ja muusikateemalisi asju kirjutama ning töömaailm võttis aja oma kätte. Sisemine soov muutus. Aga võib-olla tuleb kirjutamise aeg jälle tagasi. Olen siin Rootsisis mõelnud, et oleks tore näiteks lasteraamatuid kirjutada. See oleks ka keeleõppe mõttes kasulik. Selleks, et rootsi keelt omandada, lugesin algul palju ka rootsikeelset lastekirjandust, nüüd olen juba edasi liikunud rootsikeelsete kriminaalromaanide juurde.

### **Kuidas sinu ametlik muusikaõppimine alguse sai?**

Mu vanemad ei ole muusikud, aga isa poolt vanaema oli õppinud klaverit ja emapoolne vanaisa mängis puhkpilliorkestris ja arranzeeis lugusid. Vanaema soovitusel pandigi mind muusikat õppima, algul käisin ettevalmistusklassis Tallinnas Kevade tänaval, mille õpetajad soovitasid emal mind panna Muusikakeskkooli.

Minu meelest oli Muusikakeskkoolis turvaline ja loominguiline keskkond. Võib-olla oli seal õpetamisviis natuke liiga sportlik ja tulemustele suunatud. Sõna "konkurents" küll minu ajal otseselt ei kasutatud. Aga ma hakkasin ise järjest enam tundma, et kui sa ei ole see kõige parem viieplussiline mängija, siis mis sinust saab.

Seitsmendas klassis läksin klaveri erialalt üle koorijuhtimisse ja seejärel üheksandas klassis teooria ja kompositsiooni osakonda. Õppisin loomingu Mati Kuulbergi juures. Käisin algul pool aastat, aga siis jätsin pooleli, tundsin, et nagu päriselt ei õnnestu. Hiljem veenis Mati Kuulberg mind ikkagi jätkama.

Mind aitas väga edasi erinevate muusikateoste ja stiilide kuulamine. Sügavamateks muljeteks olid gregooriuse laul, Steve Reich, Ravi Shankar... Muidugi mõjutasid sügavalt esimesed NYDD-festivalid. Ja kui kuulsin esimest korda Ligeti "Atmosfääre", see oli Tartu uue muusika päevadel, siis see oli tõeline šokk positiivses

mõttes. Midagi atmosfäärilist poeb vahel ka mu enda muusikasse ja mõtlen, et huvitav, kas see on sealt pärit.

### **Kes või mis sind veel on mõjutanud?**

Naudin džässmuusikat. Läksin Muusikaakadeemias õppides Klassikaraadiosse kaastööd tegema. Seal oli ligipääs heliarhiivile, sain kõigest osa. Kõik, mis vähegi huvitav tundus, kuulasin läbi. See andis laiemat muusikalist silmaringi.

Muidugi mõjutasid õpetajad. Kristel Pappel oli väga oluline õppejõud. Ta on suur Mahleri ja Schönbergi austaja, "Kuu-Pierrot" analüüsisime põhjalikult läbi ja palju muudki. Vaatasime barokkooperite moodsaid lavastusi, see oli tohutult inspireeriv. Tema õhutusel organiseerisime Teatri- ja Muusikamuseumis romantismi õhtuid, dekoreerisime ruumi, musitseerisime, lugesime luuletusi.

### **Minu mäletamist mööda meeldib sulle ka pärimusmuusika.**

Jah, väga. 2003. aastal käisin Krista ja Raivo Sildoja pärimusmuusikalaagris "Eesti etno". Meisterdasin seal endale isegi kuuekeelse kandle. Kromaatiline kannel pakub mulle huvi, olen sellele pillile palju kirjutanud. Mu hea sõber Kristi Mühling on mitmeid mu teoseid mänginud. Kandlest sai alguse ju ka minu heliloojatee, sest ega väga palju neid muusikuid alguses ju olnud, kes mu lugusid oleks esitanud. Nii et sõpruse pinnalt kasvas kõik see edasi, tasapisi tulid ka teised koostööd ja tellimused.

2003. aastal oli eesti muusika päevadel kavas pärimusmuusika sugemetega kontsert, kus klassikalise taustaga heliloojad pidid looma teoseid pärimusmuusikaansamblitele. Mina kirjutasin ansambelile Wirbel loo "Iha ongi öis", mis põhineb Kihnu viisil. Päriskäsitööd oli sellele noodistatud loole n-ö hinge sisse puhumine, laulsin ka ise selles loos.

Üks huvitav ettevõtmine oli ka Jaak Johansoniga Kütiorus Hasso Krulli eepose "Meeter ja Demeeter" salvestamine. Universaal-Universumi poe omanik Peeter Salmela tõi sinna auto-täie igasuguseid kummalisi instrumente; oli koos Hasso sõprus-kond, Hasso luges loo linti ja meie mängisime juurde.

Aga nüüd olen heietanud mõtteid, et tahaks ka Gotlandi rahvaviisi kasutada kas siis häälega või instrumentidega.

### **Ka elektrooniline muusika on selline valdkond, mis sulle huvi pakub.**

NYDD-festivalidel sai palju põnevat kuulda, mida on maailmas ja ka meil tehtud. See kõik kokku tekitas suurt uudishimu, nägin selles võimalust oma kõlalist maailma arendada, sellepärast läksin ka õppima just Lepo Sumera juurde.

Mulle tundub, et päris puhtelektroonilist kompositsiooni luua ja seda ka kuulata on kõige raskem. Arvan, et elektroonika töötab paremini, kui ta on koos pildiga, või siis kasutada elektroonikat koos elavate muusikutega. Selline elektroonilise muusika kontsert, kus ainult masin mängib, muutub liiga steriilseks. Midagi peab la-val toimuma, et kontserdirituaal säiliks.

Rootsis luuakse päris palju ruumispetsiifilisi, kindlas kohas esitamiseks mõeldud teoseid, nn heliinstallatsioonid, on terve hulk heliloojaid, kes ongi pühendunud ainult elektroakustilise muusika loomisele.

### **Sinu jaoks on uus valdkond ka filmimuusika. Kuidas sa filmi juurde jõudsid?**

Mõni aasta tagasi sain Ülo Pikkovilt e-kirja "tervitustega filmimaailmast", kus ta pakkus välja koostööd. Pärast esimest filmi



Veneetsia biennaalil.

“Elu maitse” olemegi koos teinud umbes viis filmi, ja vahel ka nõnda, et Ülo on teinud minu muusikale filmi. Nõnda oli näiteks looga “Blow”, mille ma tegin siin Visby heliloojate keskuses, kui olin siin ise esimest korda külalishelilooja. Mõnikord on tulnud teha muusikat ka nõnda, et pilti veel polegi. Et on vaid Ülo kirjeldus ja mõned joonistatud kaadrid, nagu oli meie viimases filmis “Dialogos”. Seal sain ka esmakordselt proovida kätt *reggae*-muusika loojana, kuna see oli Ülo tungiv soov; aga kokku võttes oli see kõik põnev ning mingis mõttes lõõgastav tegevus, sai pisut väljuda oma tavapärasest kujundite ringist. Filmi vallas on ka sel aastal oodata mitmeid töid.

### On heliloojaid, kes kirjutavad pikemat aega mingis kindlas stiilis. Sinu puhul on märgata teatud perioodide järel muutusi.

Ma ei tahaks klammerduda mingi väljendusvahendi või võtte külge, et kui näen, et võte töötab, siis kasutan seda ikka ja jälle edasi. Elus ja loomingus peab riskima ja julgema muutuda. Siis on pinnast arenguks, muidu on seisev konnatiik. Kõik ei saa olla nii väga turvaline ja ette ennustatav. Üllatused võivad pakkuda ka positiivseid lahendusi ja neile tuleb hoida uks avatud. Lugude esiettekanded kätkevad endas alati õppetundi, millest näen, misuguseid vigu ma olen teinud või millises suunas soovin edasi liikuda. Aja jooksul õpib ehk oma mõtteid ka selgemini kirja panema.

### Millised on sulle olulised teosed, mis on ehk ka muutustele viinud?

Enda muusika puhul on ju raske hinnata... “Swinburne” on üks mu lemmiklugusid... Ja “Turbulence” on oluline.

### Milline on “Turbulence’i” taustalugu?

Loo idee küpses päris mitu aastat ja pealkiri oli ka juba enne olemas. Esimese impulsi sain, kui käisime sõpradega Hiiumaal matkamas. Praami mootorimüra ja kolin, kui laev hakkas sadamasse jõudma. Kui laeva metallkarkass sind ümbritseb, siis tekib tunne, nagu oleksid vabriku kõhus. Sealt tekkis mõte, et võiks kirjutada midagi vabrikuga seotut, kasutada kõlasid ja helikomplekse, mis väljendaksid masinavärgi tööd.

Teine impulss tuli hiljem Gotlandil. Tegime tulevase abikaasa-

ga õiseid jalutuskäike Visby ümbruses. Seal sattusime ühe vabriku juurde, mis tuules kummaliselt krigises, nagu mingid flöödid, hulgaliselt löökpile... Igal juhul kõlas see vabrik kuidagi kurvalt ja üksildaselt. Hiljem läksime tagasi ja lindistasime neid helisid. Meloodia sõltus ka tuule tugevusest – tuulisema ilmaga “laulis” vabrik keerukamaid viise ning tuulevaikse ilmaga vaikus sootuks. Mõtlesin algul neid lindistusematerjale teoses kasutada, aga need olid liiga vaiksed. Läksin siis teist teed ja otsustasin need erinevad ideeimpulsid kuidagi noodipaberile panna, samas ei püüdnud ma kõike seda ka otseselt jäljendada. Need olid lihtsalt momendid, mis näitasid mulle suuna kätte.

Loo esimene pool on laias laastus üles ehitatud kasvavatele ja kahanevatele akordidele, teises pooles on põhikujundiks selline kõlapilv, kõrges registris atmosfääriline materjal. Lõpus on klaveri mängutoosiladne teema, kombineeritud elementidega loo esimesest poolest ning ka “atmosfäärid” jätkuvad, muutudes üha lühemaks.

### “Turbulence’i” on päris palju ette kantud, ja eksklusiivsetes kohtades, nagu näiteks Veneetsia biennaalil.

See teos telliti Eesti muusika päevadeks ja esiettekanne oli 2007. aastal. Seejärel tuli võimalus saata lugusid ISCMile (rahvusvaheline nüüdimuusika ühendus). Kõigepealt tuli lugu anda Eesti komisjonile, kus valiti mõned teosed välja ja saadeti edasi rahvusvahelisele komisjonile. Juhtus nii, et žürii tõstis esile minu loo. Žürii koosseisus oli tuntud itaalia helilooja Luca Francesconi, kes on ka kompositsiooniprofessor Rootsisis Malmös. Kuulsin pärast oma kolleegidelt Gotlandil, et Francesconi oli oma seminaril Malmös pikalt “Turbulence’ist” rääkinud ning öelnud: ““Turbulence” on kaksikümmend aastat oma ajast ees.”

Hiljem avanes võimalus minna Francesconi meistriklassi Itaaliasse ning sellega samal ajal tuli Francesconilt ka Veneetsia biennaali pakkumine, kuna temast sai selle festivali kunstiline juht.

### Kuidas Francesconi teostega töötab?

Meistriklass oli muidugi üsna luksuslik võimalus. Kõigepealt oli kolm päeva eelmeistriklass Norras, töötasime norra ansambliga BIT20, sest ansambel on ka Eestis NYDil esinenud. Nii sai oma ideid proovida, sest seal ei pidanud olema veel valmis teosed. Meistriklass jätkus augusti lõpul Itaalias Stresas maaliliste mägede vahel.

Francesconi on üsna karm õpetaja, ütleb oma nõuandeid otse ja ilustamata. Minu teoses tegeles ta palju harmoonia ja vormiga ning arutasime mürahelide ja helikõrgusliku materjali vahekorra üle. Ka oli küsimus, kui tihedalt või kontsentreeritult oma ideid kirjutada, et kas maksab esimese hetkega kõike korraga välja laduda. Francesconi üks lemmikütlusi oli meile alati, et me täie teadmisega kontrolliksime neid muusikalisi kujundeid, mis me kirja paneme, et need kujundid ei kontrolliks meid endid. Et ei oleks ainult kujund kujundi pärast, millest midagi edasi ei osata arendada. Minu loost praakis ta näiteks välja ka hulga flöödi uuemaid võtteid, nagu *jet whistle* ja ülepuhumine, öeldes, et need on juba muusikas piisavalt ära leierdatud.

Meistriklass lõppes kontserdiga Stresa muusikafestivalil, kus töös olnud teosed ette kanti. Esiettekandel tekkis huvitav olukord, sest ka ilmastik otsustas kontserti sekkuda, nimelt akna taga valitses paduvihm ja äikesetorm. Igatahes minu loos läksid valgusähvatused üsna hästi muusikaga sünkrooni. Äikesemürin sobis hästi kokku ka võttega *friction roll*, mida ma oma loos suurel trummil



kasutasin. See on selline kummipalliga aeglaselt mööda trumminahka tõmbamine, mis ju mõnes mõttes isegi sarnaneb äikeseköminaga.

### Veneetsia biennaalile järgnes nüüd ka Rootsi Kuningliku Muusikaakadeemia Christ Johnsoni preemia.

Preemiasaajad valib välja Rootsi Kuningliku Muusikaakadeemia žürii. Seal on traditsiooniks, et žürii üheks liikmeks on mõni varasem suure Christ Johnsoni auhinna saaja. Seekord oli žüriis Henrik Strindberg, kes õpetab Gotlandi heliloojate koolis kompositsiooni, ja tema pakkus “Turbulence’i” välja. Ta oli salvestust kuulnud, kuigi lugu veel Rootsis esitatud pole.

### See on vist üsna haruldane, et mitterootsi päritolu helilooja selle preemia saab?

Väikese Christ Johnsoni on saanud kolm naisheliloojat, nende hulgas ka üks vene päritolu Rootsis elav helilooja, Victoria Borissova-Ollas. Eelduseks on vist ikka see, et helilooja elab Rootsis või on rootslane.

### Sinu viimased teosed on “Shift” ja “Birds and Shadows”.

“Shifti” kirjutasingi Francesconi meistrkursusel. “Birds and Shadows” on nagu väike kontsertiino viiulile ja orkestrile. Koostööd Mari Targo, Mikk Murdvee ja Tallinna Kammerorkestriga kirjeldaksin ainult kõige paremate sõnadega. Kooslus soolopill orkestriga on mulle uus. “Birds and Shadows” on traditsioonilisem lugu, kus kesksel kohal on sooloviivli meloodia. See ei ole minu puhul nii tüüpiline. “Turbulence’is” meloodiaid ju peaaegu üldse pole. Samas, mis muusikalistesse väljendusvahenditesse puutub, siis mulle mõnikord tundub, et süvamuusika helilooja vahel natuke ka kardab meloodiat kirjutada, nagu paljastaks või reedaks see midagi, mida kuulaja või ka iseenda eest üritatakse varjata. Või et meloodia isenesest on muusikalise materjalina ebapiisav.

### Kuidas võrdleksid elu Rootsis ja Eestis?

Mulle tundub, et elu ja inimesed ei ole eri maadel nii väga erinevad. Ainult et Rootsi on heaoluühiskond ja vahel ma arvan, et inimesed muutuvad siis pisut liiga mugavaks ja hellitatuks ja hakatakse probleeme tegema suhteliselt tühistest asjadest. Sama olen tähele pannud kõikjal Põhjamaades, võib-olla liialdan pisut selliste üldistustega. Naturaalsuse ees on hirm, et juua kõlbab ainult pudelivett või et metsas marjul ja seenel eriti ei käida. Et kardetakse mingeid baktereid või intensiivset kokkupuudet “elu-



Üks kohtumine.

sa” loodusega. Nüüd muidugi räägitakse palju neist puugihaigustest, võib-olla ka see on inimesed ära hirmutanud. Poes sain jõulude ajal üllatuse osaliseks – seal müüdi kilekotti pakitud sam-malt. Seda oleks ju võinud ka lihtsalt metsast korjama minna.

Aga need on kõik detailid. Rootsi on minu jaoks suur ja uus maa ja muusikas olen siin palju huvitavat kogenud.

### Millega puutud kokku oma töös Gotlandi heliloojate koolis?

Siin on väga head tingimused õppimiseks, head õpetajad, Rootsi parimad uue muusika ansamblid esitavad õpilaste teoseid. Koolil on oma festival. Enne festivali on *workshop*’id Faluni konservatooriumi noorte muusikutega ning erinevate ansamblitega. Sel aastal tehakse koostööd ansambliga NEO Põhja-Rootsist.

Õpilasi on muidugi igasuguseid ja alati pole kõige tähtsam see, kas nad tunnevad nooti. Pigem vaadatakse sisseastumiskatsetel loomingulist potentsiaali.

### Kas tunned, et oled Rootsis omaks võetud?

Kui oled ise avatud ja valmis keelt õppima, siis ei ole probleemi.

Rootsis on üsna palju sisserännanuid, just ka islamimaadest. Kohanemine on raskem, kui ei õpita keelt selgeks ja elatakse oma suletud kogukonnas. Aga on ka vastupidiseid juhtumeid, nagu näiteks kuulus rootsi jalgpallitäh Zlatan Ibrahimovic. Samas on põnev elada paljurahvuselises ühiskonnas ja loodan, et ka Eesti muutub selles suhtes pisut avatumaks.



Kodus Gotlandil olulise töövahendiga.

FOTOD JESPER ELÉN

## NELE-EVA STEINFELD

pianist

**Grammy auhinnad 2009**

8. veebruaril jagati Los Angeleses Staples Centeris Grammy auhindu. Kokku anti "kuldseid grammofone" välja 110 kategoorias nii klassika kui ka popmuusika valdkonnas. Auhinna saanud klassikaplaaside hulgas oli ka CD Modest Mussorgski muusikaga ("Pildid näituselt", "Õõ lagedal mäel", avamäng ooperile "Hovanštšina"), mida esitas Cincinnati sümfooniaorkester Paavo Järvi juhatusel. See plaat tuligi võitjaks kategoorias "Best Surround Sound Album" ning auhinna said heliinsener Michael Bishop ning produtsent Robert Woods, kes on ühtlasi plaadi välja andnud firma Telarc president.

Parimaks orkestrisolistikus tunnistati tänavu viiuldaja Hilary Hahn, kelle kaasvõitlejateks selles kategoorias olid teiste hulgas ka pianistid Leif Ove Andsnes ja Jean-Yves Thibaudet. Hahn kandideeris auhinnale Deutsche Grammophoni plaadiga, kus esitas Rootsi raadio sümfooniaorkestriga Esa-Pekka Saloneni juhatusel Sibeliuse ja Schönbergi viiulikontserte. Hilary Hahn on Baltimore'ist pärit 29-aastane tippviiuldaja, kes eelmisel aastal pälvis ka Briti muusikaajakirja Gramophone tiitli "Aasta artist".

Kõige rohkem on Grammysid võitnud Chicago sümfooniaorkester, kes sai auhinna selgi korral. Nüüd on selle kollektiivil juba 61 grammofonikujulist auhinnatraföödi. Tänavu saadi auhind parima orkestrisalvestuse kategoorias Šostakovitši Neljanda sümfoonia eest, dirigendiks Bernard Haitink (CSO Resound). Parimaks ooperisalvestuseks tunnistati Kurt Weilli ooperi "Rise and Fall of the City of Mahagonny" võte Anthony Dean Griffey, Patti LuPone ja Audra McDonald ning Los Angelese Ooperi orkestri ja koori esituses James Conloni juhatusel (EuroArts). Parimaks solistikus osutus pianist Gloria Cheng salvestusega Esa-Pekka Saloneni, Steven Stucky ja Witold Lutosławski loomingust (Telarc). Parima vokaalmuusika salvestuse auhinna said Berliini Filharmoonikud ja Berliini Ringhäälingu koor *sir* Simon Rattle'i juhatusel Igor Stravinski "Psalmide sümfoonia" eest (EMI Classics).

Kammermuusikaauhinna pälvis Pacific Quartet hiljuti 100-aastaseks saanud heli-

looja Elliott Carteri keelpillikvartettide nr 1 ja nr 5 salvestuse eest (Naxos). Nüüdis-klassikateose kategoorias tuli võitjaks John Corigliano "Mr Tambourine Man: Seven Poems of Bob Dylan" (Naxos) ning parimaks *crossover*-plaadiks tunnistati kollektiivi The King's Singers CD "Simple Gifts" (Signum). Grammy nominentide hulgas oli 97. kategoorias "Aasta klassikaprodutsent" ka Harmonia Mundi produtsent Robina G. Young plaadiga "Scattered Rhymes", mille esitajateks Eesti Filharmoonia Kammerkoor ning Orlando Consort Paul Hillieri juhatusel.

**Birgit Nilsson Prize Placido Domingole**

Klassikalise muusika maailm täienes hiljuti ühe märkimisväärse preemiafondiga. See on Birgit Nilsson Prize, mille esimesena pälvis Placido Domingo. Tegemist on ühe suurima preemiaga (1 000 000 USA dollarit) klassikalise muusika valdkonnas ning seda plaanitakse hakata välja andma kahe- või kolmeaastase vaheajaga silmapaistvatele kontsert- ja ooperilauljatele, dirigentidele ning ooperiteatritele õnnestunud lavastuste eest, mis on heas kooskõlas helilooja muusikalise mõttega.

Placido Domingo sõnul oli preemia saamine talle väga suur au, sest tema jaoks esindas Birgit Nilsson muusikalist täiuslikkust, olles talle rollide kujundamisel eeskujuks veel enne, kui nad teineteisega Metropolitan Operas "Tosca" etendusel 1969. aastal esmakordselt kohtusid. Nilsson sattus tollal 28-aastase Domingo erilisest häälest, muusikaalsusest ja sarmist vaimustusse ning tema sõnul laulis ja mängis Domingo Cavaradossi rolli suurepäraselt.

Birgit Nilssoni fondi ametnike sõnul hoiti preemia võitja Domingo nime saladuses ligemale kümme aastat ning enne siit ilmast lahkumist andis Nilsson ametnikele üle suletud ümbriku võitja nimega, mille palus avada kolm aastat pärast oma surma. Birgit Nilsson suri 2005. aastal 87-aastaselt. Fondi presidendi Rutgers Reisch'i sõnul soovis Nilsson avaldada preemiaga tunnustust Domingole kui ühele võimsaimale tenorile, kelle panus ooperimaailma on hindamatu. Placido Domingo (68) on oma lavakarjääri jooksul teinud ligemale 130 rolli ning täna-

vune hooaeg Metropolitan Operas on talle neljakümnes. Suure populaarsuse laiema avalikkuse ees töid talle esinemised José Carrerase ja Luciano Pavarottiga "Kolme tenori" kontsertidel. Laulmise kõrval tegeleb Domingo veel dirigeerimisega ning on Washingtoni Rahvusoooperi ja Los Angelese ooperiteatri juht.

Birgit Nilssoni aktiivne lavakarjäär kestis peaaegu nelikümmend aastat. Nilsson sündis 1918. aastal väikeses Rootsi külas. Tema perekond oli tegelnud talupidamisega juba kuuendat põlve ning tulevaselt lauljalt oodati esialgu sama. Nilssoni muusikaalustus avaldus juba 10-aastaselt ning 23-aastaselt astus ta vastu vanemate tahtmist Stockholm Muusikaakadeemiasse, siirdudes sealte peagi Kuninglikku Ooperikooli, mille lõpetas 1946. aastal. Kolmteist aastat hiljem debüteeris Nilsson Metropolitan Operas Isolde osas. Sellest ajast peale oli Nilsson üks tuntumaid dramaatilisi sopraneid Wagneri rollides ning samuti sai temast pärast Metropolitan debüüti üks kõrgemalt tasustatud primadonnasid maailmas. Enne surma olevat Nilsson nimetanud lisaks Placido Domingole veel umbes kümne artistit nimes, kes võiksid tulevikus temanimelise preemia laureaadiks saada. Täpsemad otsused tulevaste võitjate osas teeb aga selle jaoks loodud tippmuusikutest koosnev žürii.

**Julia Fischer plaadistas Bachi viiulikontsertid**

Viiuldaja Julia Fischer sõlmis hiljuti lepingu plaadifirmaga Decca ning praeguseks on küpsenud esimene koostöövili: jaanuaris ilmus plaat Bachi viiulikontsertidega, mis tõusis imekiiresti Billboardi klassikalise muusika edetabeli esinumbriks. Bachi kontserdid salvestas Fischer maailma ühe tunnustatuima kammerorkestriga Academy of Saint-Martin-in-the-Fields ning peale Bachi kontsertide salvestuse on Fischeril ja kammerorkestril sel hooajal käimas maailmaturnee, kus orkestrit juhatab 25-aastane viiuldaja isiklikult. Fischeri kutsus orkestri ette 1958. aastal kollektiivi rajanud *sir* Neville Marriner, kes hindab noort viiuldajat äärmiselt kõrgelt, pidades teda ülimalt professionaalseks ja andekaks

**Eriline Julia Fischer.**  
FOTO JULIA WESELY



muusikuks. Vaatamata sellele, et maailmas on hetkel palju noori edukaid naisviuldajaid, on Marrineri sõnul neist tõeliselt väljapaistvad vaid üks-kaks. Väljapaistvaks muusikuks peab Julia Fischerit ka ajakiri Gramophone, mille žürii hääletas ta aastal 2007. aasta artistiks.

Julia Fischer sündis Münchenis matemaatiku ja pianisti peres. Viuliõpinguid alustas ta enne nelja-aastaseks saamist ning samal ajal hakkas tegelema ka klaverimänguga. Üheksa-aastaselt asus ta õppima kuulsas viiulipedagoogi Ana Chumachenko juurde Müncheneri Muusikaakadeemias. Kaks aastat hiljem võitis 11-aastane Fischer Yehudi Menuhini nimelise rahvusvahelise eripreemia Bachi teose interpretatsiooni eest. Bachi loominguga on Fischeril eriline side juba sellest ajast peale ning 2005. aastal salvestas ta firmale Pentatone Bachi sooloso-naadid ja partiitad, millega pälvis kriitikutele suure tunnustuse ning 2006. aastal BBC Music Magazine'i auhinna kategoorias "Best Newcomer". Fischer peab Bachi loomingut klassikalise muusika piiblikuks, millest kõik hilisem lähtub, ning tema sõnul teeb Bachi loomingut esitamise raskeks asjaolu, et kolmsada aastat vana muusika tuleb mängida arusaadavaks tänapäeva kuulajale. Fischer ei püüdle eelmisel sajandil moodi läinud autentse esituse poole, vältides samuti Bachi muusika romantilist esitustraditsiooni. Fischeri sõnul on Bachi viiulikontserte Academy of Saint-Martin-in-the-Fieldsiga väga hea esitada, sest orkestri arusaam Bachi muusikast langeb pal-

juski kokku tema kontseptsiooniga. Fischer soleerib ja juhatab orkestrit kontsertmeistri positsioonilt ning tema sõnul polegi tegemist dirigeerimisega, vaid pigem kammeransamblis musitseerimisega, sest paljud kammerorkestri muusikud on ise solistid ega vaja pidevat juhatamist.

Enne äsja Decca plaadifirmas ilmunud Bachi kontserte, on Julia Fischer firmale Pentatone salvestanud mitmeid plaate Mozarti, Tšaikovski, Brahmsi, Mendelssohni, Hatšaturjani, Prokofjevi ja Glazunovi loominguga. Üllatuseks neile, kes teavad Julia Fischerit vaid viiuldajana, olgu mainitud, et eelmise aasta 1. jaanuaril astus Julia Fischer Frankfurdi Alte Operis üles pianistina, esitades lisaks Saint-Saënsi Viiulikontserdile kava teises pooles Griegi Klaverikontserdi. Ja seda tema viiulimänguga võrreldaval kõrgtasemel. Fischeri sõnul täiendavad klaver ja viiul teineteist suurepäraselt, sest klaveril mängides on lihtsam polüfooniliselt mõelda ning viiulil on kergem laulvat tooni tekitada. Kuna Fischeri ema on pianist, õppis ta lisaks viiulimängule järjepidevalt ka klaverit. Juba kümnendast eluaastast alates on ta alati selgeks õppinud kõigi oma repertuaari viiuliteoste klaverisaated. Esinemine klaveriga sellel Frankfurdi kontserdil polnud Fischeri jaoks mingi publiku ega tähelepanu püüdmise nipp, vaid tõsine soov teada saada, mida tunnevad pianistid orkestri ees mängides. Üks saksa muusikakriitik nimetas Julia Fischerit kontserdi järel ilmunud arvustuses sedavõrd suure vaimse haardega muusikuks, et ta saab hakkama kõigega, mida iganes ette võtab.

## MIDA KUULAD

**EVELIN PANG**  
*näitleja*

Viimase aja võimsaima muusikaelamuse sain koorimuusikast. Minu kätte sattus Rapla noorte segakoori Mitteriinimanda plaat, juhendajaks Urve Uusberg. Sattus, kuna tegemist ei ole ametlikult välja antud plaadiga. Ma ei tea isegi, kas see on kontsertsalvestus või on nad omaks tarbeks proovi salvestanud. Lihtsalt imeline, mis-moodi võib üks koor kõlada, ainuüksi kõlapilt võtab silma märjaks! Plaadil kõlab nii ilmalik, vaimulik kui ka rahvalik muusika. Olen seda koori paar korda ka kirikutes kuulnud – müstiliselt imeline!!! Selline koosmusitseerimine on minu jaoks ülim, kuidagi ei anna võrrelda sellega, kuidas telekas lauldakse koos liigutustega kahehäälselt "Doktor Noormanni".

Tuksami ja sõprade "Meelega" on minu pikaaegne lemmikplaat. Väga tihti tuleb hetki, kui on just seda muusikat vaja kuulata. Soe, armas ja oma. Kui seda plaati kusagil kaugel maal kuulata, siis – olgu ükskõik kui soe päike, imeline kultuur ja ilm, kohe tuleb kodusidutsus peale. Pärts kodu ja pärts muusika.



# “Olen vene pianist, aga mu mängus on ka euroopalikku”

Intervjuu Nikolai Tokareviga

TAMARA UNANOVA  
muusikaajakirjanik

**E**esti publik kuulis seda andekat noort pianisti esmakordselt festivalil “Klaver '08”. Tema soolokontserdid Tallinnas ja Jõhvis möödusid suure menuga, pianist esitas mitu lisapala – silmipimestavalt virtuoosselt ja juveliirse peenusega Liszti “Campanella” ning silmanähtavalt kõla nautides “Vene tantsu” Tšaikovski “Pähklipurejast”, Bachi-Ziloti Prelüüdi ja Debussy “Kuuvalguse”.

“Sain natuke ka Tallinnas ringi jalutada ja olen teie ilusast linnast vaimustuses. Samuti olen vaimustuses teie publikust. Olin meeldivalt üllatunud publiku reaktsioonist, sest mängisin siin ju esmakordselt,” kõneles Nikolai Tokarev pärast Tallinna kontserti. “Märkasin, et siin ei pöörata tähelepanu ainult virtuossetele, efektsetele paladele, vaid ka vaiksetele ja lüürilistele. Kui kuulsin pärast “Kuuvalgust” ja Bachi-Ziloti Prelüüdi braavo-hüüdeid, siis oli see mulle meeldivaks üllatuseks.”

**Kuidas teile meeldis Estonia kontserdisaali Steinway? Paljud kritiseerivad seda pilli, kuid teil õnnestus temast Raveli “Öises Gaspard’is” välja meelitada peeni piano- ja pianissimo-nüansse.**

Mul oli kaks tundi proovi ja mängisin terve kava läbi. Tavaliselt ma seda ei tee. Sain teada, et teie kontserdisaali Steinway on kaksteist aastat vana, aga minu ei tekkinud selle pilliga erilisi probleeme, kuigi iga Steinway on küllalt spetsiifiline klaviatuuri ühtluse poolest.

**Milline instrument teil kodus on?**

Kodus on mul vana Blüthner. Oleks juba vaja uut pilli, tegelen sellega.

**Kas te ei sooviks endale näiteks**



Sisukas Nikolai Tokarev.  
FOTO INTERNETIST

**Yamahat? Mitmed praegusaegsed pianistid eelistavad selle firma pilli, Deniss Matsujevil on isegi eksklusiivleping selle Jaapani firmaga.**

Jah, tema on Yamaha artist. Jaapani klaveritootmine on teinud läbi väga suure arengu, viimaste aastate klaverid on lausa suurepäraseks. Kuid ma arvan, et tasuks tähelepanu pöörata ka uutele Bechsteinidele. Varem jäid nad kõigis parameetrites Steinwayle alla, aga nüüd võivad juba konkureerida. Igal juhul on nad minu arvates paremad kui Yamahad. Mängisin hiljuti klaverivabrikus Bechsteinidel ja arvan, et

nad on väärt instrumendid. Muidugi, Steinway jääb alati Steinwayks; eriti hea ei ole mitte niivõrd New Yorgi, kui Hamburgi Steinway, aga mulle meeldib väga uus Bechstein oma pehme ja ühtlase kõlaga.

**Kas jagate mõnede muusikute, nagu näiteks Nikolai Luganski arvamust, et tänapäeva klaveritel on raskem saavutada selliseid tulemusi nagu 20. sajandi algul Busonil, Hofmannil, Joseph Lhévinne’il? Nüüdisaegsed instrumendid ei ole nii paindlikud, nad on jäigemad. Isegi kui võrrelda kaksikümend või kolmküm-**

mend aastat tagasi valmistatud klavereid praegustega, on vahe küllalt märgatav. Sellepärast on õigus neil muusikutele, kes nagu Horowitz ja Michelangeli tahaksid oma instrumendi kaasa võtta, või nagu Grigori Sokolov, kes mängib ainult neil klaveritel, mis talle meeldivad. Meil, pianistidel, tuleb vahel väga lühikese ajaga kohaneda uue instrumendiga, aga seetõttu kannatab mängu kvaliteet. Ise loodan, et kunagi saan kaasa võtta vähemalt klaverihäälestaja, nii nagu Gilels omal ajal.

### **Kuidas te suhtute autentse interpretatsiooni? Otsustades teie Rameau esituse järgi, ei kuulu te selle suuna pooldajate hulka?**

Ma ei toeta autentse interpretatsiooni ranget vaateid. Mulle meeldib Mozartit ja Rameau'd mängida puhta läbipaistva kõlaga. Aga samal ajal tahaksin rõhutada minigeid värve, ilu, mida kaasaegne klaver võimaldab ja mis on absoluutselt võimatu klavessiinil. Praegu on autentne esitus väga populaarne, aga sellise esituse jaoks on haamerklaver ja klavessiin. Kui mängin klaveril, siis tahan kasutada kõiki selle pilli kõlalisi rikkusi.

### **Rameau Gavott variatsioonidega, mida mängisite meie festivalil, on üsna vähe tuntud.**

Tõepoolest, seda teost esitatakse harva, kuid mina olen seda lugu mänginud juba õpiaastatest alates. Minu isa, pianist ja haruldaste nootide tundja, avastas selle Gnessinite-nimelise muusikakooli raamatukogust, kus tollal Mihhail Hohlovi juures õppisin.

### **Kas mängite sageli Bachi?**

Ikka, mul on isegi Ruhri festivalilt salvestus Bach-Busoni Partiitaga D-duur. Ja nüüd esitan turneel Saksamaal Praha kammerorkestriga Bachi f-moll kontserti. Kava teises osas mängin Šostakoviči Esimest kontserti. Mulle tundub, et see on väga huvitav kooslus: Šostakoviči kontserdis kajastub paljuski klassikaline stiil.

### **Mulle tundub, et oma vanuse ja iseloomu poolest tõmbab teid rohkem romantilise muusika, romantilise esitusma-neeri poole?**

Võimalik, et teil on õigus.

### **Muidugi armastate impressioniste?**

Armastan väga, kuigi hakkasin neid alles hiljuti mängima. Mul tuli just välja plaat "Prantsuse album", kuhu salvestasin peale Rameau ja Francki ka Raveli ja Debussy teoseid.

Aga ma kaldun mitte ainult romantilise, vaid ka kujundliku esitusstiili poole. Mulle meeldib kõlaga töötada, kujundeid luua.

### **Sellist suunda on vene klaverikoolkonnas alati arendatud. Kas peate end selle koolkonna järeltulijaks? Te ei ole ju õppinud ainult Moskvas, vaid ka välismaal?**

Manchesteris õppisin ma vene päritolu pedagoogi Dina Parahhina juures. Peale selle osalesin Rudolf Buchbinderi ja teiste väärivate muusikute juures meistrkursustel, keda on raske liigitada mingisse kindlasse koolkonda. Praegu toimub kogu maailmas arvamuste vahetus, erinevate maade pedagoogid kohtuvad, arutavad üldisi probleeme, paljud ei tööta mitte ainult oma kodumaal. Juba on tekkinud rahvusvahelised koolkonnad.

Olen muidugi vene pianist ning minu mänguviis on eelkõige venepärane. Aga kriitikute arvates on mu mängus ka euroopalikku. Ma ise arvan, et ühendan üht teisega.

### **Hakkasite väga varakult esinema, seitsmeaastaselt mängisite juba orkestriga, teid peeti imelapseks. Kas imelapse koorem on raske?**

Mina ei tundnud mingit koormat. Mängisin ja nautisin oma tegevust, mulle oli see kerge. Hakkasin varakult esinema, kümneaastaselt välismaal, kolmeteistkümneaastaselt hakkasin regulaarselt kontserte andma. Raske pole mitte imelapseaeg, vaid aeg, kui see viieteistkümne-kuueteistkümne aasta vanuselt lõpeb. Kui oled seitsme- kuni kümneaastane, siis kõik imetlevad sind: "Oh, kui armas ta on, milline tehnika tal juba selles vanuses on!" Aga hiljem on vaja mõelda muust – kas kaod või arened edasi tõsiseks, huvitavaks, suure tulevikuga muusikuks. Palju sõltub sinust enesest ja muidugi ka pedagoogist. Minul oli kriitiline moment, mil hakkasin end kaotama. Oli vaja kiiresti midagi muuta, aga ma ei teadnud, mida teha. Sõitsin Manchesteri Dina Parahhina juurde, kes mind, võiks öelda, "tõmbas august välja". Me harjutasime pal-

ju, ta aitas mul muuta suhtumist muusikasse ja olen talle väga-väga tänulik.

### **Aga teie esimene õpetaja oli isa?**

Mingis mõttes jah. Ta töötas minuga ka siis, kui mul oli juba teine õpetaja. Isa harjutas minuga kodus ja samuti mu ema, kes on tšellist.

### **Kas teie peres on olnud veel muusikuid?**

Meil on kõik muusikud. Isapoolne vanaisa oli pianist, vanaema laulja. Ema poolt on nii vanaema kui ka vanaisa viuldajad.

### **Ühest küljest oli teil kerge kasvada sellises meeldivas muusikalis keskkonnas, aga teisest küljest oli arvatavasti raske kogu aeg vanemate ootusi õigustada?**

Ma ei tundnud seda kunagi, lihtsalt tegelesin sellega, mis mulle meeldis, aga vanemad olid ja on minu üle uhked. Tunnen enda ees ise vastutust, olen pidevalt kriitiline ja otsin puudusi. Eneskriitika on oluline.

Nikolai Tokarev on sündinud 1983. aastal Moskvas muusikute perekonnas. 2001. aastal astus ta pärast Gnessinite-nimelise Muusikakooli lõpetamist Gnessinite-nimelisse Moskva Muusikainstituuti. Tokarevi õpingud jätkusid Manchesteri Kuninglikus Muusikakolledžis, mille ta lõpetas 2004. aastal kuldmedaliga. 1989. aastal mängis ta esmakordselt orkestriga Mendelssohni Esimest klaverikontserti. 2000. aastal võitis Tokarev Klasisika-Eurovisiooni ning pälvis rahvusvahelisel Géza Anda nimelisel konkursil Zürichis II preemia. Tokarev on osalenud paljudel muusikafestivalidel, nagu Ludwigsburger Schlosfestspiele, Schleswig-Holsteini, Rheingau ja Interlakeni festival. Ta on esinenud Venemaa Filharmoonia Orkestriga, Dresdeni Kapellsolistidega, Viini Kammerorkestriga, Slovakkia ja BBC filharmoonikute ning paljude teiste orkestritega.

## Kas kõhklete või olete pigem enesekindl inimene?

Ma usun endasse. Ma tean, mida pean oma mängus parandama, ja olen kindel, et see mul ka õnnestub.

## Milliseid ülesandeid te endale seate?

Kõigepealt uusi teoseid juurde õppida ja uuesti süveneda sellesse, mida olen varem mänginud, näiteks Viini klassikutesse. Tahan töötada kõlaga ja muidugi laiendada oma teadmisi, õppida muusikaajalugu. Näiteks selleks, et mängida Liszti sonaati, kus väljenduvad helilooja mõtted ja läbielamised, on vaja elukogemust. See teos on üks klaverirepertuaari nurgakivisid, nii nagu ka Rahmaninovi Kolmas klaverikontsert, Brahmsi Teine kontsert ja Beethoveni Viies. Nende teostega tuleb alustada nooruses ning siis nende juurde elu jooksul tagasi pöörduda, ühendada neid taas läbielatuga. Ja Beethoveni hilised sonaadid ja Schuberti sonaadid avanevadki alles küpsenas eas.

## Kas kuulate teiste interpretide salvestusi, enne kui alustate tööd uue teosega?

Mitte eriti, vaid siis, kui mul tekivad kahtlused, ütleme, rütmi osas, või siis, kui mul on endal juba teosest kontseptsioon olemas. Üldse kuulan ainult valitud salvestusi. Minu lemmik on Grigori Sokolovi *live*-salvestus kontserdilt Pariisis. Ta mängis seal vapustavalt Prokofjevi Seitsemendat sonaati ja lisapalaks Couperini ning Chopini masurkasid.

## Võib vist öelda, et Sokolov on teie lemmikpianist?

Jah, kuigi lausa iidoleid pole mul kunagi olnud. Olen siiralt vaimustatud sellest, mida ta klaveril teeb. See on tõesti vapustav!

## Aga varasemate aegade pianistidest?

Mulle meeldivad väga Horowitz, Hofmann, Sofronitski. Ja muidugi Glenn Gould, väga huvitav, kõigist teistest erinev pianist, nagu tulnukas teiselt planeedilt.

## Teie karjäär kulgeb edukalt, teil on palju kontserte Euroopas. Samal ajal on Venemaal väga palju andekaid noori pianiste, kellele pole erilist võimalust esineda. Kas Läänes on lihtsam kontserte saada kui näiteks Moskvast?

Olukord Venemaal on praegu tõesti katastroofilähedane: pole agente ega tööd, pole korralikku mäenedžmenti. Andekaid muusikuid on Moskvast väga palju ning mitmed on sunnitud minema Läände, et saaks ennast teostada. Ma ise mängisin Venemaal suure heameelega, aga mind sinna ei kutsuta. Ma ise ei ürita end ka pakkuda, sest see pole minu töö – läbi rääkida, otsustada, millal ja kus mängida. Mul on Euroopas olemas mäenedžment, mitu agenti tegeleb minu kontsertidega.

Olen õppinud nii Moskvast kui ka Manchesteris ja võin võrrelda. Läänes, erinevalt Vene muusikaõppeasutustest, kui nähakse, et sul on potentsiaali, siis antakse võimalusi esineda. Kuidas sa oma võimalust kasutad, sõltub juba sinust endast. Saksamaal näiteks on süsteem, kus andekale õpilasele antakse võimalus kaheteist kontserdiga kontsertturneeks Saksamaa linnades. Ühest küljest on see materiaalne toetus, aga teisest küljest – ja see on kõige tähtsam – loominguline ja moraalne. See aitab noorel interpreedil lavaga harjuda, saada tõeliseks kunstnikuks.

## Kas Saksamaal on klassikaline muusika endiselt au sees?

Õnneks on siin suudetud traditsioone säilitada. Saksamaal ei käi kontsertidel ainult vanemad ja keskealised inimesed, vaid ka noored, sealhulgas mitte ainult muusikatudengid, vaid erinevate erialade üliõpilased. Muide, ka siin nägin ma saalis palju noori, see oli väga meeldiv.

## Olete palju reisinud, teil on värske vaade kõigele. Kas teil pole tunnet, et klassikaline muusika muutub järjest elitaarsemaks?

Vastupidi, viimasel ajal tuleb klassikasse järjest enam *show*-elemente ja see on viga. Klassikainterpreete püütakse praktiliselt *show*-bisnise reegleid järgides ümber teha. Mäenedžment on üles ehitatud samadele põhimõtetele, seal on samad seadused, isegi karmimad kui meelelahutussfääris. Muidugi püüdes klassikat populaarsemaks muuta on ju ka positiivset, aga on ka palju negatiivseid aspekte, mis puudutab inimeste suhtumist klassikalisse muusikasse. Klassikaline muusika peabki jääma teatud määral elitaarseks kunstiks, mis äratav inimestes kõrgemaid tundeid ja sunnib enesesse vaatama.

## Kas teile ei tundu, et varem klassikas eksisteerinud väärtushinnangute skaala polnud just päris õiglane?

Minus äratav kahtlusi mõne muusiku enesereklaam. Aga seda on alati olnud. Üks asi on olla tundlik muusik, teine asi mängida erinevaid kavaside turneedel, sõites ühelt maalt teisele, ühest linnast teise. Selleks on vaja mitmeid omadusi, kõik seda ei suuda. Näiteks mul oli turnee nelja klaverikontserdiga: Rahmaninovi Esimese ja Kolmanda ning Šostakovitši Esimese ja Bachi f-moll kontserdiga. Aga hiljuti mängisin ühel päeval Rahmaninovi Kolmanda kontserti, järgmisel päeval oli mul sooloõhtu, aga kahe päeva pärast järgmine sooloõhtu juba teise kavaga.

## Kui palju te aastas kontserte annate?

Viiskümmend kuni seitsekümmend.

## See on ju veel normaalne hulk. Sada on juba palju.

Sokolov annab ligi sada kontserti, Beresovskil on tohutult palju kontserte. Aga Volodos teeb ainult nelikümmend kuni viiskümmend kontserti ning küsib ka salvestuseks väga palju päevi. Muusikud on erinevad ning nende tööruum on erinev. Karmi konkurentsi tingimustes peab olema palju erinevaid omadusi, et ennast teostada ja et jõuaksid vastu pidada. Ainult andest on vähe. On vaja olla artistlik, musikaalne, peab olema täiuslik tehnika, tugevad närvid, hea tervis... No ja muidugi tuleb pidevalt endaga töötada.

## Mis on teie peamine soov?

Minu peamine soov on muusikuna kasvada. See sisaldab kõike: teadmisi, muusika mõistmist, repertuaari laiendamist.

## Kas olete ka ise muusikat loonud, transkriptsioone teinud?

Proovisin lapsena komponeerida, kuid sinnapaika see jäigi. Aga transkriptsioone on mulle teinud teised muusikud. Näiteks on mul repertuaaris suurepärased Rimski-Korsakovi "Šeherezade" seaded Sergei Kurzanovilt kes kahjuks hiljuti suri. Kavatsen neid varsti esitada, võib-olla kunagi ka Eestis.

Tõlkinud **Ia Rimmel**

# Ara Yaralyan – eesti jazzis asendamatu armeenlane

IVO HEINLOO

jazzikriitik

Juba pikemat aega toimetab eesti jazzimaastikul särasilmne bassist, kes on võitnud oma lõunamaise temperamendiga paljude muusikahuviliste südamed. See mees on Ara Yaralyan ja ta tuleb Armeenias.

1995. aastal Eestisse kolinud Yaralyanist on neljateistkümne aastaga saanud üks meie nõutumaid jazzmuusikuid, kelle esinemisgraafik on ahhetama panevalt tihed ja amplituud lai. Kuigi Yaralyani rännakud on viinud teda nii USAsse kui ka Soome, leiab mees, et just Eesti on tema jaoks hetkel sobivaim paik, kus elada ja töötada. Soomega on tal jätkuvalt kontakte ja seda kahel põhjusel: Yaralyan jätkab Eesti Muusikaakadeemia kõrval õpinguid ka Stadia kõrgkoolis Helsingis ning tema abikaasa on ingerisoomlane.

Kõigepealt imestab Yaralyan siiralt, miks temasuguse ebaohvitava inimesega üldse portreelugu teha soovin. Teiseks tunneb ta muret, et äkki pole ta eesti keele oskus piisav. Kumbki kartus ei vasta tõele. Tagasihoidlikust kontrabassimängijast õhkub sügavat vaimustust ja austust eesti kultuuri ning eriti muusika vastu. Ja ka ta eesti keel on suurepärane, ilma ühegi kõrva kriipiva vale noodita.

Ara Yaralyan on pärit muusikaalsest perekonnast. “Minu isa on väga hea rahvalaulja, kes mängib ka akordioni, vana isa mängis armeenia kitarril ning vend mängib löökpile ja *duduk*’i,” räägib Yaralyan. Selle eest, et Yaralyan tänasel päeval just Eestis tegutseb, võlgname tänu pianist Vardan Ovsepanile, kes õppis Eino Tambergi juures kompositsiooni. Ovsepan, kellel olid meie muusikaringkondades juba head kontaktid, kutsus Yaralyani Eestisse. Sulandumine siinsesse jazzis läks ladusalt, esimene esinemine toimus Aral Kloostri Aidas juba saabumise päeva õhtul.

Kõigepealt õppis Yaralyan Otsa koolis, siis siirdus ta õpingutele USAsse ning



Soome. Bostoni Berklee kolledžis veedetud poolteist aastat ei tekitanud Yaralyanis liigset peapööritust. “Võiks arvata, et seal on jazzihariduse absoluutne tipp. Tegelikult on tippaselt igal pool, ka siin Eestis,” räägib ta. Yaralyan kiidab kõiki oma õpetajaid (halba sõna kolleegide kohta tema suust harilikult ei kuule), eriti aga Uffe Krokforsit Soome-perioodist. Selle väga spirituaalse inimesega peetud vestlused muusikast ja maailma asjadest on Yaralyanil siimaani meeles.

## Arhitektuurist muusikasse

Armeenias õppis Yaralyan hoopis arhitektuuri. Vanemad soovitasid joonistamisandega poisile arhitekti kutset ning nii saigi ta sel erialal diplomi. Ometi valis Yaralyan muusika ning kuigi arhitektuuri- ja disainiküsimused ei jäta teda külmaks ka praegu, on Ara selle eluetapi siiski seljataha jätnud. Arhitektuur ja muusika on Yaralyani sõnul tihedalt seotud, sest üks ole ju kummagi ala “printsibiid ja kontseptsioonid” sarnased.

Kontrabassini jõudis Ara läbi viiuli-

**Siim Aidla:** Ara on väga armas inimene, impulsiivne muusik ja suure südamega mees. Ansamblipartnerina väga aus – ta ei oska halva mängu juures head nägu teha ega suuda ka hea mängu juures ükskõikseks jääda. Kui on olnud õnnestunud kontsert koos Araga, tulevad inimesed ütleva, et on kaugele näha, kuidas Ara mängimist naudib. Kui aga kaasmängijad on ükskõiksed või koosmäng ei õnnestu piisavalt hästi, oskab Ara ka päris jonnakas olla.

Bändis kuulab ja jälgib ta väga täpselt, mida teised teevad, ja reageerib nende tegemistele. Kui aga keegi midagi huvitavat ei tee, hakkab ta ise intrigeerima ja võtab juhirolli. Ara oskab muusikat austada ja hinnata, tema puhul ei tule muusikaline mandumine kõne allagi. Iga noot, mis ta mängib, on oluline ja kindla tähendusega. Muusikuks olemine on tema jaoks väga tähtis.

Ara on suur loomaarmastaja. Ta võib peaaegu nutma hakata, kui näeb kuskil sorgus välimusega hulkuvat kassi. Ja kui teil on isu kuulda anekdoote, on Ara õige inimene, kelle poole pöörduda. Tal on neid sadu. Sõbrana on Ara väga hooliv. Ta elab sõprade kordaminekutele ja viltuvedamistele väga kaasa ja püüab olla toeks, kui vähegi saab.

õpingute. Olles poognatehnika juba omandanud, ei olnud uue pilliga harjumine ülemäära keeruline. Põhjus instrumenti vahetada oli lihtne. “Tahtsin jazzi mängida,” ütleb Yaralyan. Eestis mängib Ara Yaralyan nii jazz- kui ka rahvamuusikat, viimast eelkõige ansambelis Helle-tused. Kuigi meie rahvamuusika on armenia traditsioonist võrreldamatult erinev, peab Yaralyan eesti muusikast suurt lugu. “Pool aastat tagasi avastasin näiteks Mart Saare ning asusin õhinal uurima tema loomingut,” räägib Yaralyan. Viimastest projektidest, kus Yaralyan on kaasa löönud, võib mainida veel koostööd Hedvig Hansoniga viimasel “Jõulujazzil” ning Siim Aimla ansamblit FinEst. Arvukatest eesti muusikutest, kellega Yaralyan on koostööd teinud, toob ta eriti välja lauljanna Helin-Mari Arderi, kelle trios Yaralyan mängib. “Helin-Mari on üks väheseid inimesi, kes mind täielikult usaldab. Salvestamisel on olukordi, kus talle meeldib minu looming isegi rohkem kui mulle endale. Meie teineteisemõistmine on väga hea. Vahel tahetakse, et ma män-

giksin nagu keegi teine, näiteks Charlie Haden või Marc Johnson. Helin-Mariga seda probleemi ei ole. Me suudame ka kahekesi terve lava suurepäraselt täita.”

### Eeskujud on Skandinaavias

Ara Yaralyan ei too hea meelega välja muusikalisi eeskujusid, kuid nimetab siiski ühe lemmikbassistina rootslast Anders Jormini. “Teda võiksin ma kuulata kas või iga päev,” räägib Yaralyan. “Mulle meeldivad ka teised skandinaavia bassimängijad, nagu näiteks Palle Daniels-son. Skandinaavia muusikutele on oma sound, mis erineb ameerika omast. Näiteks Christian McBride mulle nii väga ei meeldi.” Yaralyan tunnistab, et tal on kutsehaigus – ta ei saa nimelt kuulata muusikat ilma, et ta seda paralleelselt ei transkribeeriks. Kuigi armeenlane väljendab igal sammul sügavat respekti oma õpetajate vastu, peab ta ka iseõppimist ääretult oluliseks. “Õpetaja saab anda kätte suuna, aga ta ei tohiks enda maitset peale suruda,” kirjeldab Yaralyan oma nägemust muusikaharidusest.

Õpetamisest teab Yaralyan samuti üht-teist, sest ta töötab õpingutest vabal ajal Otsa koolis õpetajana. Seepärast on eesti jazzi taimelava tal pidevalt silme ees. “Noored muusikud on meil kõik andekad. Ausalt,” tunnistab Yaralyan. Üks pedagoogiline näpuviibutus siiski ka: noored peaksid rohkem harjutama, kui tahavad saada headeks muusikuteks. Samuti rõhutab Yaralyan klassikalise hariduse tähtsust ükskõik missuguse muusiku jaoks. Muusika kirjutamisel hangib Yaralyan inspiratsiooni mitmelt poolt. “Palju mõtteid saan klassikalisest muusikast,” nendib ta, nimetades ise seda naljatlemisi ideede “varastamiseks”.

Eestis elada Ara Yaralyanile meeldib. “Eks probleeme ole igal pool ning majanduslik kitsikus pitsitab praegu kõiki muusikuid, kuna tööd tellitakse vähem,” räägib Ara. “Tunnen, et siin Eestis on mu mentaliteet muutunud. Aeg-ajalt Armeeniat külastades ei tunnegi ma ennast enam läbi ja lõhki armeenlasena, vaid rohkem kosmopoliidina.”

## Tallinna Muusikakeskkooli kontserdid aprillis

1. aprill kell 16.00 EMTA kammersaal  
Puhkpilliorkestri kontsert

4. aprill kell 14.00 Estonia kontserdisaal  
TMKK GALAKONTSERT  
pilet 50.-/100.-

5. aprill kell 17.00 Lauluväljaku klaassaal  
Raeli Florea viiuliõpilased

18. aprill kell 12.00 Lauluväljaku klaassaal  
Kersti Palmi ja Anne Sarrapi  
klaveriõpilased

18. aprill kell 12.00 Teatri- ja Muusikamuseumi saal  
Heili Vaus-Tamme õpilased

18. aprill kell 19.00 Tallinna Metodisti kirik  
ERKKI-SVEN TÕURI AUTORIKONTSERT  
pilet 50.-/100.-

19. aprill kell 13.00 Mustpeade Maja Olavi saal  
Mirjam Keremi viiuliõpilased

19. aprill kell 16.00 Ajaloomuuseum  
Niina Murdvee viiuliõpilased

19. aprill kell 18.00 Kadrioru loss  
RAELI FLOREA ja HEITI RIISMÄE

25. aprill kell 15.00 Teatri- ja Muusikamuseumi saal  
Katrín Kuldjärve ja Ada Kuuseoksa  
klaveriõpilased

25. aprill kell 12.00 Linnateatri kammersaal  
Ene Metsjärve klaveriõpilased

26. aprill kell 12.00 Lauluväljaku klaassaal  
Mudilaste muusikastudio  
kevadkontsert

26. aprill kell 17.00 Ajaloomuseumi saal  
Maigi Pakri klaveriõpilased

www.tmkk.edu.ee  
6576 004

TALLINNA  
MUUSIKAKESKKOOL







# Üks kõigi, kõik ühe eest – siis on muusikas tasakaal

Intervjuu Arild Anderseniga

IMMO MIHKELSON

muusikaajakirjanik

FOTO INTERNETIST

**B**assist Arild Andersen mängis festivalil “Täiuslik vaikus” oma uue trioga. Kuuekümnendates eluaastates norralane on plaadifirma ECM veteran, kes viibis ka põhjamaise džässikõla hälli juures. Nagu paljud tuntud ja kogenud muusikud, puistab temagi juttu puhudes varrukast aja jooksul kogunenud tarkuseterakesi.

**Osalesite koos Jan Garbareki, Terje Rypdali ja Jon Christenseniga esimestel ECMi plaatidel 1970. aastate algul. Kas praegune ECM on teistsugune?**

Tegime Manfred Eicheriga esimese plaadi, mille ta salvestas väljaspool Saksamaad. Ta tuli meie kvartetti lindistama Oslosse. Ka praegu toetab ECM noori muusikuid ja endiselt on kõigi ECMi albumite “aju”

Manfred Eicher. Ta on produtsent, hoolitseb plaadikujunduste eest ja tegeleb kunstiliste küsimustega. Kõik on väga loominguline ja esteetiliselt mõttes paigas. See ongi ECM.

Mina näen Manfredi kunstnikuna. Studios on ta nagu üks muusikutest, kes siseneb loominguprotsessi oma soovitude ja ettepanekutega. Ma pole kohanud ühtegi teist produtsenti, kes töötaks ja kuulaks studios nii intuiitiivselt nagu tema.

**Kas atmosfääriline “põhjamaine kõla” oli Manfred Eicheri idee või oli selles osa ka teil, norra muusikutel?**

Praegu ma ei teagi, kumb oli enne, kas muna või kana. See lihtsalt tuli nii välja. Meile ilmnis studios, et Manfredile

meeldis rohkem õhulise helikoega muusika, kus hakkavad rolli mängima ruumi heli ja kajad. Just sellega sai ECM seitsmekümnendatel kuulsaks. Praegu on nad sellest veidi eemaldunud. Loomulik heli tundub nüüd olevat olulisem.

**Kas üle ekspuuteeritud väljend “põhjamaine kõla” teid ära pole tüüdanud?**

“Nordic sound” on tõesti laialt levinud. Kuid sellel on ka avaram taust. Vahel olen leidnud, et Euroopa džässmuusika on interaktiivsem kui Ameerika oma. Eriti kehtib see “põhjamaise” kohta. Meie musitseerimisviis on pisut rohkem võrdne. Seal pole hierarhiaid nagu Ameerika džässis. Nemad eristavad selgelt bändi liidrit ja kaasmängijaid.

## “Mulle meeldib muusikas keskkond, kus ma ei pea olema bassimängija rollis, teiste toetaja. Olen lihtsalt muusik.”

Võtke näiteks Brad Mehldau trio. Minu kõrvus on see teistsugune ansambel kui Bill Evansi trio. Mehldau on pianist, keda saavad bassimängija ja trummar. Evansil toimus grupisene võrdne ideede vahetus, vastastikune mõjutamine.

### Mitmed legendaarsed ansamblid on viimasel ajal jälle kokku tulnud, kontserte andnud ja muusikat plaadistanud. Kas teie ansambli taasühinemisest on juttu olnud?

Minul, Christensenil ja Rypdalil poleks selle vastu midagi, kuid Garbarek ei taha. Aastaid tagasi, kui Manfred Eicher sai Norras riikliku autasu, püüdsime selleks puhuks vana grupi kokku saada, et Molde festivalil paarkümmend minutit Manfredi auks mängida. Ent Jan meiega ei liitunud. Mängisime ilma temata.

Ma mõistan teda. Miles Davis ei vaadanud ka tagasi. Inimesed on erinevad. Jon Christensen näiteks ütleb, et tema on korda saadetu üle uhke ja seepärast ei ole tal mingi probleem seda koos meenutada.

Praegu tulevad mitmed vanad tegijad taas kokku. Näiteks Gary Burton läheb tuurile koos Pat Methenyga. Festivalidel maksatakse neile ilmselt hästi. Nad tulevad Euroopasse, krabavad raha ja panevad siis putku. (Andersen naerab.)

### Tänasesse naastes tundub, et see trio, kes tegi ECMile teie uusima plaadi, on mõnus seltskond. Muusikast õhkub mingit seletamatut sõbralikkust ja koos olemise soojust...

Jah, ma olen väga rahul. Keemia on nii laval kui lava kõrval väga hea, homogeensem kui üheski teises grupis, mis mul aastaid on olnud. See trio on mu lemmikanambel. Niisugune grupp, mis ei vaja bassimängijat. Ma võin ükskõik millisel hetkel peatada mängimise, kuid muusika seepärast seisma ei jää. Mulle meeldib muusikas keskkond, kus tunnen ennast sama vabalt nagu teised muusikud mu kõrval. Ma ei pea siis olema bassimängija rollis,

teiste toetaja. Olen lihtsalt muusik.

Paolo Vinacciaga mängin koos alates üheksakümnendate algusest. Tommy Smithiga kohtusin kaheksakümnendate lõpus, mängisime siin ja seal. Muusika uuel plaadil “Live at Belleville” oligi algselt mõeldud esitamiseks mulle ja Tommyle. Paolo liitus hiljem. Plaadil kõlab meie kõige esimese triokontserdi salvestus. Päev varem olime teinud ainult ühe proovi.

Triode puhul on kõige tähtsam üksteise kuulamine. Midagi sellist üritasin ka oma esimese kvartetiga seitsmekümnendatel, kuid siis ei tulnud sellest midagi välja.

### Rääkisite trio kokkukuuluvustundest. Aga soolosisid mängides olete laval arvatavasti n-ö üksi – teie, bass ja muusika?

Jah, tihti sulen mängides silmad ja lihtsalt kulgen. Kui lõpetan ja silmad lahti teen, olen jälle koos teistega. Üks mu eripärasid on veel see, et kipun bassi mängides tahtmatult laulma, kohutavalt häälitsema. Selles mõttes olen hüllem kui Keith Jarrett. Vahel on hääl isegi plaadidel kuulda. Ma ei mõista, miks ma nii teen ega kuule seda ka mängimise ajal.

Kord oli mul kontsert koos Bobby McFerriniga ja me mängisime kahekesi Eddie Harrise “Freedom Jazz Dance’i”. Meloodia osa tegime unisoonis koos, siis tuli tema soolo ja seejärel minu. Kui ma kipusin siis silmad kinni jälle häälitsema, pani Bobby vargsi mu suu ette mikrofoni...

### Kuna džässis mõiste on viimasel ajal tubliti avardunud, on hakatud küsima, kas see ja teine esitaja või plaat on ikka “džäss”. Millise definitsiooni pakute teie?

Džäss on improviseerimine. Mis pillidega seda esitatakse või millised on harmooniajärgnevused ja rütmiskeemid, pole selle kõrval tähtis.

### Nii et kui tuleb plaadimängijaga kutt ja hakkab improviseerima, on see ka džäss?

Niisuguseid tüüpe on ju koos džässgruppi-dega laval juba küll nähtud. Aga ma pole veel kohanud kedagi, kes suudaks *turntable*’iga teha muusikas nii järske kannapöördeid nagu elusmuusikud. Enamasti loovad nad staatilise loomuga gruue.

### Millise pilguga vaatate oma maa noorte muusikute tegemisi?

Vahel kuulen nende mängus, kust nad on pärit, mõnikord aga tajun, et nad arvavad,

justkui oleksid just nemad esimestena midagi avastanud. Igauks peab oma arengutsükli ise läbi tegema. Seepärast ei saa mina neid kritiseerida, kui kuulen nende mängus John Coltrane’i või Albert Aylerit nelikümmend aastat pärast nende meeste surma. See on umbes sama, kui meie koos Garbareki ja Rypdaliga oleksime 1970. aastal mänginud *dixieland*’i.

Igauks otsib muusikas oma häält, aga mingil hetkel tuleb endasse imada ka džässmuusika pärandit.

### Kas olete vahel noorte muusikutega koos mängides saanud üllatavaid kogemusi?

Aastate jooksul on mu bändides peaaegu alati olnud noori muusikuid. Kui olin kaks-kümmend üheksa, võtsin oma gruppi kaheksateistkümnendaastase pianisti Jon Balke. Ka trummar oli siis alles kaheksateist. Hiljem tulid väga noorena minu ansambelisse Masqualero Nils Peter Molvær ja Tone Bruneborg. Üheksakümnendatel alustasid minu grupis Bugge Wesseltoft ja Eivin Aarset. Ning näiteks Bill Frisell mängis kaheksakümnendatel minu bändis, enne kui ta laialt tuntuks sai.

Alati on mu kõrval olnud noori andekaid muusikuid. Mulle meeldib nende energia, nende kartmatus siseneda muusikas kummalistesse olukordadesse, mis mõnikord annab fantastilise tulemuse, vahel aga lõpeb nurjumisega.

### Tahtmatult tekib mõte, et olete olnud noortele muusikutele nagu üks õpiasutus. Kas mõnda neist praegu kuulates tunnete ära midagi niisugust, mille nad on teilt õppinud?

Pole sellele kunagi mõelnud. Aga arvan, et minu mõju pole olnud niivõrd muusikaline, kui võrd lavakäitumisse puutuv, see, kuidas muusikud koosmängu tajuvad.

Ma pole ennast kunagi tundnud bändi liidrina, ehkki mul on olnud hulk ansambleid. Ja ma pole kunagi ka liidrina käitunud. Ei laval ega lava kõrval. Raha olen kõigiga jaganud võrdselt. Mis sest, et mina olen kuuskümmend ja nemad kahekümmesed. Kui nad on piisavalt head mängima koos minuga laval, siis peame olema võrdsed kõiges.

Siin jõuame taas Euroopa, Skandinaavia ja Ameerika muusikute käitumise erinevuste juurde. Usun, et see erinevus paistab välja ka meie muusikast.

# Intervju: ansambliga U:

KRISTINA KÕRVER

**N**üüdismuusikale pühendunud ansambel U: tegutseb ja toimetab eesti muusikaelus juba peaaegu kuus aastat, astudes üles kõigil tähtsamatel uue muusika festivalidel. Ometi ei ole neist seni leheveergudel pikemalt kirjutatud. Põhjust selleks on aga küllaga: ansambel inspireerib heliloojaid Eestis ja kaugemalgi, tellides neilt sageli uudisteoseid; publik on juba "harjunud" nende põnevast eksperimentaalmuusikast või krõbedast modernistlikest teostest koostatud kontserdikavade ja alati kõrgetasemelise esitusega; viimastel aastatel on U: äratanud tähelepanu ka rahvusvaheliselt ning kevadel ilmub ansambli esimene heliplaat.

Kogusin ümber laua ansambli liikmed **Taavi Kerikmäe** (klaver), **Tarmo Johannes** (flööt), **Vambola Kriguli** (löökpillid), **Merje Roomere** (viul) ja **Helena Tuulingu** (klarinet), kes sellest sügisest mängib U: senise klarnetisti **Meelis Vindi** asemel. Olude sunnil jäi vestlusringist kõrvale tšellist **Levi Danel Mägila**.

**Teie esimene päris oma kontsert toimus 2003. aasta NYJD-festivalil. Kas see oli seesama kontsert, kus te mängisite Steve Reichi loomingut ja mis kujunes väikeseks skandaaliks? Küsin eelkõige seepärast, et too õhtu on pakkunud muusikute seas nii palju kõneainet, et kirjeldused kalduvad juba rohkem rahvaluule valda. Rääkige nüüd lõpuks oma versioon sellest, mis tegelikult juhtus.** **Taavi Kerikmäe:** Meie olime selle teema tegelikult juba ammu lõpetatuks lugenud. Ma ei tea, kas seda tasub enam üles võtta. **Merje Roomere:** Legendid on ju toredad asjad, las levivad!

**T. K.:** No kui rääkida ainult faktidest, siis me tahtsime Steve Reichile kui toonasele NYJD-festivali peaheliloojale oma kontserdil austust avaldada. Otsustasime mängida tema varasest loomingust ühe vähem tuntud teose "Pendulum Music" (1968), milles juhtme otsas ripuvad mikrofonid tekitavad kõlaritest moodudes lühikese vihel. Sellel kogu teos põhinebki. Proo-

videsse ei saanud härra Reich mahti tulla, see-eest sekkus ta kontserdil vahetult enne loo esitamist, paludes muuta mikrofonide asetust kõlarite suhtes. Kes vähegi on kokku puutunud vilistama hakkavate mikrofonidega, teab, et see on äärmiselt peen timmimine, mis meil ka proovis tunde aega võttis. Mikrofonide ümberasetus muutis kogu loo kõla ja pikkust ning tulemusiga polnud rahul ka Reich ise.

Järgmise päeva avalikul pressikonverentsil küsisin ma Reichilt tema suhtumise kohta oma varasemasse loomingusse ja ka provotseerisin teda pisut. Mind eelmisest päevast ära tundmata viitas ta meie ansamblile kui *bunch of idiots* ['kamp idioote']. Mul ka pisut kihvatas ja puhkes intensiivne diskussioon, mille lõppedes surusime leppimiseks käsi.

Meie lähtusime esitades tema tolaegsetest kirjalikest instruksioonidest, samas mäletas helilooja oma teost peas pisut erinevalt.

**Oli teil tol ajal oma nimi juba olemas? Ja mida see U: õigupoolest tähendab või tähistab?**

**Tarmo Johannes:** Jah, esinesime tookord U: nime all. See on selles mõttes hea nimi, et ei tähendagi midagi. Mida keegi sellega seostab, on igati oma asi.

**T. K.:** See võib olla ka lihtsalt graafiline märk.

**Teie kodulehelt võib lugeda, et ansambel asutati Taavi ja Tarmo eestvedamisel. Kuidas kujunes ülejäänud koosseis, kas valiku aluseks said pillid või inimesed?**

**T. J.:** Mõnes mõttes on ju tegemist nüüdismuusikas väga levinud koosseisuga, Schönbergi "Kuu-Pierrot" instrumentaalansambli pisut laiendatud variandiga.

**T. K.:** Selles koosseisus on peidus hulk erinevaid kombinatsioone. Repertuaari jätkub aga ka täiskooseisule küllaga.

Pille mängivad siiski inimesed ja me otsisime just selliseid mängijaid, kes oleksid nüüdismuusikast tõesti huvitatud, mitte ei teeks seda pelgalt töö pärast.

**Olulise osa teie repertuaarist moodustavad otsetellimused heliloojailt. On teil sellise eksklusiivmuusika puhul ka mingid erilised ootused? Millise muusika järelle te igatsete?**

**T. K.:** Koostöö eesti heliloojatega on meie jaoks tõesti oluline. Eriti kui esineda välismaal, on tähtis tutvustada end interpreedina just oma maa muusika kaudu. Nüüdismuusikaansambleid on maailmas ju palju, seepärast tuleb leida üles oma tugevad küljed ja luua kordumatu käekiri. Heliloojaga tihedalt koos töötades ja ettevalmistusprotsessis pidevalt mõtteid vahetades on see palju lihtsam.

**Vambola Krigul:** Samas ei ole meil heliloojatele mingeid konkreetseid ootusi või kindlat ettekujutust valmivast teosest. See ettekujutus peab olema ikka heliloojal, mitte meil. Interpreedi jaoks on olulisem, et teos oleks teatud kvaliteediga ning haakuks tema mõttemaailmaga.

**T. J.:** Viimasel ajal on meil olnud põnev kogemus mängida soome heliloojate Kimmo Kuituneni ja Antti Auvineni uudisteoseid, mis oma muusikaliselt lähenemiselt on eesti heliloomingust kardinaalselt erinevad. Soome nüüdismuusika on sageli tihe, keeruline, jõuline ja vali – omadused, mis eesti muusikas tihtipeale puuduvad. **V. K.:** Ehkki rahvuslikud temperamendid on ju küllaltki sarnased.

**Kui ansamblis on kuus muusikut, kas see tähendab ka kuut erinevat muusikalist maitset?**

**M. R.:** Ma arvan, et aastate jooksul koos mängides on meie maitset paljuski ühtlustunud. Samas ei tähenda see, et arvamused alati kattuvad, erimeelsusi on küll ja küll.

**Kuidas teie tööprotsess üldse välja näeb? Kas maksab kellegi liidrisõna või valitseb demokraatia? Rääkige, mis teil proovis toimub.**

**T. K.:** See sõltub väga palju konkreetsest teosest, et kes tööprotsessi juhhib. Juhendab inimene, kes on teatud stiili muusikasse

rohkem süvenenud. Samas on igal häälel võrdne kaal. Vaidlemine ja arutamine võtab proovides teinekord küll palju aega, aga minu arust on selline osalusprintsiiip ansambli puhul väga tähtis.

**V. K.:** Siiani on selline demokraatia toimunud. Igaüks vastutab ju oma partii eest ning annab oma parima, et see üldisesse konteksti sobiks. Teist õpetama või keelama me ei lähe. Eks see ole ka vastastikuse usalduse küsimus.

**T. K.:** Eksperimentaalsete teoste puhul on vaidlemist muidugi rohkem, siis seisnevadki proovid peamiselt aruteludes ja vaidlustes.

**T. J.:** Minu meelest just see teebki ühe ansambli tugevaks ja tööprotsessi huvitavaks. Igaühel on ütlemist, igaüks kuulab, mõtleb ja teeb oma ettepanekud.

**Helena, sa oled U: uusim liige, mängid ansambelis 2008. aasta sügisest. Kuidas iseloomustaksid sina ansambli sisekliimat? Kas hiljem liituda ja kohaneda oli raske?**

**Helena Tuuling:** Kohaneda polnud raske, sest kõik U: liikmed on mulle isiklikult väga sümpaatsed ning võimalus nendega koos musitseerida on mulle suur au. Hiljem liituda pole aga kunagi lihtne, sest aastatega on ansambel läbinud suure hulga teoseid, mida aeg-ajalt taas kavva võetakse. Jõudumööda püüan seda repertuaari omandada.

**Üks tahk teie tegevusest ongi eksperimentaalse muusika esitamine. Esmalt meenuvad John Cage'i "Theatre Piece", nüüdistantsuga suhelnud kontsertetendus "Mäng" Mart Kangro osalusel ning teie muusikaline interpretatsioon Andres Lõo videopartituurist, mis kujutas autori näoilmeid muutumises. Mida selliste muusikaväliste elementide kasutamine teie arvates muusikale lisab? Ja mida see teile annab?**

**T. K.:** See on muidugi hoopis laiem teema kui meie ansambli tegevus. Mulle tundub, et muusikutele on sageli oht kapselduda oma maailma, kitsalt muusikasse, samas kui teistes kultuurivaldkondades toimub samuti väga palju olulist – tänapäeva kirjanduses, tantsus, teatris, filmis. Minu meelest on mis tahes kunstnikul lausa kohustus sellega kursis olla.

Omaette teema on see, et kapseldumine

toimub sageli ka muusikamaailma sees. Ka kõige keerukamas ja moodsamas muusikas kujunevad välja omad stambid. Inerts tegevuses ei ole jõudu. Eksperimentaalse muusika esitamise ja teiste meediumide kaasamisega üritamegi seda kapseldumist ja akademismi kaldumist omalt poolt vältida.

**V. K.:** Et muusika ei tähendaks interpretatsioonile lihtsalt järjekordse teose äraõppimist ja taasesitamist.

**T. J.:** Meie eesmärk ei ole kaasata iga hinna eest võimalikult palju meediate, vaid püüda muusikat rohkem elus hoida. Tahame luua olukordi, kus oleme ka ise sunnitud mõtlema, mida me teeme, miks teeme, mis vahendeid me kasutame ja mida see tähendab. Kuidas toimub kommunikatsioon.

Kõige lihtsam oleks ju kutsuda lihtsalt üks videokunstnik ja öelda, et tee midagi. Olulisem on aga käivitada mingid teistsugused mõtlemise ja toimimise protsessid. **T. K.:** Ma arvan, et traditsioonilises mõttes interpretide kuldaeg on ümber. Ka tänapäevane muusikaharidus peaks sellele märksa rohkem mõtlema. Ma ei väida, et igal kontserdil peab kohustuslikus korras olema juures mingi video või slaidiprogramm. Tänapäeva kunsti ja selle valdkondade piirid on ähmastunud ning selleks, et jääda oma väljenduses aktuaalseks ja jõuliseks, tuleb minu arvates asjadele vaadata avaramalt.

**Eestis tegutsevaid nüüdismuusikakollektiive võib ühe käe sõrmedel üles lugeda. Kas te naudite sellist "pooltühjal" maastikul tegutsemist või võiks neid tegijaid teie arvates ikka rohkem olla?**

**T. J.:** Selge see, et kollektiive on liiga vähe, kogu meie nüüdismuusikaelu võiks olla palju elavam ja mitmekesisem. Nii meie interpretide kui ka publiku taju ja kogemus uue muusika vallas on ju selle võrra vaesem.

**T. K.:** Probleem ei olegi ju ainult nüüdismuusikale pühendunud koosseisude vähesuses, vaid selles, et uuema muusika osa repertuaaris üldse on väga väike. Ma usun, et pole olnud ühtegi teist ajastut muusikaloos, kus kontserdirepertuaaris domineeriks eelmiste sajandite muusika.

Kui eesti heliloojate muusika tellimise ja esitamise süsteem töötab küllaltki hästi, siis muu maailma uuema muusika heliloojaid meil hästi ei tunta. Suur osa lääne

muusikas nüüdisklassikaks saanud teostest on Eestis siiani kõlamata, rääkimata praegu u 40–50-aastaste väliseliloojate loomingu tundmisest ja esitamisest.

**V. K.:** Millal viimati või kas üldse on Eesti esindusorkestrid ja -ansamblid mänginud Stockhauseni, Boulezi või Xenakise teoseid? Veel mõne aasta eest võis Eestis saada kõrgema muusikalise hariduse nii, et kõige uuem teos interpretide kavas pärines 19. sajandi lõpust või 20. sajandi algusest!

**T. K.:** Probleem on väga kompleksne, põhjusteks ilmselt nii kontserdikorraldajate hirm, publiku teadmatus ja sellest tulenev eelarvamus kui ka interpretide hari-matus. Lisaks meie ühiskonna ja kultuuri ajalooline taust, teatud isoleeritus minevikus. Nüüd aga tuleks teha mõned otsustavad sammud, et olukord muutuks.

**Helena, sinul kui ansambli noorimal liikmel on õpilase- ja tudengipõlvest ka kõige värskemaid mälestused ja muljed. Mis jääb sinu hinnangul noorte muusikute koolituses kõige rohkem vajaka? Kas see olukord on viimastel aastatel ka kuidagi muutunud?**

**H. T.:** Tudengite ettevõtlikkusest jääb kohe kindlasti puudu. Samuti on suureks takistuseks eelarvamus ja pedagoogide vähene suunamine või toetus nüüdismuusika mängimiseks. Seepärast võiksid tudengid olla iseseisvamad ning rohkem eksperimenteerida – uuema muusika repertuaari omandamine arendab pillimänguuskart tohutult!

Võrreldes varasemate aastatega pakutakse üliõpilastele rohkem nüüdismuusikaga seotud valikaineid, aga millegipärast on teemast huvitatute hulk siiski väike, harjumuspäraselt piirduakse nn vanema muusika mängimisega.

**Ilmselt samal põhjusel alustasite sel hooajal loengukontsertide sarja Tallinna Muusikakeskkoolis ja G. Otsa nimelises muusikakoolis, et tutvustada nüüdismuusikat ja selle loomispõhimõtteid võimalikult noorele kuulajaskonnale.**

**T. J.:** Ideena on meil kavas viia läbi kolmeaastane haridusprogramm, milles loengute, kontsertide ja õpitubade vormis käiakse läbi kõik olulised teemad ja mõtteviisid viimaste aastakümnete muusikas.

Rääkimise ja kuulamise kõrval on tähtis noori muusikuid ka praktilise kogemuse



kaudu nüüdismuusikale lähemale tuua.  
**T. K.:** Tänapäeva muusika elementaarne tundmine peaks olema samamoodi enesestmõistetav osa korralikust muusikaharidusest, nagu seda on barokk- või romantiline muusika. See annab muusikule ka rohkem valikuvõimalusi.

**Me räägime siin esitajate ja kuulajate valmisolekust ja kompetentsusest, aga kuidas on lugu meie muusikakriitikaga. Kui te loete eestikeelseid nüüdismuusikakontsertide arvustusi, siis mis mõtted tekivad? Kui asjatundlikud meie arvustajad teie meelest on?**

**V. K.:** Mulle näib, et eesti muusikakriitika on sageli teose- ja heliloojakeskne, interpreedile jätkub tähelepanu ja hinnanguid tunduvalt harvem. Eriti kehtib see nüüdismuusika puhul.

**T. K.:** Ideaaljuhul peaks kriitik olema interpreedile ja heliloojale nagu koostööpartner, kaasamõtteleja ja edasiviiv diskuteerija. Kui kriitik nüüdismuusikat ei tunne, jääb diskussioon igal juhul ühepoolseks või ei teki seda üldse.

Muusikud ootavad kriitikutelt kindlasti aktiivsemat osalust nüüdismuusikaelus laiemalt, mitte ainult kontsertide kajastamisel, vaid ka aruteludes ja vestlusringides, et toimiks rohkem avalikku mõttevahetust. Kriitiku roll muusikamaastiku kujundamisel on tegelikult väga suur.

**Ansambel U: on tänaseks tegutsenud peaaegu kuus aastat. Mis on teie endi jaoks senised suuremad saavutused ja õnnestumised? Kas võite öelda, et just sellist U:d me tahtsimegi?**

**V. K.:** Ansambel ei ole selline asi, et tean täpselt, millist tahan, ja siis just sellise teengi. Mingit ettemääratust ju pole, kõik on pidevas muutumises.

**T. K.:** Ansambel on tegelikult nagu pere-

kond – suhted ja eesmärgid tahavad kogu aeg reguleerimist. Uueks sihiks on kujunenud oma tegevuse laiendamine ka Eestist väljapoole ning töö korraldusliku poole täiustamine. Püüame leida senisest rohkem kontserdivõimalusi, mis on ansambli arengu kõige olulisem eeldus, ehkki Eesti oludes on see väga raske. Aga vähemasti ise tunneme, et potentsiaali meis on.

Suureks õnnestumiseks pean head koostööd minu arvates tänapäeva ühe olulisema helilooja Tristan Murail'ga. Kui rääkida viimase aja õnnestunud tegemistest, siis möödunud aasta sügisel esinesime Bukaresti uue muusika festivalil "Meridian", kus mängisime nii eesti kui ka rumeenia muusikat. Vastuvõtt oli soe, rumeenia heliloojad tundsid meie vastu elavat huvi ning saime mitmeid koostöö ettepanekuid. Detsembris esitasime Helsingis soome helilooja Kimmo Kuituneni autorikontserdil tema umbes kahekümneminutilise ülikeerulise, kuid väga huvitava uudisteost "Triple Duos", mis on loodud U:le. Kontserdist tegi ülekande ka Yleisradio. Koostöö Kuituneniga sai alguse kõrgetasemelisel Viitasaari uue muusika festivalil, kus esinesime 2006. aastal.

**T. J.:** Ma arvan küll, et me sellist U:d tahtsimegi. Iga kord pärast pikemat vahet on hea ja rõõmus taas koguneda. Ansambel on üsna kokku kasvanud. Hea on musitseerida koos inimestega, kes mängivad väga hästi.

**Sel kevadel, täpsemalt aprillis, ilmub teie esikplaat, mida võib vist pidada üheks oluliseks teetähiseks.**

**M. R.:** Jah, see on meile tähtis küll. Kaua tehtud kaunikest – lindistamisega alustasime juba neli aastat tagasi.

**T. K.:** Plaadil kõlavad teosed on kõik eesti heliloojatelt ning kõik meie ansambli kirjutatud.

**V. K.:** See on ka omamoodi vahekokkuvõtte meie senisest koostööst eesti heliloojatega.

**T. J.:** Tegelikult on spetsiaalselt U:le loodud teoseid ju palju rohkem, aga plaadile valisime need, mis on meie arvates õnnestunumad ja mille käigus tekkis ka heliloojatega hea klapp.

**T. K.:** Mitmed teosed plaadil on sündinud tõesti tihedas koostöös, nii et helilooja tuleb proovi, õpib meilt uusi mänguvõtteid, mida pillidel kasutada, loob neist oma kõlapildi ning meie saame seda proovis kohe katsetada ja vajadusel ka kohendada. Selline vastastikune ideede vahetus on olnud väga positiivne kogemus, selle heliplaadi muusika autorid on olnud interpreetide suhtes väga avatud ja koostöövalmis.

**T. J.:** Rõõm on mainida, et mõned plaadile tulevad teosed/salvestused on juba pälvitud ka laiemat tähelepanu ja tunnustust. Märts-Matis Lille "Mu nuttev hääl on sügis-kuul" valiti 2007. aastal Pariisi heliloojate rostrumil kümne parema teose hulka ning Tatjana Kozlova sai 2006. aastal Darmstadtis uue muusika kursustel maineka Kranichsteini auhinna suuresti tänu U:le kirjutatud teose "Circles" esitlemisele. See on tunnustus ka salvestused teinud helirežissöörile Tanel Klesmentile.

**Millised on lähituleviku plaanid?**

**T. K.:** Pärast Eesti muusika päevi tahame mais tulla välja kontserdiga ameerika eksperimentaalmuusikast ning 2009. aasta NYFD-festivaliks valmib uus etendus/kontsert koostöös Mart Kangroga.

**T. J.:** Novembris esineme Soome nüüdismuusikarühmituse "Korvat auki!" kutsel Helsingis, kavas eesti ja soome heliloojate teosed. Nii et väljakutseid esialgu on.

*Ansambli heliplaadi "U:" esitus toimub aprillis Eesti muusika päevade raames ja paralleelselt ka Eesti Välisministeeriumi virtuaalsaatkonnas "Second Life".*

*Vaata ka kodulehekülge [www.uuuu.ee](http://www.uuuu.ee)*

# Akordionimäng Eestis

TIIT KALLUSTE  
akordionist

Tiina Välja. "Akordionimäng Eestis". Eesti Akordioniliit, 2008.

Läinud aasta lõpul, ajal, mil trükikojast või heliplaaditehasest väljuv näib pretendeerivat enamasti jõulutoodete nimistusse, nägi muu hulgas trükivalgust raamat, mille vastu võiks huvi üha kasvada. Tiina Välja raamat "Akordionimäng Eestis" on meie omamaist muusikalugu täiendamas ülevaatega akordionimängu ajaloo, mängijate, koolidest, koolkondadest ja olulistest pidepunktidest selle instrumendiga seoses. On ju akordion olnud veel lähiminekivus Eestimaal n-ö iga-pere-pill, mille paremaid mängijaid kogu rahvas tundis ja armastas, nõnda nagu tänapäeval tuntakse mõnd popbändi solisti või telereporterit.

Raamat on akordioni käsitlevate trükiste hulgas üsna harva esinev nähtus. Näiteks naabrid soomlased on üllitanud küll läbi aegade kuulsate akordionistide elulooraamatuid ja mälestusi, kuid mitte instrumendi ajaloo ülevaateid.

Kuigi sisult teatmeteosena käsitletav, ei viita raamatu pealkiri entsüklopeedilisele väljaandele. See on pigem pilguheit möödunud sajandi akordionimängu, -mängijate ja -õpetuse pidepunktidele asjaosaliste endi või ajaloosündmuste keskel olnute mälestuste ja meenutuste kaudu. Raamatu A5 formaadis 144 lehekülge käsitlevad akordioniga seonduvat alates 20. sajandi teisest kümnendist kuni tänase päevani. "Põhjalt kumalt on siiski käsitletud varasemat ajalugu, mis on kiirem mineviku hõlma kaduma," märgib autor eessõnas.

Tiina Välja on raamatu koostamisel kohtunud paljude inimestega ning läbi töötanud mitmeid arhiiviriialeid, avades lugejale nii mõnegi vähetuntud või senitundmatu fakti. Raamatu rohke fotomaterjal (üle saja foto) pärineb suuresti erakogudest, mis aegade kuludes ja kontaktide kadudes muutuvad ilmselt üha raskemini kättesaadavaks. Haruldusi on üles nopitud ka muusikamuuseumi ja rahvusraamatukogu varasalvestest.

Paljud maailma eri keeltes välja antud akordionimängu või instrumendi puudutavad raamatud kulutavad ikka ja jälle lehekülgi akordioni kujunemisloole 19. sajandi keskpaigas – teemale, milles uut faktilisa on raske leida. Vaadeldava raamatu autoril on õnnestunud seda viga vältida ja akordioni patenteerimise teemat vaid põgusalt puudutades kohe ajas edasi liikuda ning vaadelda 20. sajandi alguskümnenditel kujunenud sotsiaalse ja majandusliku olustiku taustal esimeste instrumentide siamaile sattumist ning esimeste mängijate kujunemist. Raamat ei koorma lugejat kuivade daatumite ja faktide kirjeldamisega. Lugemist hõlbustavad muhedas toonis ütlemissed ja tsitaadid, mis on kirja pandud mõnelt mälestuste pajatajalt. Samuti lisavad värtsi fotod, mis "mina ja pill" stiilis portree- ja paraadfotode kõrval annavad ajastutruult edasi sündmusi mõnest lõbusamat sorti koosviibimisest või nn uue elu sotsialistlikust ülesehitustööst.

Teine maailmasõda jättis oma sügava pitseri muu hulgas ka Eesti akordionimängu ja -õpetuse arengule. Sõjaeelsetes svingi



mängivates orkestrites oli akordion peaaegu kohustuslik instrument. Sõda lammutas toimivaid orkestreid ja mängukohti ning sotsialistliku realismi püüdlustes peeti ameerikalike standardite järgi kirjutatud heliloomingut ebasoovitavaks (Raimond Valgre traagiline saatus) kuni džässmuusika põlu alla seadmiseni välja. Ajaloo kurbmäng jättis sama jälje ka kontsertmuusikat esitavatele akordionistidele. Nii mõnedki virtuoosid, kes olid jõudnud rahva hulgas tuntust ja populaarsust koguda, pillutati sõjakeerises võõrsile. Näiteks Robert Salong emigreerus esialgu Rootsi, hiljem asus elama New Yorki, Johann Lõhmus sattus elama Venemaale, töötades edukalt Odessa, Kiievi ja Leningradi filharmoonias solistina.

Milline oli eestlastest akordionistide mängutase, sellest annavad tunnistust raamatus esile toodud vähe tuntud faktid Robert Salongi konkursivõitudest Skandinaavias aastail 1947 ja 1948, samuti Johann Lõhmuse solistikarjäärist Venemaal.

Raamatut lugedes saab vastuse küsimustele, miks sõjajärgses Eestis asusid akordioni õpetuse aluseid leiutama teiste instrumendite spetsialistid ning miks kontsertmuusikas ilma teinud pill ikkagi rahvapilli staatusesse asetati. (Selle tagajärjel puudus kogu nõukogude ajal akordioni kokkupuude süvamuusikaga.) Kui Euroopa ja Skandinaavia maade muusikakõrgkoolides avati akordioni osakondi juba 1960.–1970. aastail ning ärksamad heliloojad hakkasid kirjutama uudisteoseid akordionile, siis Eesti klassikalise muusika ringkondades saadi

nõukogulikust eelarvamusest jagu alles 2002. aastal, mil Muusikaakadeemias sai võimalikuks akordioni eriala avamine, sedagi suuresti tänu välisele survele. Täna Eestis on akordioni võimalik õppida kõrgkoolides nii süvamuusika, pärimusmuusika kui ka džässmuusika suunal.

Tugevaks baasiks akordionalasele koolitusele on olnud nõukogude ajal loodud algastme muusikakoolide võrgustik. Raamat kirjeldab lastemuusikakoolide akordioniosakondade kujunemisaastaid kahe aastakümne jooksul (1940.–1960. aasta), samuti leiavad kajastamist keskastme muusikakoolide, G. Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli ja H. Elleri nimelise Tartu Muusikakooli akordioniosakonna kujunemine ja käekäik kuni tänase päevani.

Küllaltki suure mahu raamatust (49 lk) võtab enda alla peatükk tuntuimate eesti akordionistide ja hinnatuimate pedagoogide elulugudega, mis on täies mahus tõlgitud ka inglise keelde. Nii on talletatud tähtsamad isikud akordionimängu algusaastate Eestist kuni tänase noore põlvkonna lootustandvamate tegijateni.

Raamatus on peatunud ka omaaegsetel akordionifestivalidel ja Eesti Akordioniliidu tegevusel; puudutatud on pillide ja pillimeistrite teemat.

Tiina Välja ütleb raamatu eessõnas: “Küllap on keegi jäänud fookusest välja... Loodetavasti leiavad uued mälestused ja materjalid tee järgmistele kirjutajateni.” Selles lauses antakse teatavalt kirjutamiseks edasi, ühtlasi kõlab siin alibi autorilt ning vastus küsimusele, miks ja millise kaaluga on püütud üht või teist teemat fikseerida. Kõlama jääb üleskutse talletada tänase päeva sündmusi, mis juba homme ajalooks saavad.

Raamatu 20-leheküljeline ingliskeelne sisukokkuvõte annab võimaluse meie akordionimängu ajaloost osa saada ka huvilistel mujal maailmas.

Mõnus ja faktirohke raamat. Soovitan lugeda!

## ELU ELAMUS

HEIE TREIER

*kunstiteadlane ja -kriitik*



Eri eluperoodidel on olnud erinevad muusikaelamused. Olen nõus kuulama mis tahes žanris ja stiilis muusikat, aga tingimusel, et seda mängitakse adekvaatses kontekstis.

Aastaid tagasi püüdsin aru saada John Cage'i fenomenist. Mõeldud – tehtud, ostsin pileti Jazzkaare kontserdile Estonia kontserdisaalis. New Yorgi muusikud tulidki lavale ja mängisid lasteklaverit Pille, solistasid vett, kruttisid raadiot jne. Kehitasin õlgu – suured onud ja tädid püüavad publikut lõbustada. Aga õlgu, vähemalt saab CVsse märkida, et Cage'i kontserdil on käidud.

Umbes aasta hiljem sattusin Poola väikelinna Szczecinis kunstinaütuse avamisele. Ootamatult kõlas üle rahvasumma teade: itaalia muusikud annavad praegu ja kohe Cage'i kontserdi, kõik on kutsutud, tasuta. Olin endamisi nõrkinud – mõttetu aja raiskamine.

Läksin sunnitud vooluga kaasa. Saal sai rahvast täis. Vastupidiselt Estoniale oli tege- mist amfiteatri tüüpi saaliga, kus muusikud olid kõige madalamal ja publiku read tõusid järjest kõrgemale, peaaegu laeni. Nii et publik vaatas muusikutele ülevalt alla.

See, mis saalis toimuma hakkas, oli algusest lõpuni võimas huumor, särts ja elekter. Itaalia muusikud, täis Itaalia päikest, lõbutsesid täiel rinnal, elades välja klassikalise korraliku muusika mängimise väsimust. Solistati vett ja krutiti raadiot, korraks tuli lavale labases riietuses krunniga naine, koristaja, kellele käis närvidel viiulit kääksutav peen mees ja kes virutas ämbri vastu seinu. Siis tuli kuulus “4'33” (1952). Täielik vaikus. Mu kõrv hakkas eristama kärbselendamisest, tooli nagingat ja veoauto sõitu kuskil tänaval (teatri heliisolatsioon polnud ilmselt perfektne).

Alles Szczecinis sain aru Cage'i huumorist ja geniaalsusest, mille kohta pole lugeda ühestki raamatust ega artiklist. Vaikuse mõte pole avangardistlik vigurdamine, kuigi nii oli seda varem tõlgendatud ühes kunstiajaloo loengus. Vaikus pole tegelikult vaikus, vaid see toob esile juhuslikke helisid, mis ongi muusika – Cage'i tõlgenduses. 1960. aastate kunstis hakati samal printsiibil tegema *happeninge*. Kunstnikke ja muusikuid ühendas hipide vaimsus ja zen-budismi meelelaad. Cage on tugevalt mõjutanud 1950.–1960. aastate New Yorgi popkunstnikke, kes lammutasid müüre esteetiliste kategooriate “kõrge” ja “madala” vahel. Elamus ja arusaamine, milleni jõudsin juhuse läbi kuulatud Cage'i kontserdil, oli täiuslik.

Siit sõnum eesti kontserdikorraldajatele. Ka arhitektuur, mille keskel muusikat mängitakse, on väga oluline. Arhitektuur võib muusika kas tühistada või seda võimendada. Ärge palun lubage enam Cage'i mängida Estonia kontserdisaalis, mille arhitektuuriline loogika rõhutab “kõrget” (publik vaatab muusikutele alt üles). Seal sobib mängida sümfooniat, traditsioonilist klassikat, esitada Eesti Vabariigi juubelikontserti, muusikud frakkides ja maani kleitides, publikuks president ja tipp-poliitikud. Ent muusika, mille sõnum on “madal”, sobib alternatiivsemasse ja vabamasse keskkonda. Olen sama fenomeni täheldanud Kristjan Järvi dirigeeritud kontserdil, mis kubises New Yorgi vabameelsusest ja muusikalistest vaimukustest, ent mis mõjus Estonia kontserdisaalis isegi naeruväärselt, sest sealne arhitektuur ja kontekst soosib pigem konventsionaalsust, “nii nagu peab”- ja “nii nagu pikk ütleb”-mentaliteeti. Võib-olla on võimalik saali teatud tingimustel ka ümber korraldada? Aga see on juba uue arutluse teema.

# Jazzisaadik Ray Anderson: New Orleansi traditsioon on ajatu

KAUR GARŠNEK  
muusikakriitik



FOTO SCANPIX

**T**romboonimängijate kohta leidub mitmeid anekdoote. Näiteks: “Mis võiks olla härrasmehe määratlus? – See on keegi, kes oskab mängida trombooni... kuid ei tee seda”; “Mis vahe on basstromboonil ja mootorsael? – *Vibrato...* kuigi erinevust saab vähendada, hoides saagi võimalikult paigal” jne. Võib üsna kindel olla, et “Jazzkaare” jazzisaadiku jaoks pole tromboonimäng mingi naljaasi. Tänavu on selleks figuuriks Ray Anderson – ajakirja Down Beat kriitikute hinnangul mitmekordne “maailma parim trombonist”, kelle käes muutub tromboon nagu imeväel vilkaks sooloinstrumendiks, mis on võimeline esile manama nii kiireid passaaze kõrgregistris kui ka isevärki helisid.

Anderson sirgus pillimeheks-heliloojaks mitmekülgses muusikalises keskkonnas ning seetõttu leiab tema plaatideltki nii “vana head” diksiländi mõjudega jazzi kui ka *free funk*’i, maailmamuusikat, bluusi ja jazz-rocki. Olles Eestit juba korduvalt külastanud, astub ta seekord üles koos trummar Will Calhouni ja eesti muusikutest kokku pandud grupiga. Küsisin jazzisaadikult paar küsimust.

**Kahekümne aasta eest esinesite peakülalisena esimesel “Jazzkaare” festivalil ning olete end hiljemgi Eestis ilmutanud. Esimene mulje polnud järelikult liiga pelutav?**

Ei olnud tõesti. Ma mäletan 1989. aasta külastust päris hästi. Muidugi olid soveti aja mõjud siis veel selgelt hoomatavad – me ei leidnud kohapealt isegi viisakat toitu. Kuid inimeste üldine juubeldav meeleolu oli äärmiselt tiivustav. Tundus, et saabunud oli uus päev ning õhus oli rõõmu, mistõttu saime kokku võttes toredate elamuse.

1995. aastal esinesin koos oma Alliga-

tory Bandiga. Pärast pikka reisirõõmu jõudsin me rampväsinuna Tallinna ning olime rõõmsalt üllatunud, kui meid viidi ilusasse väikesesse restorani. Olud olid vahepeal tõesti muutunud! Kuid niipea kui istutasime end laua taha, varises trompetisti ja suurepärase improvisaatori Lew Soloffi tool kokku, nii et too prantsatas kolinal põrandale. Soloffi ajastus ja situatsioonitaju oli ka sellises ettenägematus olukorras täiesti laitmatu ning vaevalt maandunud, ta juba teravmeelitses: “On viimane aeg kaalust alla võtta.”

**Teie muusikalist lähenemist on otseselt mõjutanud Louis Armstrong ja kogu New Orleansi puhkpillijazzi traditsioon. Kas see suund pole tänapäeva jazzmuusika kirevas kontekstis kuidagi ... ajast ja arust?**

Kindlasti mitte. New Orleansi traditsioon on ajatu juba selles mõttes, et kontrapunkti printsiibil põhinev muusika ei lähe kunagi moest. Näiteks kas või J. S. Bachi Brandenburgi kontserdid on praegu täpselt sama ajakohased kui varem.

Kui kuulata Armstrongi Hot Five’i ning hilisemat Hot Sevenit, siis on selle rütmiline intensiivsus nii jahmatamapanev, kui üldse saab olla. Tundub, et vaskpuhkpillide rõõmuküllane kõla ning traditsiooniline New Orleansi stiil vajavad ajaga kaasas käimiseks vaid silmapaistvaid isiksusi, kes peegeldaksid seda oma vaatenurgast. Üks väga hea näide oli trompetist Lester Bowie.

**Olete väitnud, et trombooni juures köidab teid selle lai emotsionaalne diapason, mis ulatub koomilisusest majesteetlikkuse või isegi kurbuseni. Samas olete intervjuudes rõhutanud huumori olulisust inimolemise laiemas kontekstis. Kas kõigist võimalikest muusikalis-**

**test karakteritest on huumor teie jaoks samuti kõige olulisem?**

Minu mängust peaks tegelikult olema kuulda, et ma ei rõhuta huumori aspekti nii väga. Vähemalt mitte rohkem kui Louis Armstrong, Lester Bowie, Sonny Rollins või paljud teised. Muidugi armastan ma publikule esineda, mistõttu ei saa end liiga tõsiselt võtta. Kuid minu muusika räägib kaotusest ja kurbusest täpselt sama palju kui peost ja pillerkaarist. Need on ühe ja sellesama mündi kaks külge.

**Te poleks seega nõus määratlema oma muusikat kui eelkõige rõõmsat või naljakat. Või iseennast publiku naerutajana?**

Ei, mingi koomik ma küll ei ole. Mõistagi võin ma end pidada õnnelikuks inimeseks, olen kogu aeg äärmiselt teadlik sellest, et inimelu kui selline on kingitus. Kuid emotsioonide spekter, millest oma mängus juhindun, on minu jaoks sama lai kui igal teisel inimolendil. Me kõik jagame kirevat tunnete paletti, kuhu kuuluvad peale armastuse, rõõmu, tänulikkuse ja vaimse igatsuse ka sellised asjad nagu hirm, viha, valu ja ärevus. Ning minu muusika püüab käsitleda kõiki neid külgi.

**Teie isa oli teoloog. Kas paigutate muusikategemise enda jaoks ka mingisse religioossesse taustsüsteemi?**

Võib küll öelda, et hooman muusikat ennekõike spirituaalse või vaimse nähtusena. Eelkõige usun, et muusika kõnetab meis universaalset – meie hinge – ja on armastuse väljendus. Nii et olla muusik on kindlasti vaimne kutsumus. Me loome maailma kooskõla. Ja kooskõla on praegu hädasti vaja!



# Saage tuttavaks – Dave Arcari

MARTIN EESSALU  
muusikasõber

Lõpututest soolodest küllastunud elektribluusi kõrval on viimase aastakümne jooksul taas elujõusse tõusnud bluusi vana ja uut ühendav ning stampidest kaugemale vaatav suund. Selle üks suurepärasemaid esindajaid on Dave Arcari. Lihtne mees ja lihtsad lood, mängituna... lihtsalt. See korduv sõna märgib ausust, arusaadavust ja usutavust. “Just usutavus on muusikas asendamatu tähtsusega, muidu on see justkui mõttetu popmuusika,” arvab Dave. Muusika sünnib põhjusega, peegeldades hetke olemust ja tunnet. Kisub maailm vilu, teevad seda ka laulud. On elu helge, kajastub see ka muusikas. “Kui sa pole oma esituses aus, ei hakka kuulajad seda kunagi tunnetama – eriti mängides sellist nišimuusikat nagu mina,” ütleb Arcari. Tema lugudes annab selgelt tunda tema šoti päritolu ja seda mitte ainult aktsendi tõttu. Tihti on tege- mist resonantorkitarri ja vana deltabluusi vahenditega esitatud mägismaaballaadide ja kõrtsulauludega. Nagu ütleb Guitar Magazine, on Arcari muusikas selgelt tuntav bluusi algne sõnum – joo, ole rõõmus, vaju pikali. Hurraa!

Eestisse sattus Dave esmakordselt 2005. aasta suvel, kui Bullfrog Browni kitarrist Andres Roots temaga ajakirjast leitud kuulutuse peale ühendust võttis ning “Augusti-bluusile” esinema kutsus. Mälestus festivalist ja sellele järgnenud kontsertidest on senini soe, nagu ka sõprus ja koostöö Bullfrogiga. Arcari tähtsus Eesti ja siinse muusika jaoks ei piirdu aga kontsertide ja tutvustega. Andres on öelnud, et ilma Arcarita ei oleks tänane Bullfrog Brown see, mis ta on. Just Dave aitas Tartu deltabluusi tegija-

tel mõista, et seda muusikat võib mängida täpselt nii, nagu endale meeldib, lasta end mõjutada kõigest ja laulda just sellise akt-sendiga, nagu tuleb.

Alguses mainitud n-ö bluusi uus suund põhineb originaalloomingul, mis ei lähtu bluusi žanripiiridest, vaid sellest, mis meeldib ja parasjagu hinge liigutab. Vaid mõned esinejad meie lähikonnast: Black River Bluesman, Alaska Gavin Kalan, Bottleneck John, Leighton Phoenix ja meie oma Bullfrog Brown. Neil on midagi öelda, keegi ei mängi pilli vaid selleks, et fabritseerida ammu kulunud klassikute uusversioone. Dave Arcari puhul on tähtis rõhutada, et ta on *live*-esineja ning tema tööline vägi tuleb välja kontserdil. Et mitte ainult kiidulaulu laulda, peab ütleva, et Arcari plaatidel on puudu vaid üks asi – tema ise. Soovitan soojalt trükkida YouTube'i otsingusõnad “Dave Arcari” ja nautida tema arvukaid kontsertsalvestusi. Ka märtsis il-



Dave Arcari iseloomustab oma muusikat otsekoheiselt: “F\*cked up alt.blues”.  
FOTO CHRIS REEVE

muv plaat “Got Me Electric” on salvestatud stuudios “otse” – iga lugu on korraga sisse lauldud ja mängitud, mitte osadena salvestatud, nagu tänapäevases stuudiotöös tavaks.

Üle-eestiline laste ja noorte pärimusmuusikafestival  
REGILAU UUES KUUES

Väätsa 2009  
**REGILAU UUES KUUES**

17. aprillil 2009  
Väätsa Põhikoolis

Avamine 12.00  
ASTRID BÖNING  
CELIA ROOSE  
MARGUS PÕLDSEPP  
INGRID RÜÜTEL ja ANDO KIVIBERG  
REIN MARANI ilmituba  
Kuma ristisõna  
Käsitöö õpitoad:  
viitmine / RESA TIITSMAA ja MERLE TÕNURIST  
lihtsaate pillide valmistamine / TEA SAAR  
Tantsuloas TRIHNU MUTT Tartu  
Tantsuklubest ja  
muusikad KAIE MIKHEIM ja ASSO INT  
19.30 – Väätsa Rahvamajas  
oripreemiade üleandmine  
20.00 – ans ZETOD

ASTRID BÖNING  
CELIA ROOSE  
MARGUS PÕLDSEPP  
INGRID RÜÜTEL  
REIN MARANI  
KAIE MIKHEIM  
ASSO INT  
ZETOD

piilet 50 - esepilele tasuta  
Pisale keetavale viib tasuta buss  
Tartu ja Paldesse  
www.2009.ee/regilauuueskuues

VIADAT  
KLIIMA  
Järvetantsija  
SAARA  
Swedbank  
Maa Laps  
VP  
Estravelber

# Mõtisklusi seoses Tüüri violakontserdi ettekandega

KERRI KOTTA  
muusikateadlane

**E**rkki-Sven Tüüri violakontserdi “*Illuminatio*” esiettekanne Eestis: Lars Anders Tomter (vioola), Eesti Riiklik sümfooniaorkester, Olari Elts (dirigent) 20. veebruaril Estonia kontserdisaalis.

Püüdes mõtestada klassikalise sonaaditsükli olemust Marcel Gauchet’ kirjeldatud “religioonist väljumise” nn teise faasi, s.o vabariikliku lahusus(suht)e kontekstis, saab selgeks mainitud vormiprintsiibi teke kui ajalooline paratamatus. Vastavalt Gauchet’le tõrjutakse religioonist väljumise vabariikliku lahususe faasis endine kõikehõlmav usk eraruumi ja nõutakse (riigi) poliitika tunnustamist uue kõikehõlmava tasandi autonoomiana. Sellest tuleneb aga omakorda, et üksikisiku metafüüsiline eesmärk väljendub eelkõige kollektiivis: alles selles “lahustudes” (st avalikku ruumi sisenedes oma individuaalset eripära kõrvale jättes) manifesteerib üksikisik kui algsest eraldi seisev eksistents end kõrgeimal võimalikul tasandil.

Kirjeldatu põhjendab ajaloolise paralleelnähtusena eelkõige sonaaditsükli finaali kui sellise olemust, mida on muuseas vaadeldud ka omamoodi muusikalise *homo communicus*e väljendusena. See põhjendab, miks peab klassikaline sonaaditsükkel kui inimeksistentsi muusikaline portree *par excellence* pädima iseloomulikus tarmukas, nn objektiivses liikumisenergiast, milles – erinevalt sonaaditsükli ülejäänud osadest – üldreeglina puuduvad muusika edasist jätkuvust tagavad teatavad sisemised vastuolud.

Nagu Gauchet mainib, on vabariikliku lahususe formuleeringuga kaasas käiv sisepinge väga suur, mis seletab ka selle lühiealisust. Võib-olla pole siis üllatav, et mingis mõttes sama üürikeseks kujuneb ka sonaa-



**Võib-olla on just Tüüri looming tunnistuseks uut laadi subjektiivse sümfonismi sünnile. Foto aastast 2005 Hirmustes.**

FOTO SCANPIX / PEETER LANGOVITS

ditsükli klassikalise kuju ajalooline eksistents. Seda torpedeerib juba Beethoven, lülitades oma Viienda sümfoonia finaali episoodi eelviimasest osast ja muutes seega finaali esmakordselt kohaks, kus eelmistes osades üles kerkinud vastuolud ei lahendu, vaid hoopis võimenduvad (veelgi enam – lahenduvad näiliselt). Meenutatagu siinkohal ka mainitud sümfooniat lõpetavat ülikiiret (*Presto*) ja ülejäänud finaalist eristuvat koodat, mis justkui üritaks kompenseerida (summutada?) “hetkelisi kahtlusi”, mis kaasnesid kolmanda osa materjali sissetoomisega. Sellisena ennetab mainitud kooda hilisemaid “hüsteerilisi” finaale, milles muusika liikumisenergia ei kasva välja loomulikust sisemisest veendumusest, vaid sa geli hoopis jõhkrast välisest survest. (Seda tüüpi finaalidel on üsna pikk ajalugu. Piisab, kui meenutada näiteks Berlioz’i “Fantastilist sümfooniat” ning Tšaikovski

Neljandat ja Viiendat sümfooniat 19. sajandil või Šostakoviči sümfooniat 20. sajandil.)

Alates Beethovenist võibki nn finaali küsimust vaadelda helilooja jaoks sonaaditsükli ühe keskse probleemina: finaali tüübi valikuga määratleb helilooja sisuliselt oma muusikalise suhte ümbritsevasse. Selline suhe võib väljenduda ka finaalist loobumises (näiteks Schuberti sümfoonia h-moll “Lõpetamata”) või klassikalise n-õ optimistliku finaali asendamises traagilise finaali (näiteks Tšaikovski Kuues sümfoonia). Ühe võimaliku variandina võib finaali olla analoogiliselt klassikalise sonaaditsükliga ka transtsendeeriv, kuid siis mitte enam objektiivses, vaid subjektiivses, st religioosses või müstilises mõttes (näiteks Mahleri Kümnes sümfoonia).

Mulle näib, et Erkki-Sven Tüüri üheosaline violakontsert tähistab kirjeldatud

arengus uut etappi. Nimelt faasi, kus finaali puudumist või selle sisu teisendamist ei vaadelda enam n-ö negatiivse märgina, sonaaditsükli põhikuju transformatsioonina. Teisisõnu, Tüüri violakontserdi "sisu" ei tulene finaali või finaalliliku karakteriga muusikalise materjali ärajäämisest või teisenemisest; finaali või seda esindava materjali puudumine ei tee Tüüri violakontserdist "lõpetamata" teost. [Samas sisaldab see materjali, mida saab seostada nii sonaaditsükli esimese (sonaat-allegro), teise (aeglase) kui ka kolmanda (tantsulise, mängulise) osaga.] Otse vastupidi, tegemist on eneses vormiliselt vägagi suletud ning lõpetatud teosega, mille aluseks näib olevat kaks suhteliselt autonoomset muusikalist protsessi. Nende algus- ja lõpp-punkt on temaatiliselt küllaltki selgelt artikleeritud: mõlemad algavad solisti partiis kõlava spetsiifilise harmoonilise sekundimotiiviga ja lõpevad sellesama motiivi rütmiseeritud variandiga. Protsesse saab omakorda seostada 18. sajandi mõistega *Hauptperiode*, mille all peeti omal ajal silmas sonaadivormi suurimat liigendusüksust.

On oluline rõhutada, et kahest *Hauptperiode*st koosnevas sonaadivormis ei moodusta teine periood esimese perioodi pelka muudetud või varieeritud kordust, vaid on selles sisalduvate ideede täielikum lõpuleviimine. Klassikalises sonaadivormis avaldub see teist perioodi lõpetavas kadentsis, mis erinevalt esimese perioodi lõpust kõlab põhihelistikus. Milles võiks aga "täielikum lõpuleviimine" Tüüri teose teises osas seisneda? Selle mõistmiseks pakub ühe võimaliku viite teose pealkiri "Illuminatio". Kui mõista teost valguse metafoorina, võib öelda, et selle esimeses osas lammutatakse muusikaline valgus ehk tämber spektri erinevateks osadeks ning teises osas liidetakse taas kokku. Seega võib mõista valget valgust teose põhihelistikust ja selle spektri erinevaid sagedusi kõrvalhelistikute võrdkujudena. Sellest tulenevalt võib esimest muusikalist protsessi tähistada sõnaga "analüütiline" ja teist "sünteesiline". Konkreetse materjali tasandil avaldub esimene osa suhteliselt lühikeste, kuid karakterilt võrdlemisi hästi eristuvate episoodidena (tämbri erinevate aspektide motiivilis-temaatiline arti-

kulatsioon), mis teises osas sulanduvad üheks suuremaks arengukaareks.

Sellise iseeneses lõpetatud, oma alguspunkti tagasipöörduvana ja subjektiivselt pigem tõrksana enese välistes manifestatsioonides peegeldab violakontsert (või täpsemalt selle suhe klassikalisse sonaaditsükli) päris hästi Gauchet' kirjeldatud koperniklikku pööret tänapäeva religioos-tes teadvuses. Religioosne teadvus "toetas [varem] tervenisti usku oma objekti objektiivsusesse, nüüd avaneb ta ideele, et tema aluspõhi asub subjektis, võttes arvesse, mida see tähendab tema objekti staatuse piiride jaoks".

Kandes selle üle muusikasse – sonaadilikele arengule pretendeeriv teos ei pea amendumata enam "objektiivses", "üldmõistetavas" finaalis, vaid pigem totaalises subjektiivsuses, mis Gauchet' sõnul kommu-keerub tänapäeva fragmentaarses maailmas erisusena, identiteedina. Võib-olla on just Tüüri looming tunnistuseks uut laadi subjektiivse sümfonismi sünnile.



## G. OTSA NIM TALLINNA MUUSIKAKOOLI KONTSERDID APRILL 2009

**K 1. APRILL KELL 16**  
TALLINNA KESKRAAMATUKOGU  
(ESTONIA PST 8)

**TŠELLOD KUI ORELIVILED 2**

**L 4. APRILL KELL 16**  
G. OTSA NIM TALLINNA MUUSIKAKOOL  
(VABADUSE VÄLJAK 4)

**ÜNO NAISSOO NIMELINE  
NOORTE LOOMINGU KONKURSS**

**L 11. APRILL KELL 14**  
EESTI AJALOOMUUSEUM  
(PIKK TÖ 17)

**KOLM VAIKUSE RIBA**  
MUUSIKAIMPROVISATSIOONI JA VAIKUSE KOHTUMINE

**N 16. APRILL KELL 17**  
TALLINNA KESKRAAMATUKOGU  
(ESTONIA PST 8)

**ESTER VAINU KLASSIKONTSERT**

**L 18. APRILL KELL 20**

LAULUVALJAHU KLAASSAAL  
(NARVE MNT 95)

SARI PÄIKESELOOJANGU KONTSERDID

**RISTI-RÄSTI**

ERI OSAKONDADE ANSAMBLID ERI STIIIDES  
JUHRONDAJAD S. AIMLA JA T. JOHANNES

**N 23. APRILL KELL 19**  
G. OTSA NIM TALLINNA MUUSIKAKOOL  
(VABADUSE VÄLJAK 4)

**POPJAZZ LAULJATE  
KONTSERT**

**E 27. APRILL KELL 16**  
TALLINNA KESKRAAMATUKOGU  
(ESTONIA PST 8)

**KLAVERIOSAKONNA  
KEVADKONTSERT**

KONTSERTIDELE SISSEPÄÄS TASUTA

LISAINFO [WWW.OTSAKOOL.EDU.EE](http://WWW.OTSAKOOL.EDU.EE)

# Klaverihäälestajaks Otsa koolis!

IA REMMEL

## Klaverihäälestajatest ja klaverihäälestuse olukorrast Eestis

Kui tekib vajadus oma klaveri häälestamiseks ja korrastamiseks, on ilmselt paljud seisnud klaverihäälestaja leidmise probleemide ees. Ilmneb, et neid polegi Eestis just eriti palju. Klaverihäälestajate leidmisega näevad vaeva ka paljud Eesti eri tasandi muusikaõppeasutused. Tallinnas ja Tallinna lähipiirkonnas on olukord veel päris hea: Eesti Kontserdis ja Georg Otsa nimelises Tallinna Muusikakoolis töötab Ants Saluraid, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias Mait Meibaum ja Anti Rallmann. Nõmme, Viimsi ja Lasnamäe Muusikakoolis häälestab Ago Lend, Tallinna Muusikakooli häälestaja on Amandus Tõnnison. Paljud häälestajad on olnud seotud Estonia Klaverivabrikuga, nagu Ilmar Soomre, Tõnu Ling ja Aet Tammerik ning

Ain Rosenstok ja Kalmer Laanemägi (hooldavad ka Rapla, Kohila ja Loksa muusikakooli ja piirkonna klavereid). Klaverite restaureerimise ja müügiga tegeleb Heiki Parts ja tema firma Reval Piano. Häälestustöid teevad Fred Proso ja Juhan Tõhk, samuti Georg Otsa nimelises Tallinna Muusikakoolis tegutsev inglise koolitusega häälestaja Nick Bamber.

Keerulisem on olukord Tallinnast väljaspool. Nii mitmeski Eesti suures piirkonnas on vaid üksikuid kvalifitseeritud klaverihäälestajaid ning töid teevad ise kogemuste najal õppinud inimesed. Tartus ja Tartu ümbruses tegutseb Aare Pütsepp, kes hooldab Tartu Elleri-nimelise Muusikakooli, Tartu 1. muusikakooli ja Võru muusikakooli klavereid. Jõhvi kontserdimaja klaverihäälestajaks on Veli Sarv, Narva linnas tegutsevad Juri ja Pavel Linnik. Pärnu

linna ja Pärnumaad teenindab Paul Jõgi, Rakvere muusikakooli ja Rakvere linna klavereid häälestab Edvin Lips.

2005. aastal loodi Eestis klaverihäälestajaid ühendav organisatsioon Klaverimeistrite Koda, mille eesmärk on koondada Eestis tegutsevaid klaveritehnikuid ja häälestajaid, töötada välja kutsestandardid ning jälgida, et ühingu liikmete erialased oskused oleksid nüüdisaegsed ja kõrgetasemelised. Eesti Klaverimeistrite Koda on ka aastast 2006 ühenduse Europiano liige. See organisatsioon koondab Euroopa Liidu liikmesriikide klaveritootjaid, klaveritehnikuid ning klaveri ehitusdetailide ja tööriistade tootjaid. Europiano on välja töötanud ühtse Euroopa kutsestandardi klaveritehnikute ja -häälestajate jaoks (nn *eurodegree*). Sellel kutsestandardi eksamil käisid 2006. aasta kevadel Pariisi lähedal Le Mansis ka



Eelmise aasta detsembris võeti vastu klaverimeistri eriala riiklik õppekava. Õppekava kokkupanekul osalesid Mait Meibaum (Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia), Arvo Mägi (MTÜ Eesti Klaverimeistrite Koda, eraettevõtja), Lembit Orgse (Georg Otsa nimeline Tallinna Muusikakool, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia), Heiki Parts (Reval Piano) ja Ants Saluraid (Eesti Kontsert).

Eriala hakkavad õpetama kogenud spetsialistid-praktikud Eestist.

Erialele võivad sisse astuda noored alates 18. eluaastast, vajalik on muusikaline eelharidus.

Sisseastumiseksamitest tuleb läbida solfedžo ning kutsesobivustest, mis sisaldab vestlust ning erialalist katset. 26. juunil toimub solfedžo eksam, 27. juunil eriala eksam. Lähem info on kooli koduleheküljel [www.otsakool.edu.ee](http://www.otsakool.edu.ee).



**Klaverite hooldusmeistri eriala töörühma liikmed. Vasakult: Arvo Mägi, Ants Saluraid, Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli õppejuht Tiina Keel ja Mait Meibaum.**

FOTO ERAKOGUST

Heiki Parts ja Mait Meibaum. Eksam kestis üheksa tundi ning sisaldas häälestamist, teooriat ning erinevaid reguleerimis- ja remonditöid.

Eesti Klaverimeistrite Koja liikmed saavad osaleda Europiano koolitustel. Kuus Klaverimeistrite Koja liiget on käinud ka Ludwigsburgis klaveritehnikute kutsekoolis praktikal. Juba enne Klaverimeistrite Koja loomist läbisid Heiki Parts ja Ants Saluraid erinevaid Steinway firma koolitusi.

### **Klaverite hooldusmeistri eriala Otsa koolis**

Georg Otsa nimeline Tallinna Muusikakool avab sellest aastast uue klaverite hooldusmeistri eriala. Klaverihäälestamist pole erialana Eestis varem õpetatud. Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias on olnud valikaine klaverihäälestamine ja klaverite korrahoid, juhendajateks Karl Sillakivi ja Ants Saluraid. Ka Estonia Klaverivabrikus on palju õpipoisina ametit proovinud omandada.

Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli direktor **Aarne Saluveer**: “Alustasime eriala ettevalmistamisega juba eelmise aas-

ta suvel. Jõudsime otsusele, et väga kiiresti seda avada ei saa, samas on eriala järele suur vajadus. Nüüd sellest aastast on ettevalmistused tehtud ja võimalik seda eriala õppima tulla. See annab võimaluse inimestele, kellel on kõrva, annet ja muusikaline eelharidus, õppida ametit, mis teoreetiliselt peaks töö tagama ja andma tulevikus leiba. Kutsehariduse omandamine on hetkel lisaväärtus ka juba muusikalise (kõrg)hariduse omandanutele.”

Eesti Kontserdi ja Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli häälestaja **Ants Saluraid**: “See on suurepärane, et selline eriala Otsa koolis avatakse. Eestis on ühest küljest puudus kvalifitseeritud häälestajatest-hooldusmeistritest. Samas vajab klaverimeistri eriala palju kogemusi. Ma ütlesin, et see stuudium annab rajajooned, edasi tuleb juba palju praktiseerida, kuid loodan, et siit saadu annab tugevad eeldused kogenud meistriks saada.”

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia häälestaja **Mait Meibaum**: “Õppides klaveri erialal teisel kursusel, valisin lisaainena uudishimust klaverihäälestamise. Koos juhendaja Karl Sillakiviga käisime kord nädalas pool-

teist tundi Muusikaakadeemia tollase Kivimäe õppehoone klassides klavereid “uuri-mas”. Kahe aasta pärast arvas Sillakivi, et võiksin tõsisemalt asjaga tegelda. Pianistina magistrantuuris õppides jätkasin sama lisaainega Ants Saluraidi juhendamisel.

Eri taustaga inimesed jõuavad klaverihäälestamiseni eri teid pidi, kuid sellega võiks varasemas eas alustada. Siis saaks vanuse poolest end ka välismaa kutseõppeasutustes täiendada.

Tallinna piirkonnas on praeguse seisuga kümnekond arvestatavat tegijat, kes töötavad erinevates muusikaõppeasutustes ja klaverivabrikus. Aga sada kilomeetrit Tallinnast väljaspool ja Lõuna-Eestis on kvalifitseeritud häälestajaid väga vähe. Paljud meistrid käivad häälestamas mitmes kohas üle Eesti.

Otsa kool sobib selle eriala õpetamiseks, kuna õpilaskontingent on eriala õppimiseks sobivas vanuses ja piisava muusikalise eelharidusega. Mitmed Eesti selle eriala spetsialistid on andnud nõusoleku uut eriala vajadusel toetada ja õpilasi juhendada.”

# Siinpool vaikust

IMMO MIHKELSON

muusikaajakirjanik

Trygve Seim Orchestra.  
FOTO TALLINNA FILHARMOONIA / KRISTO KIVIMÄE



**F**estival "Täiuslik vaikus" 12.–15. veebruarini Tallinnas Mustpeade Majas. Korraldaja: Tallinna Filharmoonia. Kunstiline juht: Erkki-Sven Tüür.

Teist korda Tallinnas toimunud festival "Täiuslik vaikus" oli kummardus plaadifirma ECM muusikale. Kui arvesse võtta kolmetähelise kombinatsiooni erilisust eesti muusika tähenduse loomisel maailmas, võinuks tänutundest kaarduda kas või maani. Aga midagi ülepakutut ei olnud. Pigem sooritati väärikas ja viisakas, aupaklik-tunnustav noogutus muusikakogumi suunas, millega üks osa eesti muusikast väga eriliselt suhestub.

Osutus sellele suhtele tehti festivali avakontserdil, kus Tõnu Kaljuste juhatab Tallinna Kammerorkestrit. James MacMillani, Valentin Silvestrovi, Heino Elleri ja Tõnu Kõrvitsa kõrval oli kavas ka üks Arvo Pärdi teos ("Mein Weg"), mida sama kollektiiv esitab uusimal Pärdi muusikaga ECMi plaadil "In principio". Vaheajal kuulsin, et äärepealt võinuks kontserdi kavas olla ka Erkki-Sven Tüüri, festivali kunstilise juhi teos, mis kallutanuks sellel õhtul kõlanud muusikat olulisemalt eestimaiste seoste poole, sest ka Tüür oma nelja autoriplaadiga võib end pidada ECMi heliloojaks. Veljo Tormist ja Helena Tulvet, kelle muusikal on plaadiväljaannete kaudu samuti "märk küljes", sedapuhku ei lauldud/mängitud.

Tallinna Kammerorkestri senise eksistentsi kõrghetked on vaieldamatult seotud osalemisega ECMi plaatidel, peamiselt Arvo Pärdi muusikat esitades. Veduriks on olnud Tõnu Kaljuste, kelle kaudu on nii mõnigi erakordne muusikaline hetk avanevad ka Eesti Filharmoonia Kammerkooril.

Et Kaljuste on ECMis teinud juba üksteist plaati, siis pole keeruline järeldada, et see plaadimärk on tema muusikuelus erilise tähtsusega. See kõik hõljus kõnealusel kontserdil õhus, väljendus pühendumispüüdes ja keskendunud esitustes. Teatud mõttes oli tegemist minifestivali võtme-kontserdiga.

Ülejäänud kolm kontserti, igal päeval vaid üks, olid välismaiste esinejate päralt ning osalt juhuse tahtel olid peategelased kõigil kolmel korral pärit Norrast. Eelmisel sügisel Viljandi kitarrifestivalil üks esinenud vanade näppepillide virtuoos Rolf Lislevand esines sedapuhku ansambliga, saksofonist Trygve Seimi muusikat mängis kümneliikmeline puhkpillikeskne orkester ja vana-meister bassist Arild Andersen tõi kohale oma uue trio, kellel vaid mõni kuu enne festivali oli ilmunud suurepärase kontsertplaati.

Kõige huvitavama ja muusikale keskendunud mulje jättis neist Trygve Seimi kontsert, kus peategelase kõrval istus mõttelise lava esiservas trompetist Arve Henriksen, kelle memängu võis mõni aasta tagasi kuulda "Jazzkaarel" improviseeriva ansambli Supersilent koosseisus. Ka Henrikseni ilmus hiljuti ECMi märgi all plaat, mida kuulates võib aimu saada tema väga isikupärasest helitunnetusest.

Henriksen ja Seim on ekaaslased ning sõbrad, samas ka piisavalt erineva käekirjaga muusikud, et koos heliruumis viibides teineteist olulisel määral täiendada. Mängiti Trygve Seimi kompositsioone ning trompetisti individuaalsus eristus vaid üksikutel hetkedel, mõjudes seda säravamalt. Kontserdieelses vestluses ütles Seim, et talle meeldib, kui Henriksen tema loodud meelodiade ümber improviseerides liigub –

see paneb muusika teistmoodi elama.

Elus see muusika igatahes oli, huvitava te lakkamatult pulbitsevate pisidetailidega, suurte majesteetlike kaartega kõrgusse tõusev ja vaikuse piirini laskuv; pisut melanhoolne, kuid mitte nukker, suure dünaamilise ulatuse ja vahelduv-rikka kõlapildiga. Tundus, et tihti piisaks vaid ühest vääratusest või üksikheli eemaldamisest, et hoolega püstitatud heliehitus kaotaks oma mõjuvuse ja lööks vankuma. Seda ei juhtunud. Oli suurepärase kontsert ja vaimustav muusika. Üks parimaid, mille tunnistajaks olen viimasel ajal olnud.

Lislevandi ja Anderseni etteasteid võiks iseloomustada viisaka väljendiga "tuntud headuses". Kummagi ansambli heliplaate kuulanule üllatusi ei leidunud, ainult laulja Arianna Savalli etteaste oli nagu päikesekiir.

Arild Anderseni trio puhul võiks nende heliplaadiga võrdluses öelda, et grupil on olnud ka paremaid päevi. Aga niisugune see improviseerimisega küllastatud džässmuusika kord juba on – vahelduva pilvisusega. Pisut mängis neile karuteene ka Mustpeade Maja saalis üle võimendatud heli. Kuid see väike nurin on tingitud eelkõige Trygve Seimi ansambli loodud lumuse tõttu.

Kõik festivaliõhtud olid millegi poolest huvitavad ja selgelt üle argikontserdi taseme. Ma hoian tugevasti pöialt, et "Täiuslik vaikus" toimuks ka järgmisel, ülejärgmisel ja edasistel aastatel ikka tõusvas joones. Eba-kindla majanduse ja kõikuvate aegade kiuste või just ühe helge lootusekiirena selles.

ECM on kõigest kolm tähte, kuid nende taga avardub tohutu hulk suurepäraselt muusikat, mis on võimeline ülendama paljude inimeste meelt.

# Tango, mis pole habaneera

TIIA TEDER

Klassikaraadio peatoimetaja

Veebruari lõpul esines Eestis Argentina ansambel Grupo Encuentros ja kontserdid töid saalid publikut täis. Ansambel, mille asutas 1979. aastal helilooja Alicia Terzian, on meie NYJD Ensemble'iga analoogiline grupp, mis mängib põhiliselt omamaist nüüdismuusikat, kuid esitab ka laiale auditooriumile mõeldud tangoprogramme. Tallinna kontsert "Buenos Aires ja tango" oligi üks Euroopa publikule mõeldud lahe kava, mis pühendus tango traditsiooni, olemuse, kire ja hinge näitamisele. Kuulaja tähelepanu püüdsid lisaks instrumentaalansamblile ka tangolaulja, tants ja film. Kava oli koostanud Alicia Terzian ning videotes kõlas tema muusika ja sõnum.

Alicia Terzian on tõeline argentiina muusika *grand old lady*. Ta on esimene argentiina naishelilooja, kes jõudnud rahvusvahelise tuntuseni, lisaks veel dominantne muusikategelane, klassikadirigent, pedagoog, raadiosaadete juht ja muusikateadlane. Terzian on asutanud ja juhtinud paljusid ettevõtmisi. Aastaid oli ta suunav jõud näiteks rahvusvahelisel heliloojate rostrumil, kus ta esindas mõnel aastal ka nüüdismuusikat naaberriikidest, seega praktiliselt kogu oma maailmajaost. Erakordne on Terziani vastupidavus ja vitaalsus – seitsmekümne viie aastaselt on majesteetlik daam endiselt aktsioonis, ansambliga Euroopa turil, uued ideed küpemas.

"Avastajate grupi" külaskäik Eestisse on väga tähelepanuväärne, sest kuigi meil on endalgi tango esitajaid, on Lõuna- ja Latiina-Ameerika muusika meie publikule üsna tundmatu. Peale Piazzolla ja Villa-Lobose ei ole eksootilisest Lõuna-Ameerika maadest õhtumaade kontserdisaalidesse jõudnud kuigi palju nimesid. Viimasel ajal on värsket tuulena esile kerkinud noor venetsueela dirigent Gustavo Dudamel, kes on eksportinud Euroopa ja Ameerika orkestri- te repertuaari mõned palad oma kodu-

mandri heliloojatelt. Dudameli kodumaise rahvuskangelase Simón Bolívari nime kandev noorteorkester on oma teismoodi mängumaneeri ja energiaga jõudnud suure plaadifirma Sony Classical väljaandeis ulatusliku klassikapublikuni. Dudameli ja tema orkestri "venetsueela ime" vastu valitseb paljudes Euroopa riikides ärgas huvi.

Eestisse on üht-teist noorest argentiina muusikast ulatunud ka Klassikaraadio rostrumisarja kaudu, sest sealseid heliloojaid on rostrumil aastaid nähtud ja esile tõstetud. Näiteks 1985. aastal võitis Alejandro Iglesias Rossi teos "Ritos ancestrales". Sestpeale on rostrumil kuulnud karismaatiliseks õppejõuks kerkinud Rossi õpilaste töid iidsetele indiaani instrumentidele ja elektroonikale. Kaks aastat tagasi andis tema jüngrite ansambel Fronteras del silencio kontserdi Tallinnas.

Võrreldes Alejandro Iglesias Rossi koolkonnaga kulgeb argentiina heliloojate võimas esileedi Alicia Terzian oma loomingus traditsioonilisemat teed ja kasutab lääne-euroopalikke vahendeid. 1934. aastal Buenos Aireses armeenia juurtega peres sündinud Terzian peab oma põhilisteks lähtepunktideks õpinguid argentiina klassiku Alberto Ginastera juures ning armeenia kirikulaulude uurimist. Tema seitsmekümnest helitööst on edukaim viiulikontsert, mida on mängitud paljudes maades. Alicia Terziani juhutatud "Tangokontserdis" kõlas tema muusika neljas väikeses videofilmis, mis rääkisid argentiinlase suhestumisest Euroopaga, Ameerikaga ja oma kodusadama Buenos Airesega. Videotest jäi meelde konarlik ja sühhedeele pilt koos poeetide



Ansambel Grupo Encuentros,

keskel Alicia Terzian.

FOTO EESTI KONTSERDI ARHIIVIST

kriipivate sõnumitega tumedakoloriidilisel, müstikarohkel helitaustal.

Kontserdi mitmekesisus ei lasknud publiku tähelepanul hajuda. Lauljatar Marta Blanco, kelle repertuaaris on muusikat ooperist tangoni, esitas dramaatilisel moel melanhoolseid tangoballaade. Võluvalt elegantne tantsijate paar Natalia Mazer – Luca Donato esitas kuus erinevas võtmes aristokraatlikku tangot. Muusikud kandsid Piazzolla tuntud palade kõrval ette kümme vähem teada autorite tangot, mis paistsid silma küllaltki keerulise helikeelega ja polüfonia sugemetega. Kuigi ansambli muusikud on akadeemilise taustaga, töötades kontsertmeisteritena Argentina esindusorkestrites, iseloomustas nende mängu mõningane hooletu vabadus ja krobelisus. Näiteks Kremerata Baltica ja Gidon Kremeri hiljuti plaadistatud lood kõlasid argentiinlaste ettekandes hoopis vähem distsiplineeritult ja aktsentueeritult. Ansambli muusikuist tõusis esile *bando-neón*'imängija Daniel Ruggiero krapasakus ja huumorimeel ning laia joonega pianist Claudio Espector.

Tangot armastatakse paljudes maailma maades. Oma lisapalaeelses tervituskõnes rõhutas Alicia Terzian ansambli tangomissiooni tähtsust: "Meie tango pole vulgaarne, tango ei ole habaneera, milleks ta võib teises kultuurikontekstis muunduda." Tangos peegeldub argentiinlase hinge igatus, kirg ja elegants.



Jõuline ja intensiivne pianist  
Age Juurikas.  
FOTO ERAKOGUST

# Vene muusikat Mederi saalis

IA REMMEL

Tänu Interpreetide Liidule on eesti muusikutele nii mitmeidki esinemisvõimalusi. Ühes liidu kontserdisarjadest “Akadeemiline kammermuusika” on esinemiskohtadeks Kadrioru loss, aga ka meeleolukas Gustav Adolfi Gümnaasiumis olev Mederi saal. Igal kuul toimub kaks kontserti ja kontserdielu ei katke ka suvel.

Sel hooajal on “Akadeemilise kammermuusika” sarjas olnud mitmeid klaveriõhtuid. Hooaja algupoolel esinesid Tanel Joamets ja Marko Martin ning seejärel klaveriduo Kai Ratasseppe–Mati Mikalai ning Age Juurikas, tulekul on veel Kadri-Ann Sumera, Andre Hinni ja Ave Kruubi kontserdid.

17. veebruaril Mederi saalis esinenud Age Juurikas on 2002. aasta Eesti pianistide konkursi üks võitjatest, kes nüüd on õppejõud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias. Pianist täiendas end mitmel aastal ka Moskva konservatooriumis tuntud professori Vera Gornostajeva ja tema assistentide juures.

Varasemaid esinemisi meenutades on mul pilt temast kui jõulisest ja intensiivsest mängijast, kellele sobib ka avara hingamisega muusika. Sellel kontserdil mängis Age Juurikas vene muusikat, Skrjabinit ja Prokofjevit. Arvan, et Age Juurikal on olemas vene muusika mängimiseks põhiline: pikade kulgemiste tajus, intensiivne laulvus ning samas deklamatsioonilisus ning kirglikkus. Üks tema lemmikheliloojaid on olnud Rahmaninov.

Kontsert algas sissejuhatava väikepala, Skrjabinini eleegilise noorpõlveetüüdiga cis-moll ning seejärel hakkas kõlama Kolmas sonaat alapealkirjaga “Hingeseisundid”. Sonaadid on erakordselt huvitav osa

Skrjabinini loomingust ja omamoodi läbilõige tema mõtlemise ja väljendusvahendite muutustest. Kolmandas sonaadis ei avaldu veel müstilised ja maailmaparandajalikud otsingud (millega kaasnevad ka uute väljendusvahendite otsingud), need ilmnevad üha enam järgnevates sonaatides. Kolmas sonaat on kui vahetu pihtimus, kus kirglik puhangulisus vaheldub meditatiivsusega. Age Juurikas mängis sonaati väga avatult ja loomulikult. Kõik muusika komponendid – meloodialiinid, faktuur ning vormiline ülesehitus – olid selged ja kergesti jälgitavad. Tunne, mis esitusest hoovas, oli väga skrjabinilik.

Prokofjevi Kuues sonaat kuulub koos Viienda ja Seitsmendaga helilooja “suurte sonaatide” kolmikusse. Neid teoseid luues oli helilooja sooviks kirjutada eelkõige suurt muusikat, mille idee ja tehniline teostus vastaks tema aja liikumishoole. Ka Prokofjevi sonaadi esitus oli nauditav ülesehituse ja liinide selgus. Võib-olla oleks esimeses ja neljandas osas soovinud vahel aktiivsemat liikumist ja ehk ka kiiremaid temposid, kuid sonaat mõjus sellegipoolest tervikliku ja loogilise.

Mederi saali puhul räägivad kriitikud sageli akustikast ja just ka klaveriõhtutele problemaatilise akustikast. Ma ei ole küll selles saalis palju kontserte kuulnud, kuid pean tunnistama, et Age Juurika kontserdil ma seda probleemi ei tajunud. Järelkaja saalis ei ole üleliia pikk (ei midagi võrreldavat näiteks Nigulistega), on just parajalt kumisev, et ei tekiks ebameeldiv kuivus, teoste faktuur ei sula kokku, esile tulevad nii *forte* kui *piano* nüansid. Arvan, et Age Juurika esitus haakus hästi selle saaliga ning interpreet oskas saali akustikat sobivalt kasutada.



# Noored talendid baroki ja nüüdismuusika kõlaväljas

NELE-EVA STEINFELD  
pianist



Noored talendid  
Jaan Kapp ja  
Mari Targo.

FOTOD TAAVI KULL JA  
EESTI KONTSERDI ARHIIVIST

**K**ontsert sarjast “Noored talendid” 3. märtsil Estonia kontserdisaal. Soleerisid Pärnu viiuldajate konkursi 2008 laureaata Mari Targo ja “Con brio 2008” võitja pianist Jaan Kapp. Tallinna Kammerorkestrit juhatas dirigent Mikk Murdvee.

Kontserdikavas oli nüüdismuusika põimitud varaklassitsistlike ja barokkteostega, mis on ilus ja terviklik idee. Carl Philipp Emanuel Bachi Sümfooniale nr 5, Antonio Vivaldi Viiulikontserdile d-moll “La Stravaganza” ja Johann Sebastian Bachi Klaverikontserdile E-duur moodustasid vastaspoole soome helilooja Pehr Henrik Nordgreni Sümfoonia keelpillidele op 43 (1978) ning Mirjam Tally uudisteos “Birds and Shadows” (2008), mille tellis heliloojalt Mari Targo.

Suurimaks õnnestumiseks oligi Tally teose esiettekanne. “Birds and Shadows” on üheosaline viiulikontsert keelpilliorkestri saatel, milles kesksel kohal sooloviili meloodia. Heites pilgu muusikaloole, võime leida mitmeid teoseid, mis lindude sümbollikast mõjutatud, ja Tally loomingutki on lindude teema juba varem puudutanud

(“Tean, et taasünnin linnuna”, 2001). Linnud, kes uskumuste kohaselt sümboliseerivad tarkust, väledat mõttelendu ning teadvuse kõrgemasse sfääri siirdumist, olles meediumiks reaalse ja taevaliku maailma vahel, annavad kahtlemata nii heliloojale kui ka interpreedile ideid teose mõjuva taustsüsteemi tekitamiseks. Mari Targo tõlgendus Tally teosest oli veenev ning kaasa hakkas mängima tema nüüdismuusika esituskogemus. Nimelt on viiuldaja juba kolmandat aastat EMTA Uue Muusika Ansambli liige, osaledes tihti nüüdismuusika projektides. Teose “Birds and Shadows” kulg oli põnev, kohati reaalsena tundunud linnuhääled vaheldusid teose süngema poolusega, milleks olid orkestrantide kuuldavale toodud salapärased ja äkilised sosinad. Targo näitas end avatud noore muusikuna, kes suutis teose kujundid arusaadavalt publikuni tuua.

Antonio Vivaldi kirjutas üle 400 kontserdi, millest paljud avaldasid tugevat mõju J. S. Bachile, kes pani omakorda aluse klahvpillikontserdi žanrile, mida arendasid edasi nii Mozart kui ka Beethoven ja hiljem romantikud. Sellest lähtuvalt on barokkmuusika ja eriti Bachi loomingut mõistmine

võtmeks hilisemate klassikaliste ja romantiliste teoste tõlgendamisel. Tundus aga, et sel korral kõlanud barokkteostes ei suutnud solistid oma parimaid külgi maksimaalselt esile tuua. Et nii Kapp kui Targo esitasid kontserte noodist, tekkis kahtlus, kas teoste ettevalmistamiseks oli ikka piisavalt aega. Targo Vivaldi-interpretatsioon mõjus mõnevõrra ebakindlalt, solisti toon ei eraldunud orkestri kõlast, samuti nappis Vivaldi muusikale omast rütmilist erksust ja mängulisust. Orkestripartiiski oleksin soovinud kõrgemat energiataset ja suuremaid tämbri kontraste eri helistike kõrvutamisel.

Jaan Kapi soleerimine Bachi Klaverikontserdis tundus mõnevõrra loomulikum, voolavam ja elavam. Viimasel ajal on tema mängus toimunud suur edasimineku lavalise vabaduse ja kunstnikule ülivajaliku iseseisvuse suunas. Kapp lähenes Bachi muusikale selge sõrmelöögi ja erksa artikuleerimisega, säilitades samal ajal soojad ja helisevad kõlavärvid ning aeglasel osas nõtke *siciliana*-rütm.

Dirigent Mikk Murdvee parimaks tabamuseks oli nüüdismuusika, eriti Nordgreni Sümfoonia keelpillidele, kus joonistusid loogilise kaarena välja nii temposuhted, kõlavahekorrad kui ka karakterid.

# Maa ja ilma helid Tartus

AVO KARTUL

muusikavaatleja

Kui “Viljandi folk” 2002. aasta hilis- talvel “Maa ja ilmaga” Tartusse tuli, oli festivalil üheksa-aastane kogemus. Nüüd on folgil lossimägedes oma kodu ja liigub jutte, et “aidamehed” peaksid “Maa ja ilma” Viljandisse viima. Ei ole hea mõte. Usun, et minuga nõustuvad kõik need tartlased, kes 7. märtsil Athena keskuses festivali kontsertidest osa said. Tõsi ta on, et “Maal ja ilmal” pole Tartus oma kodu ja kindlat esinemispaika ning teisest linnast festivali organiseerida on kindlasti oluliselt tülikam. Äkki vajab festival Tartus kindlamat pidepunkti? Sest ei tohi unustada publikut, keda ei heidutunud ootamatu festivalipaiga vahetus ega hilinenud ning peaaegu olematu reklaam. Inimesed tulid ja neil vahest isegi vedas, kui oldi viimasel hetkel sunnitud Genklubi vabameelsest robustsusest Athena keskuse hubasusse kolima. Kui palju muret ja lisakulu see korraldajatele juurde tõi, võib vaid oletada.

Kell 17.15 astus lavale Hedvig Hanson (esmakordselt pärimusmuusikuna, nagu laulja ise tunnistas), saatjateks Andre Maaker kitarril ja Tõnu Tubli löökpillidel. Oli haruldaselt soe ja südamluk kontsert. Mõne aasta eest ilmunud “Emalaulude” plaat on arenenud hällilaulude programmiks. Hällilaul, ilmselt maailma vanim lauluvorm, on juba olemuselt vaikne, armastust ja kindlustunnet sisendav. Niiviisi, vaikselt ja südamlukult, jõudsid publikuni hällilaulud maailma eri paigust, kaasa kõlmas kord vaikne, kord intensiivsem kitarr ja nõtked löökpillihelid. Hetkeks tabasin end mõttelt, et mitmes palas, eelkõige eesti- maistes regivärssides, oleks ehk mõjuvam olnud, kui musitseerijad suutnuksid unustada oma jazzmuusiku staatuse. Väga meeldivalt kõlasid lauljataris salaarmastuseks olevad laulud “soojadelt maadelt”. Prantsuse- ja hispaaniakeelsed hällilaulud, millele

kuuldavasti tuleb veelgi lisa, jätsidki parima mulje. Kava võeti väga hästi vastu ja keegi ei uinunud, isegi mitte paar häälekamat imikut, kellega Hedvig kontserdi ajal dialoogi astus. Suurepärase algus festivalile!

Kell 19.15. Sama saal, ainult pingiread olid lükatud lava alla. Laval Kilema ja tema vend Ernest Randrianantoandro Madagaskarilt koos rütmigrupiga (Luis Manuel Villegas ja Pedro Delgado Hispaaniast) ehk “mina, minu vend ja meie valged vennad” nagu Kilema ise tutvustas. 1960. aastal sündinud Clement Randrianantoandro ehk Kilema (eesnime malagassikeelne vaste) on viimased üksteist aastat Madagaskari muusikat üle ilma tutvustanud. Muusikuarjääri alustas ta väga noorelt, sõites enne sooloprojekti ringi mitmete ansambli koosseisus (külastas Justin Vali Trio liikmena üheksakümnendate keskpaigas ka Tartut. “Oi, kuidas Tartu on muutunud,” tõdes muusik lavalt.) Alates esimestest helidest on kontakt saaliga loodud. Madagaskari lõunaosa pärimusmuusika, sekka tugevate afropopi sugemetega tantsumuusikat ning Kilema humoorikaid vahepalu – kõik leidis publiku heakskiidu. Kilema tegi publikuga, mida tahtis: pani kuulajad malagassi keeles kaasa laulma, plaksutama ja tantsusamme sooritama. Ta sõrmitses virtuoosselt oma lemmikpilli *marovany* keeli ega olnud kitskiitma Tartu publikut. Publikul oli rõõmsalt naeratavast ja sütitavast muusikust ning ta kaaslastest raske lahkuda. Vaieldamatult festivali tippesinejad.

Ilmselt oli saalis küllalt neid, kes said



Kilema ehk vennad Randrianantoandro Madagaskarilt.

FOTO AVO KARTUL

kahe aasta tagusel “Viljandi folgil” osa Portugali grupi Dazkarieh esinemistest. Olid nad ju toona oma rajulise rokkimisega publiku lemmikud. Vahepeal on repertuaari lisandunud huvitavaid pärimuslaule. Veetleva Joana Negrão laulmisele ja bändi (pärimus)muusikale oleks ehk kasuks tulnud raamtrummi kasutamine suure trumikomplekti asemel. Aga esinejate energiat, esinemislusti ja tehnilist meisterlikkust ei saa eitada. Publik võttis kuuldu tänulikult vastu ja ka lavalt hõigati kuulajatele ülivõrdes kiidusõnu. Väga võimas kontsert koos tantsu ja näpuviskamisega, kuid ikkagi jäi kripeldama, miks peab *bouzouki* kõlama ülevõimendatud elektrikitarrina ja miks on ketaslüüra mängija ees poolteist meetrit pedaale.

“Maa ja ilma” viimane esineja, kodumaine Bombillaz oli mõeldud üleskõetud rahvast tantsitama. Sellega saadi hakkama. *Reggae* ja *bhangra* on ju kaasakiskuvad ja tantsitavad. Siiski tekitas bänd paraku mitmeid kahtlusi ja küsimusi. Lõpuks saadi hakkama meheteoga – viimases loos oli laval Kilema koos oma vennaga, kes koos vaimustunud publikuga päikeselaulu fraase mantrana korrates festivali lõpetasid. Festivalielamused võib kokku võtta Olavi Kõrre kell üks öösel öeldud sõnadega: “Kõva üritus oli!”

# Teise maailma saadik laulis jäätunud stereotüübid kristallipuruks

Inuiti lauljatar Tanya Tagaqi kontserdist Viljandi Pärimusmuusika Aidas

MARGUS HAAV

kultuuriajakirjanik

Mälu ei ulatu kuigi kaugelt. Kes mäletaks seda, kui vana on õieti see tempereeritud muusika, mida oleme tänapäeval harjunud muusikaks pidama. Mälu sulab vahel hoopis kiiremini kui jääkiht kliima soojenemise mõjul Kanada inuitide jalge all. Nii, nagu inuitide traditsiooniline lihahimuline elustiil ei passi taimetoitlastele, ei sobi kindlasti igale maitsele ka Tanya Tagaq. See habras mandlisilmne, ronkmustade juustega naine on eelkõige tuntud tänu koostööle islandlanna Björkiga. Tagaq käis temaga plaadi "Vespertine" tuuril ja jättis oma hääle Björki ühele kõige abstraktsemale ja psühheedsemale albumile "Medulla". Pärast Tagaqi kontserti tuleb aga mõnonda, et muidu eksentriline Björk mõjub temaga võrreldes otsekuu traditsiooniline, etteaimatav euroaulja.

Viljandi Pärimusmuusika Aida katuse alt on käinud läbi mitut masti rohkem või vähem eksootilisi muusikuid, kuid Tanya-sugust pole varem sinna kindlasti sattunud. Mustas liibuvus kleidis lavale astunud noore kütkestava naise juustesse on põimitud erapunased karvased kaunistused. Ta on paljajalu. Pärast lühikest häbelikku tervitust sulgeb ta silmad ja siis see algab.

Mis õieti, selles lähevad arvamused kardinaalselt lahku. Tanya Tagaqist kas saadakse aru või mitte. Peale tema on laval veel peamiselt sülearvuti taga sehkendav elektroonik Michael Red ja trummar Kenton Loewen. Kontserdi algul domineerivad jazzimaigulised trummipartiid ning enam-vähem eristatavate rütmidega elektrooniline helipilv. Aga pelgalt algul. Aja edenedes kaovad meloodia ja rütm, jääb ainult tunne. Tanya Tagaqi suletud silmad ja ilmne transiisund annavad aimu, et tegelikult on ta



Eestis kaks kontserti andnud inuiti kurgulauljatar Tanya Tagaq pakkus uskumatult võimsa elamuse ja lükkas ümber mitmeid stereotüüpe.  
FOTO INTERNETIST

hing rännakuteel ning keha jutustab ühte pikka ja, kui soovite, ürgset lugu sellest, mida vaimusilmad seletavad ja mäletavad. Hääle on vanim muusikainstrument ja sel õhtul saab selgeks, kui väikest kübekest me tema tõelisest väest tegelikult mõista suudame.

Kurgulaul on tavamõistes laul ilma meloodiata. Laulja võimendab ametliku definityiooni kohaselt helilaine osi, muutes oma suu, kurgu ja neelu avause suurus. See võimaldab tekitada samaaegselt mitut erineva kõrgusega heli. Tegelikult ongi rabav, milliseid hääli see habras naine suudab tekitada. See on puhas ekstaas, eriline ja täiesti naturaalne. Otsekuu oleks emake maa ise lauljana vahendajaks välja valinud. Ühest küljest on see tõepoolest midagi avangardset ja novaatorlikku, ent samas meenub tahtmatult,

et inuitide kurgulaulutraditsioon ulatub arvatavasti kahteist tuhande aasta taha.

Seda peab ise läbi elama, et uskuda. Otsekuu aida tellistest seinad pudeneksid kivi kivi haaval. Me oleme keset möötmatud jäävälju. Tuul keerutab pehmet kuiva lund, millest ei saa kuidagi lumepalli mätsida. Jää sädeleb, taevast sõuavad pilved. Taamal liiguvad koerarakenditega inimesed, nad on vaeu märgatavad. Siis saabub kevad, karm loodus tärkab, õhus on värskest, armastust ja iha. Kõike seda kiirgab lauljanna otse füüsiliselt. Ta on laval päris pöörane: kord eelmängus värelev, kord orgastiliselt visklev, siis jälle lavapõrandal kõssitav. Vahel pannakse tema hääle elektrooniliselt kajama, see kõmiseb ning kihutab otse päikesepõimikust läbi, saab osaks vereringest. Jääpangad murduvad ja varisevad veeplahvatusel saatel ookeani rüppe. Meile näidatakse elusat eepost, mille algust keegi ei mäleta ja mis keerleb igaveses ringis läbi terve möötmatu universumi. Siiralt on kahju, et meeled ei suuda kõiki nüansse ning detaile hoomata.

Kurguhääle kõrval demonstreeris lauljanna lisaloos ka seda, et oskab tegelikult laulda ka kena maheda häälega, moodsale kõrvale harjumuspärasemaid meloodiaid. Ei ole eriti õige tee arvustada muusikat ja rütmi, mis käivitab emotsioone ja murrab auge hästi barrikadeeritud tavateadusse ning olmerutiini. Päevselgelt on muusika Tanya Tagaqi puhul pelgalt vahend, mitte eesmärk omaette. Vahend Ilmapuu juurteni jõudmiseks ja selle ladvas heljumiseks. Kes teab, kes talle hääli kõrva ja hinge sosistab. Tema kontsert tõestas veenvalt, et eksisteerib midagi märksa enam kui see, mida näitab film ja seletab silm. Maailm on suurem, rikkam ja salapärasem, kui me arvata oskame.

# Lilyan Kaiv loob Tartus väärtusi

LIINA KÜTT

Tartu Heino Elleri nimelise Muusikakooli noorteosakonna juhataja

19. jaanuaril kõlas Tartu Salemi kirikus Vivaldi muusika, esitajateks Tartu Jaani kiriku kammerkoor, verivärske kollektiiv kammerkoor Plicae Vocalis, Tartu Keelpillikvartett, lauljad sopran Ragne Saul ja kontratenor Andreas Kalkun ning noored viiulisolistid Elleri koolist. Muusikajuhiks oli Lilyan Kaiv.

Ettekandele tulid Vivaldi *Sinfonia G-duur*, Kontsertiino a-moll kahele viiulile ja orkestile ning põhiteosena rõõmus ja sädelev "Gloria".

*Sinfonia* Tartu Keelpillikvarteti (Kristel Eeroja-Põldoja, Kadri Sepalaan, Kadri Rehema, Reet Mets) esituses oli värvirohke ning tundlik. Kontsertiinos soleerisid Elleri kooli viiuliõpilased Mari-Liis Urb ja Merilin Otsing. Teose esitamise saadi kenasti hakkama, usun, et pisukesed väärtused ja väikesed tempolised lahknevused ei häirunud kellegi kõrva. Kontserdi kulminatsiooniks oli Vivaldi "Gloria". Esitus oli ühtlaselt terviklik, äramärkimist väärivad kindlasti säravad tenori häälerühma lauljad. Väga sümpaatse mulje jätsid ka mõlemad solistid sopran Ragne Saul ja kontratenor Andreas Kalkun. Tore, et kontratenoreid Eestis järjest rohkem juurde tuleb. Uue koori Plicae Vocalis kõla oli meeldiv, kindlasti muutuvad ka värske koori häälerühmad vokaalselt monoliitsemaks.

Olen oma töö tõttu sageli käinud Lilyan Kaivi juhataatud Eller Sümfonieti kontserdil ning alati imetlenud tema oskust töötada noortega ja tema taktikepi täpsust, mis õpilaskollektiivi puhul on väga tähtis.

**Mis ajendas looma uut koori ja kust selline nimevalik?**

**Lilyan Kaiv:** Soovin esitada erinevate ajastute huvitavat ja võib-olla pisut keerukamat muusikat. Koori moodustasin muusi-



Hetk kontserdilt.  
FOTO ERAKOGUST

kalist haridust omavatest või selle nimel vaeva nägevatest inimestest. Nimi Plicae Vocalis (Häälepaelad) kujunes pikkade mõtiskluste tulemusena. Otsisin seost laulmisega ja hääle tekitamisega üldiselt.

**Sul on mitmeid ameteid, oled Elleri kooli koorijuhtimise osakonna juhataja, õpetaja ja dirigent.**

Õpetamine on minu jaoks paras väljakutse, sest inimeste suunamine on suur vastutus ja vajab leidlikkust. Mul on väga hea meel, et meil on koolis nüüd koostöös laulusakonnaga segakoor. See on arenemisvõimeline ja andekas kooslus, kellega saab esitada huvitavat muusikat. Ühtlasi on see koor ka praktikavõimaluseks noortele dirigentidele.

**Sul on olnud silmapaistvad õpetajad – Alo Ritsing, Toomas Kapten, Jüri Alperen. Oled osalenud ka paljudel meistrkursustel. Mida need kogemused on sulle andnud?**

Soovi olla dirigent. Õpetajatega on mul tõepoolest väga vedanud. Nad kõik on säravad isiksused, kellelt oli ja on, mida õppida.

Meistrkursused on omaette teema. See on reeglina suhteliselt lühike aeg, mille

jooksul tuleb end väga kokku võtta, samas olla avatud ja vastuvõtlik, sest igal juhendajal on oma nägemus ja kogemus. Olen osalenud Eri Klasi, Neeme Järvi, Vladimir Ponkini ja Jorma Panula meistrkursustel, mis lisaks erialastele kogemustele on andnud võrratu võimaluse juhatada väga häid orkestreid. Just heade orkestritega koos musitseerimine on see, mis laeb ja annab meeletu energia.

**Kas süda kisub rohkem koori või orkestri poole?**

Kui ausalt vastata, siis orkestri poole, aga kui veel ausamalt, siis palju väga head ja mulle hingelähedast muusikat on kirjutatud just koos esitamiseks mõlemale kooslusele.

Ei saa salata, et instrumentaalmuusikal on mulle suur mõju. Ajapikku olen jõudnud ka arusaamisele, et koor on üks keeruline kooslus.

**Eelmisel aastal pälvisid sa Tallinna Kammermuusika Festivalil preemia "Noor dirigent 2008".**

See oli suur üllatus. Juhatasin festivalil kolme kontserti Tallinnas ja Tartus. Olen selle eest Pille Lillele väga tänulik.

# Muusikast kõneldi, muusikat kuulati

20. veebruaril toimus kuues noorte muusikateadlaste konverents, mida korraldatakse vaheldumisi Tallinna Muusikakesk-koolis ja G. Otsa nimelises Tallinna Muusikakoolis. Sedapuhku oli korraldusjärg Otsa kooli käes.

Konverentsi avasõnad lausused Otsa kooli õppejuht Tiina Keel ja muusikateooria osakonna juhataja Raili Sule. Noori teadlasi oli seekord kokku tulnud viis. Otsa kooli esindasid **Anne-Mai Edala** (ettekannne oli teemal “Rahvuslikkus ja ajastu mõju Isaac Albenize klaveritsükli “Iberia””) ja **Kristina Vilotševa** (“Peeter Süda orelliloomingust”), juhendajaks Raili Sule. Muusikakeskkoolist esines **Kristi Klopets** (“Viljandi vanamuusikafestivali kujunemisest”), juhendaja Kristel Pappel. Konverentsil pidasid ettekandeid ka mõlema kooli vilistlased **Maris Pajuste** (“Ajatasandid Erkki-Sven Tüüri ooperi “Wallenberg” libretos”) ja **Sandra Kalmann** (“Etnomusikoloogia uurimise suunad/alused/põhitõed ja üks sellealane näide laulimä Taarka põhjal”), kes õpivad praegu Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias muusikateadust (juhendajad vastavalt dotsent Kristel Pappel ja dotsent Žanna Pärtlas).

Konverentsi tegi eriti huvitavaks teema- de mitmekülgus, sest ettekandeid oli nii muusikaajaloo, -teooria kui ka võrdlemisi uue teadusharu etnomusikoloogia vallast. Igale ettekandele järgnes elav arutelu, mis sageli kaldus teemast kaugemale, kuid sellised teemaarendused andsid kindlasti nii noortele muusikateadlastele kui ka kuulajatele palju uut mõtlemisainet.

Konverentsile järgnenud mõlema kooli noorte heliloojate kontserdil kõlas kuue lootustandva helilooja muusika. Muusikakeskkoolist tulid **Tauno Vilu** ja **Jakob Juhkam** Alo Põldmäe klassist. Otsa koolist näitasid oma helitööd Põldmäe õpilased **Pärt Uusberg** ja **Matis Leima** ning Tatjana Kozlova õpilane **Anastassija Mišenkina**. Noored interpreedid, kes teoseid esitasid, olid Silvia Ilves, Marion Aruvee, Siret Lust ja Kristjan Veermäe (TMKK); Jaanika Kilgi, Katrin Kaasik, Aike Randmann ja Talvi Hunt (Otsa kool) ning Maarja Nuut (EMTA). Kaasa tegi ka Saku Muusikakooli klaveriõpetaja Eugenija Kirss. Pidulikkust lisas asjaolu, et TMKK õpilasele Jakob Juhkamile anti üle Tallinna Vanalinna Rotary klubi “Noore talendi” preemia.

Ettekandele tulnud teosed erinesid üksteisest päris suuresti nii stiili kui ka koosseisu poolest. Kõlas palu sooloinstrumentide, duole, triole ja keelpilliorkestrile. Huvitav on mainida, et kahel noorel heliloojal pole erialaks kompositsioon – Pärt Uusberg õpib koorijuhtimist ning Anastassija Mišenkina akordioni. Mišenkina “Pala 25” oli kirjutatud spetsiaalselt Otsa kooli kahel uuel klaveril (Steinway ja Estonia) mängimiseks.

Olles ise üks konverentsil osalejatest, arvan, et sellised kokkusaamised on noortele teadlastele ja heliloojatele äärmiselt olulised, et saada esinemiskogemusi ning motivatsiooni edasiseks tegevuseks.

**Kristi Klopets**  
TMKK õpilane

## VÄRSKE VAIMUSTUS

REIN VEIDEMANN  
literaat

Vaimustusin äsja Tallinna Keskraamatukogu muusikaosakonna korraldatud harrastusheliloojate isamaaliste laulude võistluse võitnud Pärt Uusbergi Juhan Liivi sõnadele kirjutatud laulust “Ilus ta ei ole”. Olen seda nüüd kahel korral raadiost kuulnud, pärast võitja välja kuulutamist ja 25. veebruari hommikuprogrammis. Arvan, et see teos peaks enesestmõistetavalt kuuluma meie isamaaliste laulude põhirepertuaari.

Otsisin üles ka Liivi luuletuse – seegi on taasavastus. Polnud nagu varem sellele luuletusele tähelepanu osutanud. Kompositsioonilt on see ühelt poolt vägagi intrigeeriv, teisalt minu meelest sügavalt liivilik. Liiv visandab luuletuses mõned isamaa inetud vaated (lage heinamaa, harva metsaga kaetud karjamaa, mõni vabadikumaja ja saunake, kinnikülmunud järv) – me teame, et need on samavõrd tema hingeseisundid, – jõudes aga kulminatsiooni hoopis ilusaga. Ilus isamaa on miljoni tähega hämaras talveöös olev isamaa. Uusbergi väikesele koorile loodud laul on keerulise faktuuriga, põhimeloodia ise aga lihtne. Selle tempo on kirjeldav, üks hääl järgneb teisele osaliselt kattudes ja otsekui meeleolu rõhutades. Kulminatsioon on kahes eelviimases salmis, kus Liiv jõuab talveõise isamaa ilu äratundmiseni (pateetiline *crescendo*). Siiski ei valinud helilooja lahenduseks hümnilikku lõppu, vaid vaibumise (*piano*’s). Ja seegi on samavaimuline Liiviga.



# Muusika ja keskkond

Rahvusvaheline konverents "Muusikakasvatus muutumises"

GERHARD LOCK  
muusikateadlane



2ND INTERNATIONAL CONFERENCE  
The Changing Face of Music Education  
April 23–25, 2009

23.–25. aprillini toimub Tallinna Ülikoolis II rahvusvaheline konverents "Muusikakasvatus muutumises", mille põhiteemaks on keskkond ja mida võib mõista nii vaimse ruumi kui ka reaalse keskkonnana, mida muusika täidab, teisendab, loob, peegeldab jne. Konverentsi eesmärk on tõsta esile keskkonna kui olulise teguri tähtsust nii muusikakasvatuses kui ka transdistsiplinaarselt, samuti genereerida ideid keskkonna kui sageli märkamatuks jääva taustsüsteemi teadlikust rakendamisest ja arvestamisest uute muusikaliste väärtuste loomisest ja edasiandmisest.

Konverentsi peaesinejateks on maailma üks väljapaistvamaid muusikapsühholooge, Keele'i ülikooli emeriitprofessor **John A. Sloboda**, tunnustatud muusikauurija, Bologna ülikooli professor **Mario Baroni** ja väljapaistvad interdistsiplinaarse kunsti vil-

jelejad, heliloojad ja muusikapedagoogid **Pozzi Escot** ja **Robert Cogan** Bostoni New Englandi konservatooriumist.

Ligi poolesaja ettekande hulgas Euroopa, Ameerika ja Austraalia ülikoolide esindajatelt on põnevaid uurimusi mitmest valdkonnast, sh juhtimisest ja koostööst kooridirigeerimisel, kompositsiooni ja muusikateooria õpetamisest ning interpretatsioonist, loomahäälte kasutamisest muusika algõpetuses, laulmisoskuse arengust väikelastel, neuroteaduste meetodite kasutamisest laste muusikalise arengu hindamisel, muusikalise õpikeskkonna loomisest päevakeskustes, audiomängudest varases lapseas, motivatsioonist muusikaõpetuses, rütmi ja tantsu koostoimest tantsukompositsioonis, arvuti- ja internetitehnoloogia kasutamisevõimalustest muusikakasvatuses, elektronmuusika õpetamisest ning arvuti-

põhisest muusikaõpetusest. Esindatud on ka Eestit puudutavad uurimused rahvakultuuri säilitamisest eksiilis, džässmuusika arengust Eestis ja selle osast muusikakasvatuses, relatiivse noodilugemismeetodi levikust Eesti aladel 19. sajandil, pillidest 18. sajandi alguse Tallinnas jne.

Konverentsi üheks tippürituseks on eesti-norra-tamili laste multikultuuriline projekt, kus norra viiuldajad (vanuses 4–14 aastat) ja tamili-hindu tantsijad-lauljad ning Ääsmäe lastekoori lauljad interpreteerivad ühiselt rahvamuusikat. Ühiskontsert Vaasa kooli laste ja ETV lastekooriga pakub põnevat avastamist. Nüüdismuusika huvilistel tasub kuulata ameerika ja eesti heliloojate kammermuusika kontserti. Lähem info internetiaadressil [www.tlu.ee/CFME09/](http://www.tlu.ee/CFME09/)

## Tanel Rubeni kvinteti edu Moskvas

IVO HEINLOO  
jazzikriitik

26.–28. veebruarini viibis Eesti üks viimaste aastate esinduslikumaid jazzikollektiive, Tanel Rubeni kvintett Moskvas, kus anti kolm kontserti. Vastuvõtt oli soe ning näitas, et kultuurikontaktid idanaabriga pole kadunud.

### Kuidas teid Moskvas vastu võeti?

Meil oli kokku kolm etteastet. Kuna ühendasime oma sõidu vabariigi aastapäeva tähistamisega, leidis esimene, kõige põgusam, aset saatkonnas, diplomaatilisele korpusele ja Eesti sõpradele. Teine kontsert toimus Kremli, kuid mitte Kongresside Palees, vaid kõrvalhoones, kus treenitakse FSB sõdureid. See oli väga eksklusiivne ja vastuvõtt oli väga emotsionaalne. Kolmas esinemine oli jazziklubis JazzTown.

Venemaa on ettearvamatu – see, et JazzTownis mängime, otsustati viimasel minutil, esialgselt pidime esinema Igor Butmani klubis. JazzTown on hiiglaslik ja väga glamuurne, sõlmisime seal kontakte edaspidiseks.

### Kui hästi Moskvas eesti jazzit teatakse?

Kui küsisin saalilt, kas keegi on Eestis käinud, tõusis üks käsi ning seegi kuulus Sergei Manukjani tütrele, kes on suisa Eestis sündinud. Nii et ilmselt eriti ei tea. Erandiks on vahest Lembit Saarsalu, Aleksander Rjabov, Tiit Paulus, Tõnu Naissoo, Sofia Rubina, Villu Veski.

**Millised plaanid on lähemaks tulevikuks? Oled taas tegev ka "Jazzkaarel"?**

Suur ettevõtmine "Jazzkaarel" on projekt Rütmiällikal, milles ajame torupillide, DJ, saksofoni ja kenade lauljatega omamoodi eesti asja, kaasatud on ka visuaalid. "Jazzkaarel" on projektidest, kus mina kaasa löön, veel "Bach öös" koos Andres Mustoneniga.

Tegemisi on ja olen rõõmus, et koostöö naabritega Lätist, Leedust ja Venemaalt hakkab tasapisi kuju võtma. Eesti Jazzliit ning sealsed liidud ja klubid püüavad, et toimuks kollektiivide vahetus. Seda pole seni organisatsioonide tasemel olnud, on toimunud vaid isiklik asjaajamine. Ajad on kehvad, aga tundub, et kehvad ajal otsitakse rohkem koos lahendusi, et edasi minna.



## Antenna of Love. Popidiot.

Seksound seks021

Eesti-Soome ühendkollektiiv Popidiot viljeleb stiilipuhas retro-süntpoppi. Neile, kelle koolidiskodel käimise aeg jäi kaheksakümne date esimesse poolde, pakub trio teine, esimesest veelgi tantsulisem plaat nostalgilist äratundmisrõõmu. Avalugu "Logic" tekitab esimeste taktide kõlades kahtluse, kas plaadimasinast ei kosta hoopis New Order, kelle tuntuimale palale "Blue Monday" siin viidatakse. Popidioti järgmisedki lood toovad silme ette terve rea tolle aja moebände, nagu OMD, Ultravox, Humane League jne. "Rushing Heart" sisaldab varjatuid tsitaate Kraftwerki surematust tantsuhitist "Computer Love" ja selles esitab külalisena hiilgava basskitarrisoole ans. Andurist tuntud Madis Aesma. Popidioti kolmik Hendrik Luuk, Martti Juhani Peura ja Rein Fuks on lähenenud oma inspiratsiooniallikatele muigega suunurgas, kuid aupaklikult. Naljaga pooleks ellu kutsutud projekt on kasvanud n-ö päris ansambliks, millest on isegi pisut kahju. Praegusele noorele popisõbrale, kes ehk ei ole veel žanri klassikutega tuttav, jääb Popidioti varjatud huumor raskesti tabatavaks ja kohati võiks ansambli muusikaline vallatlemine olla efekti mõttes isegi jämedakoelisem. Kui mõni tänaseni elus olev süntpopi dinosauruses siia kanti esinema satuks, tuleks talle soojendusartisti valides esimesena pähe menukaid kontserte andev Popidiot. Pet Shop Boysiga on Popidiot juba Saku Suurhalli lava jaganud ja sellest tuleproovist auga välja tulnud.

**LAURI LEIS**  
muusik ja muusikakriitik



## Astral Dance. Multiphonic Rodent.

Multiphonic Rodent

Multiphonic Rodenti nime taga on peidus Tartu noormees Erki Hõbe, keda tuntakse põhiliselt duost Opium Flirt. "Astral Dance'i" kutsutakse oma esimeseks päris plaadiks. Tegelikult on multiinstrumentalist Hõbe saanud varem hakkama ka oma lugude retrospektiiviga "Formations", mida huviline saab probleemideta netist sikutada. Multiphonic Rodent on Erki Hõbe oma-moodi *alter ego*, kohati üsna eklektiline. "Astral Dance" on stiilipuhast magamistoas salvestatud plaat, kuid üldjoontes vaba paljude lo-fi artistide kaubamärgiks kujundatud tahtlikult krõginast, nimme välja timmitud keldrisaundist ja kalkuleeritud juhuslikkusest.

Avapala "Siiras Siirius" jazzilik, steriilisevõitu ugrilik progerock on albumi üldist tonaalsust arvestades mõnes mõttes ehk eksitav, sest järgnevates palades steriilsus puudub. Maailma popmuusikas pole hetkel popimat pilli kui vana uhke analoogsüntesaator. Multiphonic Rodent annab klahvidele valu ning süntesaatorite retrofutulik kõla on tõsine *camp*, trump, mida ei saa alhinnata. Loop'ima lükatud motiividele üles ehitatud plaadi pikim pala, iseloomuliku nimega "Elektromehaaniline äratuskell viiendast dimensioonist", on hüpnootiline ning ei muutu tüütuks vaatamata kümnenimutisele pikkusele. Elektroonilise pop-ambient'i või ambientliku pop-elektronika stiilipuhast näide "Endorfiinunenäod" viitab tahtlikult või tahtmatult Vangelise poolt kultusfilmile "Bladerunner" loodud muusika neonmäärjale linnadžunglile ning lükkabki tegelikult plaadi

õieti käima. Täpisealt sama rada talab pehmelt ka nimilugu ning avalugude eksperimetaalhõnguline kontseptualism asendub pop-potentiaalliga materjaliga. Kvaliteetne pop ei ole absoluutselt midagi taunimisväärset ja tulevikuperspektiive arvestades võiks Multiphonic Rodent rahumeeli kätt proovida ka stiilipuhta sündipopiga.

"Astral Dance" on loodud magamistoas, kuhu mahub minimalistlike heliloojate Philip Glassi ja Karlheinz Stockhauseni kontserdisaali-desse mõeldud eklektiline minimalism, mida on kombineeritud klassikalise trubaduurimetaliteediga.

**MARGUS HAAV**  
muusikakriitik

## KLOB. BF.



MKDK Records mdkkcd026  
**Väljasõit rohelisse/  
Roadside Picnic. Megan**



## Quartet.

MKDK Records MKDKCD025

Jazz-rokkarite kokkutulek näeb välja niisugune: võetakse "klobist" tehtud jalgratas ja sõidetakse rohelisse. "Klob" on Beggars Farmi laborantide vabaimprovisatsiooniliste meetoditega leiutat liitelement, mis on tekkinud suure rõhu all kihtidena ladestuvast lüürilisest ja kore-dast algainest ning mida pole või-

malik tagasi algosadeks lahutada. Jalgratas on aga Megan Quarteti logo, reisimisvahend muusikas.

Viis kompositsiooni Megan Quartetilt, teosed, mille kirjutand Tarvo Kaspar (imelaps.ee) Toome aastatel 1992 – 1997. Need on pildid minevikust. "Kolmekesi", "Venekelne", "Roomaja", "Kohalolekutunne" ja "Väljasõit rohelisse" on algul kõrva paitavate saundidega, ent hiljem järk-järgult pöörasemaks kiskuvate helipiltidega palad. Ning nende kõrval kaheksa lugu BFilt: bluus-rocki, objektide ning elektriliste ja elektromagnetiliste seadmetega katsetatud kõlakooslused jaanailind Dianast, korrektorist, kodanik Jassi juhtumist, kadunud päevast ja vaprast tinasõdurist.

Teekond kulgeb jazz-rocki ja fusion'i, vabaimprovisatsiooni ja psühheleelia radadel. Vahel tunded, et esimene ratas ei tea, mis tagumine teeb, tuleb ette ootamatuid käänakuid ja pöördeid, vahel sõit aeglustub, ent saab samas uue hoo. Ratas veereb ja veereb... Üks tee, kaks asja. Väljasõit sinna, kus rohi rohelisem.

**MEELIS HAINSOO**  
muusik

# Aprill

## Tallinnas

**1. 04** kell 19 Henn Rebane (akordion), Kill Kaare (löökpillid, *didgeridoo*) Estonia Talveaias

**1. 04** kell 19 Loewe' muusikal "Minu veetlev leedi" Rahvuskooper Estonias

**2. 04** kell 19 Rahmaninovi "Koguõine jumalateenistus": Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Daniel Reuss (dirigent) Nigulistest

**2. 04** kell 19 Verdi ooper "Maskiball" Rahvuskooper Estonias

**2.–6. 04** Rahvusvaheline pianistide, tšellistide ja viuldajate konkurs "Noor muusik 2009"

**3. 04** kell 15 Eestis muusika kullafond: Uus Tallinna Trio Estonia kontserdisaalis

**3. 04** kell 19 Tantsuetendus

"Kameeliadaam" Liszti muusikale Rahvuskooper Estonias

**4. 04** kell 12 Orelipooltund: Hille Poroson toomkirikus

**4. 04** kell 12 Estonia Seltsi Segakoor, Heli Jürgenson (dirigent) Nigulistest

**4. 04** kell 18 Mari Tampere (viul), Aleksandra Juozapenaite-Eesmaa (klaver) Mederi saalis

**4. 04** kell 18 Akadeemiline kammermuusika: Olga Voronova (viul), Mati Mikalai (klaver) Kadrioru lossis

**4. ja 8. 04** kell 19 Mari Vihmandi ooper "Armastuse valem" Rahvuskooper Estonias

**5. 04** kell 19 Vaikse nädala muusika. Lamentatsioonid: ansambel

Heinavanker, Mart Siimer (orel) Jaani kirikus

**6. 04** kell 19 Tom-tomm: Toomas Rull (trummid), Raul Sööt (tenorsaksofon), Jürmo Eespere (klahvpillid), Raun Juurikas (klahvpillid), Mihkel Mälgand (bass), Aare Rull (löökpillid) Kumus

**7. 04** kell 19 Vocalissimo: Anneli Peebo (metsosopran), Hartmut Hudezeck (klaver) Estonia kontserdisaalis

**8. 04** kell 19 Sergei Manukjan (klahvpillid, vokaal) Estonia Talveaias

**10. 04** kell 18 Suure reede kontsertteenistus: Kadri Ploompuu (orel) toomkirikus

**10. 04** kell 19 Arvo Pärdi "Passio": Voces Musicales, Risto Joost (dirigent) Jaani kirikus

**11. 04** kell 12 Orelipooltund: Toomas Trass toomkirikus

**11. 04** kell 19 Mahleri Teine sümfonia: Heli Veskus (sopran), Monika-Evelin Liiv (metsosopran), Rahvuskooper Estonia

koor ja sümfoniaorkester, Arvo Volmer (dirigent) Estonia kontserdisaalis

**11. 04** kell 19 Viva oratorio! Muusika

– palsam haavadele: Taavi Tampuu (bariton), Orthodox Singers ja solist Jevgeni Višnevski, Valeri Petrov (dirigent), Tallinna Kammerorkester, Andres Mustonen (dirigent) Jaani kirikus

**12. 04** kell 17 ETV tütarlastekoor, Aarne Saluveer (dirigent) Nigulistest

**14. 04** kell 19 Händeli "Messias": ERSO, RAM, tütarlastekoor Ellerhein, Deborah York (sopran), Ursula Eittinger (metsosopran), Albrecht Sack (tenor), Hans Christoph Begemann (bariton), Marc Andreae (dirigent) Jaani kirikus

**14. 04** kell 19 Uno Loop Estonia kontserdisaalis

**15. 04** kell 19 Foersteri naiskammerkoor (Tšehhi), Jan Svejkovsky (dirigent), Estonia Seltsi Segakoor, Heli Jürgenson (dirigent) Metodisti kirikus

**16.–24. 04** Eestis muusika päevad 2009

**16. 04** kell 19 Mari Vihmandi ooper "Armastuse valem" Rahvuskooper Estonias

**16. 04** kell 19 Virtuosoosid: Pietari Inkinen (viul), Tallinna Kammerorkester Mustpeade Majas

**17. 04** kell 19 J. Straussi operett "Viini veri" Rahvuskooper Estonias

**18.–26. 04** Festival "Jazzkaar 2009"

**18. 04** kell 12 Orelipooltund: Ene Salumäe toomkirikus

**18. 04** kell 16 Hortus Musicus Väravatornis

**18. 04** kell 18 Sonaatide öhtu: Rüta Lipinaitytė (viul), Lea Leiten (klaver) raekojas

**18. 04** kell 18 Akadeemiline kammermuusika: Merle Hillep (sopran), Helin Kapten (klaver) Kadrioru lossis

**18. 04** kell 19 Verdi ooper "Maskiball" Rahvuskooper Estonias

**19. 04** kell 17 Vokaalansambel Rajaton (Soome) Estonia kontserdisaalis

**19. 04** kell 18 J. Straussi operett "Viini veri" Rahvuskooper Estonias

**21. 04** kell 19 Tine Thing Helseth (trompet), Pärnu Linnaorkester, Jüri Alperden (dirigent) Estonia kontserdisaalis

**22. 04** kell 19 Handi hullus: ansambel Ro:Toro Estonia Talveaias

**23. ja 25. 04** kell 19 Esietendus: David Nixon ballett "Kolm musketäri" Malcolm Arnoldi muusikale Rahvuskooper Estonias

**24. 04** kell 19 Violino bis!: Maano Männi (viul), Christine Bengtsson (klaver) raekojas

**24. 04** kell 19 Verdi ooper "Maskiball" Rahvuskooper Estonias

**25. 04** kell 12 Orelipooltund: Kadri Ploompuu toomkirikus

**25. 04** kell 18 Suur Muusika-akadeemia: Andres Mustonen (viul), Ivo Sillamaa (klaver) raekojas

**26. 04** kell 12 Loewe' muusikal "Minu veetlev leedi" Rahvuskooper Estonias

**26. 04** kell 18 Hortus Musicus Kadrioru lossis

**26. 04** kell 18 Iren Lill (klavessiin) Tallinna Kunstihoones

**27. 04** kell 19.30 A tribute to Glenn Miller: Jan Slottenäs Orchestra Estonia kontserdisaalis

**29. 04** kell 15 Noorte Meistrite Akadeemia: Mari Targo (viul), Karmen Sookruus (viul), Ingmar Simson-Valtin (viul), Marge Uus (viul) Eesti Rahvusraamatukogu peanäituse saalis

**29. 04** kell 19 Tütarlastekoor Ellerhein, Tiia-Ester Loitme (dirigent) Nigulistest

**29. 04** kell 19 David Nixon ballett "Kolm musketäri" Malcolm Arnoldi muusikale Rahvuskooper Estonias

**30. 04** kell 19 Keskaja rändmuusikud rokiradadel: Hortus Musicus ja cross-over band Estonia kontserdisaalis

**30. 04** kell 19 Consilium Musicum Wien Toompea muusikasalongis

**30. 04** kell 19 Verdi ooper "Rigoletto" Rahvuskooper Estonias

**30. 04** kell 21 Volbriõhtune klaveripalavik: Rein Rannap (klaver), Tallinna Kammerorkester, Toomas Vavilov (dirigent) Kumus

## Tartus

**1. 04** kell 19 Ábrahâmi operett "Savoy ball" Vanemuise suures majas

**2. 04** kell 12 Tantsuetendus "Peeter Paan" Vanemuise suures majas

**4. 04** kell 19 Eestis muusika kullafond: Uus Tallinna Trio Vanemuise kontserdimajas

**4. 04** kell 19 Vaikse nädala muusika. Lamentatsioonid: ansambel

Heinavanker, Mart Siimer (orel) Jaani kirikus

**4. 04** kell 19 Tšaikovski ballett "Uinuv kaunitar" Vanemuise suures majas

**5. 04** kell 16 Styne'i muusikal "Sugar ehk Džässis ainult tüdrukud" Vanemuise suures majas

**8. 04** kell 19 Vocalissimo: Anneli Peebo (metsosopran), Hartmut Hudezeck (klaver) Tartu Ülikooli aulas

**7. 04** kell 19 Tantsuteatri Fine5 etendus "Faasid" Steve Reichi muusikale Sadamateatris

**9. 04** kell 19 Esietendus: Massenet' ooper "Manon" Vanemuise väikeses majas

**9. 04** kell 20 Tom-tomm: Toomas Rull (trummid), Raul Sööt (tenorsaksofon), Jürmo Eespere (klahvpillid), Raun Juurikas (klahvpillid), Mihkel Mälgand (bass), Aare Rull (löökpillid) Athena Keskuses

**10. 04** kell 19 Viva oratorio! Muusika

– palsam haavadele: Taavi Tampuu (bariton), Orthodox Singers ja solist Jevgeni Višnevski, Valeri Petrov (dirigent), Tallinna Kammerorkester, Andres Mustonen (dirigent) Jaani kirikus

**12. 04** kell 16 Händeli "Messias": ERSO, RAM, tütarlastekoor Ellerhein, Deborah York (sopran), Ursula Eittinger (metsosopran), Albrecht Sack (tenor), Hans Christoph Begemann (bariton), Marc Andreae (dirigent) Vanemuise kontserdimajas

**15. 04** kell 19 Tantsuetendus "Kevade" Ardo Ran Varrese muusikale Vanemuise suures majas

**16. 04** kell 19 Vokaalansambel Rajaton (Soome) Vanemuise kontserdimajas

**16. 04** kell 19 Ábrahâmi operett "Savoy ball" Vanemuise suures majas

**17. 04** kell 19 Tšaikovski ballett "Uinuv kaunitar" Vanemuise suures majas

**18. 04** kell 12 Tantsuetendus "Peeter Paan" Vanemuise suures majas

**18. 04** kell 19 Massenet' ooper "Manon" Vanemuise väikeses majas

**22. 04** kell 19 Tantsuetendus "Onegin" Tšaikovski muusikale Vanemuise suures majas

**23. 04** kell 19 Tine Thing Helseth (trompet), Pärnu Linnaorkester, Jüri Alperden (dirigent) Jaani kirikus

**23. 04** kell 19 Styne'i muusikal "Sugar ehk Džässis ainult tüdrukud" Vanemuise suures majas

**24. 04** kell 19 Massenet' ooper "Manon" Vanemuise väikeses majas

**26. 04** kell 16 Tantsuetendus "Kevade" Ardo Ran Varrese muusikale Vanemuise suures majas

**29. 04** kell 19 Verdi ooper "Trubaduur" Vanemuise suures majas

**30. 04** kell 19 Kaunimad hetked su elus: Kaunimate Aastate Vennaskond Vanemuise väikeses majas

**30. 04** kell 19 Tantsuteatri Fine5 etendus "Faasid" Steve Reichi muusikale Sadamateatris

**7. 04** kell 19 Tantsuteatri Fine5 etendus "Faasid" Steve Reichi muusikale Sadamateatris

**9. 04** kell 19 Esietendus: Massenet' ooper "Manon" Vanemuise väikeses majas

**9. 04** kell 20 Tom-tomm: Toomas Rull (trummid), Raul Sööt (tenorsaksofon), Jürmo Eespere (klahvpillid), Raun Juurikas (klahvpillid), Mihkel Mälgand (bass), Aare Rull (löökpillid) Athena Keskuses

**10. 04** kell 19 Viva oratorio! Muusika

– palsam haavadele: Taavi Tampuu (bariton), Orthodox Singers ja solist Jevgeni Višnevski, Valeri Petrov (dirigent), Tallinna Kammerorkester, Andres Mustonen (dirigent) Jaani kirikus

**12. 04** kell 16 Händeli "Messias": ERSO, RAM, tütarlastekoor Ellerhein, Deborah York (sopran), Ursula Eittinger (metsosopran), Albrecht Sack (tenor), Hans Christoph Begemann (bariton), Marc Andreae (dirigent) Vanemuise kontserdimajas

**15. 04** kell 19 Tantsuetendus "Kevade" Ardo Ran Varrese muusikale Vanemuise suures majas

**16. 04** kell 19 Vokaalansambel Rajaton (Soome) Vanemuise kontserdimajas

**16. 04** kell 19 Ábrahâmi operett "Savoy ball" Vanemuise suures majas

**17. 04** kell 19 Tšaikovski ballett "Uinuv kaunitar" Vanemuise suures majas

**18. 04** kell 12 Tantsuetendus "Peeter Paan" Vanemuise suures majas

**18. 04** kell 19 Massenet' ooper "Manon" Vanemuise väikeses majas

**22. 04** kell 19 Tantsuetendus "Onegin" Tšaikovski muusikale Vanemuise suures majas

**23. 04** kell 19 Tine Thing Helseth (trompet), Pärnu Linnaorkester, Jüri Alperden (dirigent) Jaani kirikus

**23. 04** kell 19 Styne'i muusikal "Sugar ehk Džässis ainult tüdrukud" Vanemuise suures majas

**24. 04** kell 19 Massenet' ooper "Manon" Vanemuise väikeses majas



- 22. 04** kell 19 Tine Thing Helseth (trompet), Pärnu Linnaorkester, Jüri Alperthen (dirigent) Pärnu kontserdimajas
- 25. 04** kell 19 Lemmikuid surematute hulgest: Maano Männi (viul), Christine Bengtsson (klaver) raekojas
- 25. 04** kell 19.30 A tribute to Glenn Miller: Jan Slottenäs Orchestra Pärnu kontserdimajas
- 29. 04** kell 19 Keskaja rändmuusikud rokiradadel: Hortus Musicus ja cross-over band Pärnu kontserdimajas

## Jõhvis

- 11. 04** kell 18 Arvo Pärdi "Passio": Voces Musicales, Risto Joost (dirigent) Mihkli kirikus
- 18. 04** kell 17 Vokaalansambel Rajaton (Soome) Jõhvi kontserdimajas
- 23. 04** kell 19 Handi hullus: ansambel Ro:Toro Jõhvi kontserdimajas
- 26. 04** kell 17 A tribute to Glenn Miller: Jan Slottenäs Orchestra Jõhvi kontserdimajas

## Viljandis

- 5. 04** kell 16 Kihnu Virve pereansambel, Olavi Körre, Pärnu Suupilliklubi ansambel Piccolo Folk Pärnumuusika Aidas
- 6. 04** kell 19 Tantsuteatri Fine5 etendus "Faasid" Steve Reichi muusikale Pärnumuusika Aidas
- 9. 04** kell 18 Arvo Pärdi "Passio": Voces Musicales, Risto Joost (dirigent) Jaani kirikus
- 9. ja 10. 04** kell 19 Silver Sepa ja Triin Reemanni alternatiivmuusikal Jaan Tättest "Tulen homme" Pärnumuusika Aidas
- 14. 04** kell 18 Kontsertkohtumine Peeter Volkonskiga Pärnumuusika Aidas
- 15. 04** kell 18 Uno Loop Pärnumuusika Aidas
- 17. 04** kell 22 Aidakvaarium. Maailma köök: Athens Sound Pärnumuusika Aidas
- 24. 04** kell 19 Tõnis Mägi ja Politsei-orkester Pärnumuusika Aidas
- 25. 04** kell 19 Ingrid Lukas Duo Pärnumuusika Aidas
- 30. 04** kell 20 Piduohtu Kukerpillidega Pärnumuusika Aidas

## Mujal Eestis

- 1. 04** kell 15.30 Akadeemiline kamermuusika: Kadri-Ann Sumera (klaver) Röpina Muusikakoolis
- 2. 04** kell 16 Eesti muusika kullafond: Uus Tallinna Trio Haapsalu Muusikakoolis
- 2. 04** kell 18 Meistrite Akadeemia: Mari Tampere (viul), Aleksandra Juozapenaite-Eesmaa (klaver) Sillamäe

## Muusikakoolis

- 2. 04** kell 19 Tom-tomm: Toomas Rull (trummid), Raul Sööt (tenorsaksofon), Jürmo Eespere (klahvpillid), Raun Juurikas (klahvpillid), Mihkel Mälgand (bass), Aare Rull (löökpillid) Kuressaare Kultuurivara saalis
- 4. 04** kell 16 Hingemuusika: Helle-Moonika Helme (sopran), Maria Veretenina (sopran), Simo Breede (bariton), Piia Paemurru (klaver) Türi kultuurimaja kontserdisaalis
- 15. 04** kell 18 Meistrite Akadeemia: Helle-Moonika Helme (sopran), Maria Veretenina (sopran), Jie Yin (tenor), Piia Paemurru (klaver) Narva Muusikakoolis
- 16. 04** kell 18 Meistrite Akadeemia: klaveriduo Kai Ratasseppe – Mati Mikalai Rakvere rahvamajas
- 17. 04** kell 12 Üle-eestilise laste ja noorte pärimusmuusikafestival "Regilaul uues kuues" Väätša Põhikoolis
- 17. 04** kell 20 Regilaul uues kuues: ansambel Zetod Väätša rahvamajas
- 23. 04** kell 18 Hingemuusika: Henry-David Varema (tšello), Lea Leiten (klaver) Häädemeeste Muusikakoolis
- 28. 04** kell 17 Ivo Lille (saksofon), Jorma Toots (klaver) Jõgeva Muusikakoolis

## Muusikasaated Eesti Televisioonis

- 2. 04** Dokumentaalsari. Biitlid ja 60ndad. Teismelised mäsljad: 1960–1961. ETV
- 5. 04** Carmina Burana. ETV/ETV2
- 9. 04** Dokumentaalsari. Biitlid ja 60ndad. Seks, spioonid ja rock'n'roll: 1962–1964. ETV
- 10. 04** M. Haydn. Reekviem. ETV
- 12. 04** Jaak Sooäär & Dynamite Vikings. ETV/ETV2
- 16. 04** Dokumentaalsari. Biitlid ja 60ndad. Moodne Britannia: 1965–1966. ETV
- 19. 04** Eesti Jazzi Gala 2008, I osa. ETV/ETV2
- 23. 04** Dokumentaalsari. Biitlid ja 60ndad. Tabud ja tänavalahingud: 1967–1968. ETV
- 26. 04** Eesti Jazzi Gala 2008, II osa. ETV/ETV2
- 30. 04** Dokumentaalsari. Biitlid ja 60ndad. Pidusaab otsa: 1969–1970. ETV

Andmed on kontrollitud 16. märtsil. Täpsem info kodulehekülgedel. Mai kontserdiinfot COLLAGE'is avaldamiseks ootame hiljemalt 13. aprilliks aadressil [kristina@ema.edu.ee](mailto:kristina@ema.edu.ee)



# XVII VILJANDI PÄRIMUSMUUSIKA FESTIVAL

23.-26. juuli 2009 SOOLO!



EUROPEAN FORUM OF WORLDWIDE MUSIC FESTIVALS

[www.folk.ee](http://www.folk.ee)

**PASSID müügil [www.folk.ee](http://www.folk.ee)**

**PÄEVAPILETID alates aprillist [www.piletilevi.ee](http://www.piletilevi.ee)**

★ SUURTOETAJAD ★




Carlsberg Group liige

★ TÄNAME ★













TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia  
Hasartmängumaksu Nõukogu  
Eesti Kultuurkapital  
Viljandi linn

# Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdid aprillis

- 2. aprill kell 18.00** EMTA kammersaal  
Prof Tõnu Reimanni ja Sigrid  
Kuulmanni VIIULIKLASS  
klaveril Reet Ruubel, Lea Leiten
- 2. aprill kell 18.00** EMTA orelisaal  
külaliskontsert  
Alfonso Padilla Lopez (saksofon,  
Hispaania)
- 7. aprill kell 18.00** EMTA kammersaal  
Airike Kolk (metsosopran)  
Diana Dreving (sopran)  
klaveril: Kristi Kapten,  
Laura Vaikma
- 8. aprill kell 18.00** EMTA kammersaal  
Dots Rostislav Gurjevi LAULUKLASS  
klaveril Merike Käver
- 9. aprill kell 18.00** EMTA kammersaal  
Olga Šiškina (gusli, kannel, Soome)  
Olga Kulikova (klaver)
- 11. aprill kell 17.00** EMTA kammersaal  
Dots Urmas Vulbi VIIULIKLASS  
klaveril Lille Randma, Thea Nestor
- 14. aprill kell 18.00** EMTA kammersaal  
Juliana Kuklin, Bin Hu (kitarr)  
klaveril Thea Nestor
- 15. aprill kell 19.00** EMTA kammersaal  
Martti Raide SAATEKLASSI  
üliõpilased
- 17. aprill kell 18.00** EMTA kammersaal  
EMTA kompositsiooni eriala  
üliõpilaste loomingu kontsert
- 18. aprill kell 17.00** EMTA kammersaal  
Karina Vološina (flööt)  
Daniel Julle (kitarr)
- 19. aprill kell 16.00** EMTA kammersaal  
Dots Rein Roosi LÕÖKPILLIKLASS
- 23. aprill kell 18.00** EMTA orelisaal  
Aivi Tilk (akordion)  
Olga Raudonen (tšello)
- 23. aprill kell 19.00** EMTA kammersaal  
Taavi Reimets (klarnet)  
Jaan Kapp (klaver)

- 25. aprill kell 16.00** Tallinna Linnamuuseum  
Maria Staak (laul)  
Robert Staak (lauto)
- 26. aprill kell 16.00** EMTA kammersaal  
Dots Toivo Nahkuri KLAVERIKLASS
- 29. aprill kell 18.00** EMTA kammersaal  
Prof Mari Tampere VIIULIKLASS  
klaveril Jelena Fomina
- 29. aprill kell 18.00** EMTA orelisaal  
Prof Mati Palmi LAULUKLASS  
klaveril Katrin Paat
- 30. aprill kell 18.00** EMTA kammersaal  
MAGISTRIKONTSERT  
Xu Huijin (klaver)

## XX rahvusvahelised trompetipäevad

- 1. aprill kell 18.00** EMTA kammersaal  
VÄIKESED JA SUURED TROMPETISOLISTID  
Kaastegevad TMKK Puhkpillisümfoonikud ja vask-  
pilliansamblid
- 1. aprill kell 20.00** Mustpeade Maja Valge saal  
5deBRASS (Hispaania)  
Pilet 99.- / 129.-
- 2. aprill kell 18.00** Tartu Ülikooli aula  
5deBRASS (Hispaania)  
Adàn Delgado Illada (trompet)  
Bernat Xavier Xamena Vidal (trompet)  
Joan Ramon Xamena Vidal (metsasarv)  
Josep Maria Borràs Sbert (tromboon)  
Tobias Isern Estrela (tuuba)  
Kaastegevad eesti noored puhkpillimängijad
- 3. aprill kell 17.00** EMTA kammersaal  
TROMPETI MEISTRIKURSUSE LÕPPKONTSERT  
Adàn Delgado Illada ja õpilased  
klaveril Meeli Ots
- 4. aprill kell 19.00** Tallinna Jaani kirik  
5deBRASS (Hispaania)  
Pilet 99.- / 129.-
- 5. aprill 2009 kell 10.00** EMTA kammersaal  
Rahvusvaheline noorte trompetisolistide konkurs  
TROMPETITALENDID 2009



# Jazzkaar 2009 kava

18.-26.04



KUUPÄEV	KELL	ESINEJA	KOHT
Laupäev 18. aprill Avapäev	21:00	<b>Calle Real</b> (Rootsi)	Pirita Lillepaviljon
Pühapäev 19. aprill Tallinna päev	12:00 13:00 14:00 15:00 18:00	<b>Siim Aimla Quartet &amp; JazziMaal</b> <b>Tõnu Raadik &amp; Henn Rebane</b> <b>Ingrid Lukas Duo</b> <b>ETV Lastekoor, Tallinna Beatbox koor</b> <b>&amp; Napoleon Maddox</b> (USA-Eesti) <b>Margus Vaher Trio</b>	Kumu auditoorium Disaini- ja Arhitektuurigalerii Okupatsioonide Muuseum Kumu auditoorium Niguliste Muuseum
Esmaspäev 20. aprill Hõimupäev	18:00 20:30	<b>Maria Faust Group</b> (Taani) <b>Felix Lajko Duo</b> (Ungari)	Kumu auditoorium Kumu auditoorium
Teisipäev 21. aprill Põhjala päev	18:00 19:30 20:30	<b>Villu Veski-Jukka Eskola Quintet</b> (Eesti-Soome) <b>Napoleon Maddox &amp; Meelis Vind</b> (USA-Eesti) <b>Solveig Slettahjell</b> (Norra)	VKK suur saal VKK väike saal VKK suur saal
Kolmapäev 22. aprill Keskpäev	18:00 19:30 21:00 22:00	<b>Eesti Piirivalve Bigband Siim Aimla juh.</b> <b>feat. Eve Pärnalu &amp; Ewert Sundja</b> <b>Baltic Trio</b> (Eesti-Läti-Leedu) <b>Tok Tok Tok</b> (Saksamaa) <b>Peedu Kass trio &amp; Festival JamSession</b>	VKK suur saal VKK väike saal VKK suur saal Clazz
Neljapäev 23. aprill Troopika päev	18:00 19:30 21:00 21:30 22:00	<b>João Bosco Quintet</b> (Brasiilia) <b>Will Calhoun</b> (USA) <b>Ana Moura fado</b> (Portugal) <b>Kadri Voorand feat. Jussi Kannaste</b> (Eesti-Soome) <b>Neff Irizarry</b> (USA) & <b>Way Out Of</b> <b>Town Trio &amp; Festival JamSession</b>	VKK suur saal VKK väike saal VKK suur saal Teater NO99 Jazziklubi Clazz
Reede 24. aprill Päikese päev	18:00 19:30 21:00 21:30 22:00 23:00 23:00	<b>Andy Emler MegaOctet</b> (Prantsusmaa) <b>Tuule Kann – Jaak Sooäär</b> <b>Paquito D'Rivera Quintet</b> (USA-Kuuba) <b>ASK : – Soovikontsert</b> <b>Cro Magnon</b> (Jaapan) <b>Bach õõs: Andres Mustoneni jazzkvartett</b> <b>Way Out Of Town Trio</b> (USA, Iiri) feat. <b>Villu Veski &amp; Festival JamSession</b>	VKK suur saal VKK väike saal VKK suur saal Teater NO99 Jazziklubi Rock Cafe Jaani kirik Clazz
Laupäev 25. aprill Lemmikute päev	15:00 17:00 18:30 20:00 21:30 22:00 23:00	<b>Marilyn Mazur Celestial Circle</b> (Taani-Rootsi) <b>Rütmiallikal</b> <b>Paabel</b> <b>Jazzkaar Dream Band feat. Ray Anderson</b> <b>&amp; Will Calhoun</b> (USA-Eesti) <b>Lembit Saarsalu Quartet</b> <b>Us3</b> (UK), <b>Külalised</b> (Eesti) <b>Erik Petersson &amp; Peedu Kass Quartet &amp;</b> <b>Festival JamSession</b>	Kaarli kirik VKK suur saal VKK väike saal VKK suur saal Teater NO99 Jazziklubi Rock Cafe Clazz
Pühapäev 26. aprill	19:00 21:00	<b>Must teemant: Angie Stone</b> (USA) <b>Eclectic Stories feat. Laura Põldvere</b> <b>&amp; Final JamSession</b>	Tallinna Linnahall Clazz

\* VKK - Vene Kultuurikeskus

Korraldajatel on õigus teha kavas muudatusi!  
 Piletid müügil **PILETILEVI** müügikohtades, Statoili jaamades  
 ja internetis [www.piletilevi.ee](http://www.piletilevi.ee). Info 6 11 44 05 ja [piletid@jazzkaar.ee](mailto:piletid@jazzkaar.ee)





# TALLINNA FILHARMOONIA KONTSERDID

APRILL 2009

2. APRILL 19.00 KUESSAARE KULTUURIKESKUS  
6. APRILL 19.00 KUMU, TALLINN  
9. APRILL 20.00 ATHENA KESKUS, TARTU



Piletid 60-150 kr

## TOM-TOMM

Toomas Rulli CD ja  
trummiõpiku esitluskontserdid

TOOMAS RULL trummid  
RAUL SÕÖT tenorsaksofon  
JÜRMO EESPERE klahvpillid  
RAUN JUURIKAS klahvpillid  
MIHKEL MÄLGAND bass  
AARE RULL löökpillid

Muusikakoolidele eripakkumised



16. APRILL 19.00  
MUSTPEADE MAJA, TALLINN

## VIRTUOOSID PIETARI INKINEN

[viul, Soome]

TALLINNA KAMMERORKESTER

F. Mendelssohn  
Oktett

Piletid eelmüügist 100/60 kr,  
kohapealt 130/90 kr



10. APRILL 19.00 TARTU JAANI KIRIK  
11. APRILL 19.00 TALLINNA JAANI KIRIK

## VIVA ORATORIO! MUUSIKA – PALSAM HAAVADELE

TAAVI TAMPUU bariton  
JEVGENI VIŠNEVSKI bariton, Venemaa  
ORTHODOX SINGERS, dirigent Valeri Petrov  
TALLINNA KAMMERORKESTER  
Dirigent ANDRES MUSTONEN

V. Silvestrov  
Kantaat Tarass Ševtšenko sõnadele  
(esiettkanne Eestis)  
Vaikne muusika keelpillidele

R. Panufnik  
Private Joe baritonile ja keelpillidele  
(esiettkanne Eestis)

Piletid eelmüügist 100/60 kr,  
kohapealt 130/90 kr

Toetab Ukraina Suursaatkond

30. APRILL 21.00 KUMU, TALLINN

## VOLBRIÕHTUNE KLAVERIPALAVIK REIN RANNAP

TALLINNA KAMMERORKESTER  
Dirigent TOOMAS VAVILOV

J. Rääts  
Kontsert klaverile ja kammerorkestrile

R. Rannap  
Opus novum klaverile ja kammerorkestrile



Piletid eelmüügist 100/60 kr,  
kohapealt 130/90 kr

TALLINNA FILHARMOONIA  
Tel 669 9940  
www.filharmoonia.ee

Piletid müügil Piletilevi ja Piletimaailma müügikohtades,  
www.piletilevi.ee ja www.piletimaailm.com.  
Soodustused EMÕL liikmetele, pensionäridele, (üli)õpilastele.

Birgitta  
Festival  
2009

13.-23. 08. Pirita kloostri varemets  
Piletid ja kinkekaardid juba müügil!  
www.birgitta.ee

2011

TALLINNA EUROOPA  
KULTUURIPALJUN



KULTUURIMINISTEERIUM



Abc Motors

ERR



turismiweb.ee  
EESTIS TURISMI TEEB

EESTI EKSPRESS

PILETILEVI

